

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2022/2023

Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2022/2023

Cyflwynwyd i'r Senedd yn unol ag Atodlen 7, Paragraff 16 (2) y Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012.

Gosodwyd gerbron Senedd yr Alban gan weinidogion yr Alban dan y Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012.

Gosodwyd gerbron Cynulliad Gogledd Iwerddon yn unol â'r Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012.

Gosodwyd gerbron Senedd Cymru yn unol â'r Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012.

Gorchymynnwyd i'w argraffu gan Dŷ'r Cyffredin 6 Gorffennaf 2023.

© **Hawlfraint Awdurdod Safonau Proffesiynol 2023**

Trwyddedir y cyhoeddiad hwn o dan delerau Trwydded Llywodraeth Agored v3.0 ac eithrio lle nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3.

Pan fyddwn wedi dynodi unrhyw wybodaeth fel hawlfraint trydydd parti bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael ar www.professionalstandards.org.uk

Dylid anfon unrhyw ymholiadau am y cyhoeddiad hwn atom ni yn info@professionalstandards.org.uk

ISBN 978-1-5286-4296-5

E02935349 07/23

Wedi'i argraffu ar bapur yn cynnwys lleiafswm cynnwys ffibr wedi'i ailgylchu o 40%

Argraffwyd yn y DU gan HH Associates Ltd. ar ran Rheolwr Llyfrfa Ei Fawrhydi

Cynnwys

	Rhagair	3
	Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2022/23	5
1	Adroddiad perfformiad	6
2	Dangosyddion perfformiad allweddol	14
3	Gwaith rheoleiddio a gosod safonau	17
4	Adroddiad atebolrwydd	38
	Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol	38
	Adroddiad y Cyfarwyddwyr	38
	Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	41
	Datganiad llywodraethu	42
	Adroddiad cydnabyddiaeth a staff	51
	Adroddiad Atebolrwydd ac Archwilio Seneddol	60
5	Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol i'r Tŷ Cyffredin, Senedd yr Alban a Chynulliad Gogledd Iwerddon a Senedd Cymru	63
6	Datganiadau ariannol – datganiad o wariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	70
7	Datganiadau ariannol – datganiad o'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2023	71
8	Datganiadau ariannol – datganiad o lif arian ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	72
9	Datganiadau ariannol – datganiad o newidiadau yn ecwiti'r trethdalwr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023	73
10	Nodiadau ar y cyfrifon	73

Rhagair gan y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr

Rydym yn falch i gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn ar gyfer 2022/23. Eleni rydym wedi gwneud gwelliannau pellach i'n hadolygiadau perfformiad ar gyfer y rheolyddion statudol mewn iechyd a gofal cymdeithasol ac i'n rhaglen Cofrestrau Achrededig. Rydym wedi parhau â'n hymrwymiad i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant (EDI) ac i gefnogi diwygio rheoleiddio proffesiynol. Fe wnaethom hefyd gyhoeddi ein hadroddiad *Gofal Mwy Diogel i Bawb* ym mis Medi 2022 ac ymgynghori ar ein Cynllun Strategol 2023-26 yn ystod chwarter pedwar 2022/23.

Rydym yn goruchwyllo gwaith 10 corff statudol sy'n rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn y Deyrnas Unedig. Wrth gyflawni ein rôl drosolwg, rydym yn ymdrechu i sicrhau cydbwysedd priodol rhwng craffu ar un llaw, a chynghor a chefnogaeth ar y llaw arall. Yn ystod 2022/23 buom yn gweithredu newidiadau i'n prosesau adolygu perfformiad i sicrhau ei bod yn dal i fod yn gymesur a'u bod yn cyfrannu i welliannau mewn rheoleiddio proffesiynol. Cafwyd adborth cadarnhaol iawn gan reolyddion a rhanddeiliaid eraill am y newidiadau a chyhoeddwyd yr holl adroddiadau o fewn tri mis i ddiwedd y cyfnod adolygu perfformiad.

Yn ein hadolygiadau craffu o berfformiad rheolyddion yn ystod y flwyddyn, rydym wedi canfod eu bod yn gyffredinol wedi perfformio'n dda yn erbyn y safonau a osodom. Ar draws y rheolyddion, bodlonwyd cyfartaledd o 92% o'r safonau a bodlonodd pedwar o'r rheolyddion yr holl safonau. Roedd chwech o'r rheolyddion heb fodloni Safon 15 o'r Safonau Rheoleiddio Da. Mae hon yn safon addasrwydd i ymarfer a'r prif reswm dros beidio â'i chyrraedd yw ei bod yn cymryd gormod o amser i gwblhau achosion. Nid yw hyn yn dda i reolyddion, unigolion cofrestredig a chleifion a defnyddwyr gwasanaeth. Byddwn yn monitro'r sefyllfa hon yn agos iawn yn 2023/24.

Wrth adolygu penderfyniadau'r rheolyddion ynghylch a yw unigolion ar eu cofrestrau yn addas i ymarfer, rydym yn canfod bod y

mwyafrif o achosion wedi eu rheoli i safon uchel, gyda chasgliadau a chosbau sy'n diogelu'r cyhoedd yn briodol. Fodd bynnag, mae pob penderfyniad yn cyfrif ac mae lle i wella o hyd. Yn ystod 2022/23, cwblhawyd 13 apêl dan ein grymoedd Adran 29. Cafodd y cyfan ond un o'r apeliadau hyn eu cynnal neu setlo. Ni ellid clywed un achos ar sail awdurdodaeth – penderfynodd y llys nad oedd Adran 29 yn berthnasol i amgylchiadau penodol yr achos.

Mae gan y rhaglen Cofrestrau Achrededig ran bwysig i chwarae nawr ac yn y dyfodol, yn darparu sicrwydd i'r cyhoedd parthed sectorau iechyd a gofal cymdeithasol nad ydynt wedi eu rheoleiddio. Mae'r rhaglen nawr yn cwmpasu oddeutu 104,000 o ymarferwyr ar draws 25 o gofrestrau. Yn ystod 2022/23 roedd ein hadolygiadau o'r cofrestrau yn cynnwys y prawf 'budd y cyhoedd' fel rhan o gylch asesu ar sail risg. Yn ail hanner 2022/23 fe wnaethom ymgynghori ar wiriadau diogelu ar gyfer y rhai ar Gofrestrau Achrededig a hefyd ar gyflwyno safon newydd ar gyfer EDI ar gyfer y cofrestrau. Byddwn yn cyflwyno safon EDI ar gyfer y cofrestrau yn 2023/24 ac yn adolygu'r sefyllfa o ran gwiriadau diogelu yng ngoleuni adolygiad y llywodraeth o'r drefn datgelu a gwahardd.

Mae'r Awdurdod Safonau Proffesiynol wedi bod yn glir iawn ein bod yn dymuno gweld trefniadau rheoleiddio mwy cymesur, effeithiol ac effeithlon ac rydym wedi bod yn eiriolwr cryf dros ddiwygio rheoleiddio proffesiynol. Ym mis Ionawr 2023, fe groesawom ymateb y llywodraeth i ymgynghoriad 2021 ar ddiwygio a chyhoeddi ymgynghoriad ar y Gorchymyn Adran 60 drafft yn ymwneud â rheoleiddio Aelodau Cyswllt Anesthesia ac Aelodau Cyswllt Meddygon. Byddwn yn ymateb i'r ymgynghoriad yn gynnar yn 2023/24. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r llywodraeth ac eraill i gefnogi diwygio rheoleiddio.

Ym mis Medi 2022, fe wnaethom gyhoeddi *Gofal Mwy Diogel i Bawb*, adroddiad a oedd yn tyngu sylw at yr heriau allweddol ar gyfer

diogelwch cleifion yn y DU a rôl rheoleiddio proffesiynol wrth fynd i'r afael â'r heriau hyn. Mae'r adroddiad yn amlygu pedwar prif fater ar gyfer diogelwch cleifion: effaith anghydraddoldebau mewn rheoleiddio ac iechyd a gofal ar gleifion, defnyddwyr gwasanaeth a gweithwyr proffesiynol, ac ar hyder y cyhoedd yn ehangach; yr heriau sy'n wynebu rheolyddion wrth addasu i ffactorau aflonyddgar newydd o ran sut mae gweithwyr iechyd a gofal proffesiynol yn darparu gofal, megis gwrthdaro buddiannau ariannol, modelau busnes newydd a newidiadau technolegol; yr argyfwng gweithlu presennol a sut y gall fod angen i reoleiddio proffesiynol esblygu i gefnogi anghenion y gweithlu yn well ledled y DU; a sut i wneud i ddiwylliannau dysgu ac atebolrwydd unigol weithio er diogelwch cleifion a defnyddwyr gwasanaeth. Yn 2023/24 byddwn yn gweithio gyda rheolyddion, Cofrestrau Achrededig, rhanddeiliaid mewn iechyd a gofal cymdeithasol, cleifion, defnyddwyr gwasanaeth a llywodraethau i weithredu'r argymhellion yn yr adroddiad i wella diogelwch ac ansawdd gofal i bawb.

Ym mis Rhagfyr 2022, ymddiswyddodd Antony Townsend a Renata Drinkwater o'r Bwrdd ar ôl cwblhau dau dymor o bedair blynedd. Gwnaeth Antony a Renata gyfraniadau sylweddol i waith yr Awdurdod Safonau Proffesiynol a bydd colled fawr ar eu hôl. Rydym wrth ein bodd bod Juliet Oliver a Nick Simkins wedi ymuno â'n Bwrdd yn chwarter pedwar 2022/23.

Ym mis Mawrth 2023, fe wnaethom symud i swyddfa newydd yn Blackfriars, Llundain. Mae'r swyddfa newydd yn darparu amgylchedd gwaith gwell am gost is na'n swyddfa flaenorol yn Victoria, Llundain.

I gloi, mae wedi bod yn flwyddyn lwyddiannus a chynhyrchiol i'r Awdurdod Safonau Proffesiynol. Wrth i ni edrych ymlaen tuag at 2023/24 a thu hwnt, rydym yn parhau i fod mor ymroddedig ag erioed i wella rheoleiddio a chofrestru er mwyn diogelu'r cyhoedd.

Caroline Corby (Cadeirydd)

Alan Clamp (Prif Weithredwr)

**Adroddiad
Blynyddol a
Chyfrifon
2022/2023**

1. Adroddiad perfformiad

Trosolwg

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno gwaith yr Awdurdod Safonau Proffesiynol dros y flwyddyn ddiwethaf.

Ynglŷn â'r Awdurdod Safonau Proffesiynol

- 1.2 Sefydlwyd yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol (yr Awdurdod) ar 1 Rhagfyr 2012. Cyflwynir ei rôl a dyletswyddau yn y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012.¹ Yn gryno, mae'r Awdurdod yn diogelu'r cyhoedd trwy godi safonau rheoleiddio a chofrestru pobl yn gweithio mewn iechyd a gofal. Mae'r Awdurdod yn gorff annibynnol yn y Deyrnas Unedig.
- 1.3 Mae gan yr Awdurdod fwrdd sy'n cynnwys saith aelod anweithredol ac un aelod gweithredol a benodir gan y Bwrdd.
- 1.4 Penodir yr aelodau anweithredol gan y Cyfrin Gyngor, gweinidogion Cymru a'r Alban, a'r Adran Iechyd yng Ngogledd Iwerddon.
- 1.5 Mae'r Awdurdod wedi ei ariannu'n bennaf gan ffioedd a delir gan y rheolyddion a oruchwylir gennym. Dan y Deddfau Seneddol sy'n llywodraethu'r hyn a wnawn, mae gennym rymoedd i gyflawni detholiad o weithgareddau i hyrwyddo iechyd a lles cleifion, a'r cyhoedd yn gyffredinol parthed rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol.
- 1.6 Mae gennym ddyletswyddau a grymoedd parthed:
- Trosolwg o'r 10 corff statudol sy'n rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn y Deyrnas Unedig
  - Achredu'r cofrestrau a gedwir gan gyrff cofrestru anstatudol gweithwyr iechyd a gofal
  - Darparu comisiynau i, a chyflawni ymchwiliadau ar gyfer, llywodraeth
  - Darparu cyngor i sefydliadau eraill tebyg yn y Deyrnas Unedig a thramor.
- 1.7 Mae'r Awdurdod yn adrodd i Senedd y Deyrnas Unedig ac yn cydweithio'n agos â'r gweinyddiaethau datganoledig yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon a gyda'r Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r Adran Addysg yn Lloegr, i gyflenwi'n hoblygiadau statudol ac amcanion allweddol ein cynllun busnes. Mae hyn yn cynnwys nodi ac ymateb yn briodol i risgiau mewnol ac allanol.
- 1.8 Mae'r Awdurdod yn gorff cyhoeddus annosbarthedig.

Beth rydym yn ei wneud

Gwaith rheoleiddio a gosod safonau

- 1.9 Mae gan yr Awdurdod rymoedd i:
- Ymchwilio, cymharu ac adrodd ar berfformiad pob rheoleiddiwr. Gofynnir yn benodol i ni adrodd i'r Senedd ar i ba raddau mae pob rheoleiddiwr wedi

¹ Ar gael ar www.legislation.gov.uk/ukpga/2012/7/contents/enacted

cydymffurfio ag unrhyw ddyletswydd a osodwyd arno i hyrwyddo iechyd, diogelwch a lles cleifion a'r cyhoedd yn gyffredinol

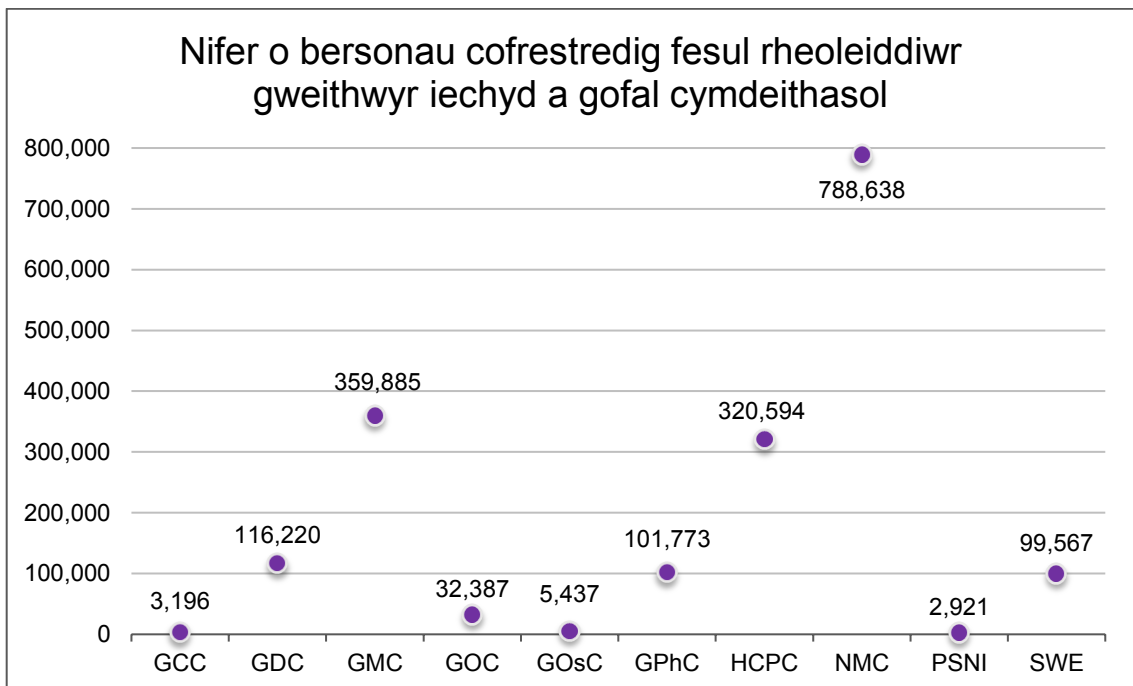
- Archwilio camau cyntaf achosion addasrwydd i ymarfer ac adrodd ar ein casgliadau parthed pob rheoleiddiwr
  - Arolygu canlyniadau achosion addasrwydd i ymarfer terfynol a'u cyfeirio at y Llys os ystyriwn fod y canlyniad yn annigonol ac nad yw'n diogelu'r cyhoedd²
  - Rhoi cyfarwyddiadau yn gofyn i reoleiddiwr sefydlu rheolau dan unrhyw rymoedd sydd gan y corff i wneud hynny.
- 1.10 Rydym yn hyrwyddo iechyd a lles cleifion a'r cyhoedd yn gyffredinol wrth reoleiddio gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol. I gyflawni hyn, rydym yn gwrandao ar farn a phryderon pobl a'u hystyried wrth ddatblygu'n gwaith.
- 1.11 Rydym yn cynorthwyo'r Cyfrin Gyngor i arfer eu grymoedd penodi parthed y rheolyddion a chefnogi ansawdd penodiadau i gynghorau rheolyddion. Mewn ymgynghoriad â'r rheolyddion, rydym wedi cynhyrchu safonau ar gyfer y Cyfrin Gyngor yn ymwneud â recriwtio a phenodiadau i gynghorau'r rheolyddion.
- 1.12 Rydym yn craffu a goruchwyllo gwaith y 10 rheoleiddiwr rheoleiddio sy'n gosod safonau ar gyfer hyfforddiant ac ymddygiad gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol.
- 1.13 Rydym yn hyrwyddo arfer da a rheoleiddio cyffyrddiad cywir. Rydym yn gweithio gyda'r rheolyddion i wella ansawdd a rhannu arfer da. Er enghraifft, rydym yn rhannu pwyntiau dysgu sy'n codi o archwilio achosion addasrwydd i ymarfer ac yn trefnu seminarau i archwilio materion rheoleiddio.
- 1.14 Rydym yn rhannu arfer da a gwybodaeth gyda'r rheolyddion, yn cyflawni ymchwil a chyflwyno syniadau newydd am reoleiddio i'r sector. Rydym yn gweithio'n agos gydag, ac yn cynghori, pedair adran iechyd llywodraethau'r Deyrnas Unedig a'r Adran Addysg yn Lloegr (o ran Social Work England) ar faterion yn ymwneud â rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal.
- 1.15 Y rheolyddion yw:
- Y Cyngor Ceiropractig Cyffredinol (GCC) sy'n rheoleiddio ceiropractyddion yn y Deyrnas Unedig
  - Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol (GDC) sy'n rheoleiddio deintyddion, nyrsys deintyddol, technegwyr deintyddol, hylenyddion deintyddol, therapyddion deintyddol, technegwyr deintyddol clinigol a therapyddion orthodonteg yn y Deyrnas Unedig
  - Y Cyngor Meddygol Cyffredinol (GMC) sy'n rheoleiddio meddygon yn y Deyrnas Unedig
  - Y Cyngor Optegol Cyffredinol (GOC) sy'n rheoleiddio optometryddion, optegwyr cymwysedig, optegwyr sy'n fyfyrwyr a busnesau optegol yn y Deyrnas Unedig
  - Y Cyngor Osteopathig Cyffredinol (GOsC) sy'n rheoleiddio meddygon esgyrn yn y Deyrnas Unedig
  - Y Cyngor Fferyllol Cyffredinol (GPhC) sy'n rheoleiddio fferyllwyr, technegwyr fferyllol ac eiddo fferyllol yng Nghymru, Lloegr a'r Alban

² O 31 Rhagfyr 2015 fe ddisodlodd yr ymadrodd 'annigonol i ddiogelu'r cyhoedd' yr ymadrodd 'rhy drugarog'.

- Y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC) sy'n rheoleiddio therapyddion celf, gwyddonwyr biofeddygol, ciropodyddion/podiatryddion, gwyddonwyr clinigol, dietegwyr, cyflenwyr teclynnau clyw, therapyddion galwedigaethol, ymarferwyr adrannau llawdriniaeth, orthoptwyr, parafeddygon, ffisiotherapyddion, ymarferwyr seicolegol, prosthetyddion ac orthotyddion, radiograffwyr, a therapyddion lleferydd a llais yn y Deyrnas Unedig
- Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth (NMC) sy'n rheoleiddio nyrsys a bydwragedd yn y Deyrnas Unedig a chymdeithion nyrsio yn Lloegr
- Cymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon (PSNI) sy'n rheiddio fferyllwyr ac eiddo fferyllol yng Ngogledd Iwerddon
- Social Work England (SWE) sy'n rheoleiddio gweithwyr cymdeithasol yn Lloegr.

1.16 Ceir manylion y nifer sydd wedi cofrestru ym mhob rheoleiddiwr gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol a oruchwylir gennym (fel yr oedd ar 31 Mawrth 2023) isod.

Tabl 1 Nifer o bersonau cofrestredig fesul rheoleiddiwr gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol

Cofrestrau Achrededig

- 1.17 Mae gan yr Awdurdod rôl statudol o ran atgyfnerthu ansawdd a diogelwch cleifion trwy osod safonau ac achredu cofrestrau pobl sy'n gweithio mewn galwedigaethau nad ydynt wedi eu rheoleiddio gan gyfraith. O 31 Mawrth 2023, roedd yna 25 o Gofrestrau Achrededig.
- 1.18 Diben yr achrediad yw gwella ansawdd cofrestriad a gyflawnir gan y sefydliadau sy'n meddu ar y cofrestrau hyn ac i hyrwyddo safonau ymddygiad da, cymhwyster technegol a, ble fo'n berthnasol, ymarfer busnes gan eu personau cofrestredig. Ei fwriad yw hybu amddiffyn y cyhoedd ac i gefnogi dewis gan y cyhoedd wrth geisio gwasanaethau gan ymarferwyr mewn galwedigaethau nad ydynt wedi eu rheoleiddio gan gyfraith. Mae'n fodd cymesur o reoli risgiau.

Comisiynau gan Lywodraeth(au)

- 1.19 Rydym yn cefnogi gwaith yr Ysgrifennydd Gwladol dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Addysg, Senedd Cymru, gweinidogion yr Alban a'r Adran Iechyd yng Ngogledd Iwerddon trwy ddarparu cyngor ynghylch rheoleiddio a safonau gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol. Rydym hefyd yn darparu cyngor ar faterion eraill pan ofynnir i ni wneud hynny.
- 1.20 Gall yr Ysgrifenyddion Gwladol a Gweinidogion Iechyd yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon ofyn i ni ymchwilio materion sy'n achosi pryder hefyd. Fel y sefydlwyd yn y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012, mae'r Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r gweinyddiaethau datganoledig yn talu ffi, i'w bennu gan yr Awdurdod, ar gyfer y gwaith hwn.
- 1.21 Rydym yn ymgynghori â llywodraeth y Deyrnas Unedig a'r llywodraethau yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon ar ddatblygu canllawiau ar gyfer y sector, ac yn ymateb i'w hymgyngoriadau. Yn ogystal, byddwn yn cadw golwg ar ddatblygiadau rhyngwladol a allai effeithio ar reoleiddio iechyd a gofal cymdeithasol yn y Deyrnas Unedig. Rydym yn gweithio gyda chydweithwyr yn y Deyrnas Unedig a rhyngwladol, gan sicrhau ein bod yn ymwybodol o'r datblygiadau hyn a'n bod yn cryfhau ein cysylltiadau â'r partneriaid hyn.

Cyngor i sefydliadau eraill

- 1.22 Mae ein deddfwriaeth yn ein caniatáu i ddarparu cyngor neu wasanaethau archwilio i reolyddion ac i eraill sydd â swyddogaethau tebyg i rai rheoleiddiwr, p'un a fydd y swyddogaethau hyn yn berthnasol i iechyd neu ofal cymdeithasol. Telir am y gwaith hwn gan y sefydliad sy'n gofyn am y cyngor.

Ein gwerthoedd

- 1.23 Mae ein gwerthoedd yn disgrifio sut fyddwn ni'n gweithio gyda chydweithwyr a rhanddeiliaid allanol. Rydym yn ymgeisio i hyrwyddo, datblygu ac arddangos y gwerthoedd hyn ym mhopeth a wnawn. Mae diwylliant positif yn arwain at well perfformiad a gwell deilliannau i gleifion a'r cyhoedd.
- 1.24 Ein gwerthoedd yw:
  - Cywirdeb – byddwn yn agored, onest ac yn ymddiried yn ein gilydd
  - Tryloywder – byddwn yn glir ynghylch ein perfformiad a'r rhesymau dros ein penderfyniadau gyda phob rhanddeiliad

- Parch – byddwn yn trin ein gilydd, a'r rhai rydym yn gweithio gyda nhw tu allan i'r sefydliad, gyda pharch ar bob adeg
  - Tegwch – byddwn yn ymdrechu i fod yn deg ym mhob agwedd o wneud penderfyniadau
  - Gwaith tîm – byddwn yn gweithio mewn partneriaeth i ddarparu gwell deilliannau i gleifion a'r cyhoedd.
- 1.25 Mae ein gwerthoedd yn eglur yn sut ydym yn gweithio; ein hymagwedd tuag at ein goruchwyliaeth o gofrestru a rheoleiddio'r sawl sy'n gweithio mewn iechyd a gofal cymdeithasol, sut ydym yn datblygu cyngor polisi a sut ydym yn ymgysylltu â'n partneriaid i gyd. Rydym yn ceisio bod yn gyson o ran sut ydym yn gweithredu ein gwerthoedd.
- 1.26 Rydym yn annibynnol ond yn dal ein hunain yn atebol i'r cyhoedd ac i seneddau a chynulliad y Deyrnas Unedig ar gyfer yr hyn a wnawn a sut ydym yn ei wneud.
- 1.27 Rydym yn gwrandao ar farn y bobl sy'n derbyn gofal. Rydym yn ceisio sicrhau yr ystyrir eu barn yng nghofrestriad a rheoleiddiad pobl sy'n gweithio yn y sector iechyd a gofal cymdeithasol.
- 1.28 Rydym yn datblygu a hyrwyddo rheoleiddiad cyffyrddiad cywir.³ Mae hyn yn rheoleiddio sy'n gymesur i'r risg o niwed i'r cyhoedd ac sy'n darparu fframwaith fydd yn caniatáu i broffesiynoldeb ffynnu a ble gellir cyflawni rhagoriaeth sefydliadol.⁴ Rydym yn gweithredu egwyddorion rheoleiddio cyffyrddiad cywir yn ein gwaith ein hunain.

Ein hamcan

- 1.29 Rydym yn gweithio i amddiffyn y cyhoedd, gosod safonau ac annog gwelliant yng nghofrestriad a rheoleiddiad pobl sy'n gweithio mewn iechyd a gofal cymdeithasol. Mae diogelwch y cyhoedd yn ganolog i bopeth a wnawn.

Amcanion strategol ar gyfer 2020-23

- 1.30 Sefydlir amcanion strategol corfforaethol yr Awdurdod ar gyfer 2020-23 a gytunwyd gan y Bwrdd ym Mai 2020, ac a adolygir yn flynyddol, isod.

Nod strategol 1

- 1.31 Diogelu'r cyhoedd trwy ddarparu trosolwg effeithiol iawn o reoleiddio a chofrestru.
- Cyflawni ein dyletswyddau statudol, targedu ein hadnoddau ble mae'r risg mwyaf i'r cyhoedd
  - Bod yn dryloyw wrth wneud penderfyniadau ac adrodd, gan gydnabod y rhai sy'n ymroddedig i gyflawni safonau uchel a bod yn drylwyr, clir a theg wrth adrodd am ddiffyg cydymffuriad gyda'n safonau
  - Cefnogi safonau uchel mewn rheoleiddio a chofrestru iechyd a gofal cymdeithasol trwy ddefnydd effeithiol o wybodaeth, data a deallusrwydd

³ Awdurdod Safonau Proffesiynol (2010). *Right-touch regulation*. Ar gael ar www.professionalstandards.org.uk/policy-and-research/right-touch-regulation

⁴ Diffinnir rhagoriaeth sefydliadol fel perfformiad cyson o arfer da wedi ei gyfuno â gwelliant parhaus.

- Arwain datblygiad rheoleiddio mwy effeithiol trwy ymchwil, gwaith a gomisiynwyd, cyngor polisi a defnydd o'n model sicrwydd cyffyrddiad cywir a thrwy lunio diwygio rheoleiddiol.

1.32 Yn ystod 2022/23 rydym wedi:

- Darparu adolygiadau perfformiad cadarn a theg o'r rheolyddion statudol; defnyddio ein pwerau Adran 29 i adolygu canlyniadau paneli Addasrwydd i Ymarfer; rheoli'r rhaglen Cofrestrau Achrededig; ac wedi adrodd ar ein casgliadau i'r Senedd
- Gweithredu ein rhaglen Cofrestrau Achrededig gwell a chwblhau ein gwaith ar adolygu ein prosesau adolygu perfformiad i sicrhau eu bod yn gymesur, yn amserol ac yn effeithiol
- Cwblhawyd peilot o wiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) ar gyfer ymarferwyr y Gofrestr Achrededig hunangyflogedig, ac ymgynghorwyd yn gyhoeddus ynghylch a ddylid cyflwyno'r rhain yn ehangach yn y dyfodol.
- Cyfrannu at welliannau mewn rheoleiddio trwy ymchwil, cyngor polisi a gweithredu ein prosesau adolygu perfformiad newydd, gan gynnwys rhannu arfer da
- Wedi ymgynghori'n gyhoeddus ar Safon Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant newydd ar gyfer Cofrestrau Achrededig, y byddwn yn ei chyflwyno yn 2023/24.

Nod strategol 2

1.33 Sicrhau dull effeithiol a chydlynol o ddiogelu'r cyhoedd rhag niwed trwy hyrwyddo a hwyluso cydweithredu rhwng rheolyddion.

- Cynnal perthnasau cryf gyda rheolyddion statudol, sefydliadau gyda Chofrestrau Achrededig a rhanddeiliaid eraill i wella safonau mewn ymarfer
- Cydweithio gyda rheolyddion proffesiynol a system mewn iechyd a gofal cymdeithasol i ddiogelu'r cyhoedd yn well
- Sicrhau bod y rhaglen Cofrestrau Achrededig a mathau eraill o sicrwydd mewn iechyd a gofal cymdeithasol yn cydweddu â rheoleiddio statudol i ddarparu dull cydlynol o ofal
- Ymestyn cydweithredu tu hwnt i'r rheolyddion proffesiynol a system i gynnwys cyflogwyr, cyrff cynrychiadol, cleifion a'r cyhoedd.

1.34 Yn ystod 2022/23 rydym wedi:

- Parhau i gyflawni ein strategaeth ymgysylltu â rhanddeiliaid a defnyddio hyn i rannu gwybodaeth, dysg ac arfer da ac i hyrwyddo, llunio a chefnogi diwygio rheoleiddio
- Ymgysylltu â grwpiau cleifion a'r cyhoedd i hyrwyddo buddiannau defnyddwyr gofal iechyd, gofal cymdeithasol a gwaith cymdeithasol yng ngwaith rheolyddion a Chofrestrau Achrededig
- Adolygu'r cyfathrebu, cydweithredu a chydweithio rhwng rheolyddion proffesiynol, er mwyn cyflwyno gwelliannau

- Ymgysylltu â rheolyddion a Chofrestrau Achrededig i hyrwyddo a monitro cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.

Nod strategol 3

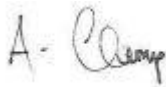
- 1.35 Sicrhau bod yr Awdurdod wedi ei arwain yn dda, gyda ffocws pendant ar wella ansawdd, rheolaeth ariannol effeithiol, cydraddoldeb ac amrywiaeth a buddsoddiad yn ein pobl.
- Hyrwyddo a monitro cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn yr Awdurdod ac yn y rhai rydym yn eu goruchwyllo
  - Cynnal a gwella cost-effeithiolrwydd ac ansawdd trwy adolygu systemau, prosesau a gweithdrefnau'n systematig, a thrwy weithio gydag eraill
  - Cadw a datblygu ein staff ac i gynnal diwylliant gwaith cadarnhaol
  - Gwella arbenigedd a chefnogi darpariaeth trwy ddysgu a datblygu o safon uchel.
- 1.36 Yn ystod 2022/23 rydym wedi:
- Parhau i gyflawni ein strategaethau cyllid, TGCh a phobl
  - Gwella ein heffeithiolrwydd a chynyddu ein gwerth am arian
  - Cyflawni'r cynllun gweithredu sy'n deillio o'n prosiect cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant
  - Darparu detholiad o gyfleoedd datblygiad proffesiynol defnyddiol ar gyfer staff.

Egwyddorion busnes

- 1.37 Dechreuodd yr Awdurdod weithredu gyda phedair ffrwd gwaith yn 2012 ac, yn y cyfnod ers hynny, mae wedi cynyddu trylwyredd y gwahaniad rhyngddynt. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y bydd ein rhanddeiliaid yn chwilio am dryloywder parthed sut ydym yn gweithredu.
- 1.38 Isod rydym yn sefydlu'r egwyddorion sy'n sail i'n gwaith:
- Gwaith rheoleiddio a gosod safonau: Mae'r holl ffioedd o'r rheolyddion yn cael eu talu i'n swyddogaethau statudol o drosolwg a gwelliannau rheoleiddiol yn unig, fel y sefydlwyd yn ein deddfwriaeth. Bydd unrhyw warged neu ddiffyg a gynhyrchir yn erbyn ein cyllideb fel y cytunwyd gan y Cyfrin Gyngor yn cael ei ddefnyddio i gyfrifo ffi'r flwyddyn ganlynol
  - Cofrestrau Achrededig: Mae ffioedd ar gyfer achredu neu adnewyddu o gofrestrau yn cael eu gweithredu i ddarparu a datblygu'r rhaglen Cofrestrau Achrededig yn unig. Bydd unrhyw warged a gynhyrchir yn cael ei gadw er budd y rhaglen
  - Comisiynau gan Lywodraeth(au): Bydd prisio comisiynau a chontractau ymgynghori yn talu'r holl gostau sy'n gysylltiedig â'r gwaith. Bydd unrhyw warged yn deillio o hyn yn cael ei ddefnyddio yn ôl doethineb y Bwrdd i gefnogi ein hamcanion strategol er lles y cyhoedd
  - Cyngor i sefydliadau eraill: Bydd prisio comisiynau a chontractau ymgynghori yn talu'r holl gostau sy'n gysylltiedig â'r gwaith. Bydd unrhyw warged yn deillio o

hyn yn cael ei ddefnyddio yn ôl doethineb y Bwrdd i gefnogi ein hamcanion strategol er lles y cyhoedd.

- 1.39 Bydd gwargedion yn cael eu gweithredu yn unol â'r egwyddorion hyn wedi i ofynion ein polisi cronfeydd gael eu bodloni.
- 1.40 I sicrhau tryloywder, byddwn yn:
- Cyhoeddi ein cyfrifon blynyddol ac yn datgelu ein datganiadau ariannol wedi eu harchwilio yn llawn (Tudalennau 70 i 73)
  - Dangos ein hincwm a gwariant yn glir parthed pob un o bedair swyddogaeth yr Awdurdod (Para 10.62)
- 1.41 Ar y cyd â'r egwyddorion hyn, mae ein Bwrdd wedi sefydlu polisi cronfeydd.
- 1.42 Mae'r Awdurdod wedi cytuno i gadw isafswm cronfeydd o gyfanswm o dri mis o gostau gweithredu, sef tua £1.244 miliwn, ble mae'r gwahaniaeth rhwng y canlynol wedi ei nodi:
- Elfen gyfyngedig yn gysylltiedig i waith rheoleiddio a safonau
  - Elfen anghyfyngedig yn gysylltiedig i holl waith yr Awdurdod.
- 1.43 Adroddir ar lefel a lluniad ein cronfeydd yn hwyrach yn ein cyfrifon ariannol (t88)
- 1.44 Bydd angen rhoi unrhyw arian a gymerir o'r cronfeydd yn ystod y flwyddyn sy'n ei leihau i lai na'r lefel isafswm a gytunwyd yn ôl yn y flwyddyn neu flynyddoedd dilynol.

Alan Clamp,
Swyddog Cyfrifyddu
21 Mehefin 2023

2. Dangosyddion perfformiad allweddol

- 2.1 Mae'r adran hon yn esbonio sut ydym yn mesur perfformiad. Yn ein cynllun busnes blynyddol, fe gyflwynom amrywiol ddangosyddion perfformiad allweddol (DPA) ar gyfer ein gwaith. Rydym yn eu hadolygu yn rhan o raglen waith y Grŵp Cyfarwyddwyr ac yn eu hadrodd i'r Bwrdd. Rydym yn eu trafod gyda swyddogion yn yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r gweinyddiaethau yn yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon yn ein cyfarfodydd rhannu gwybodaeth cyfnodol.
- 2.2 Cyflwynir ein perfformiad yn erbyn y dangosyddion hynny sydd fwyaf tebygol o fod o ddiddordeb i'r cyhoedd yn ystod 2022/23 isod:

Maes Gwaith	Dangosyddion perfformiad allweddol	Perfformiad yn 2022/23
Cyllid	<p>I dalu anfonebau diamheuol: 100% o fewn 10 niwrnod</p> <p>Amrywiad incwm / gwariant a gyllidwyd yn llai na 5% (ac eithrio Adran 29 sydd tu hwnt i'n rheolaeth)</p> <p>Cyfradd gwall taliad yn llai na 3%</p> <p>Cyfradd archebion prynu (PO) hwyr yn llai na 10%</p>	<p>100% [562/562] Nifer yr anfonebau a dalwyd</p> <p>3.09% [£4,642/£4,499]</p> <p>0% [562/562] Nifer y taliadau a wnaed</p> <p>6.6% [21/319] Nifer yr Archebion Prynu a godwyd</p>
HR	<p>Salwch staff yn ddim mwy na 2%</p> <p>Trosiant staff i fod yn llai na 15%</p> <p>Proses recriwtio cyfartalog yn llai nag 12 wythnos</p> <p>Cyfradd swyddi gwag yn ddim mwy na 5%</p>	<p>1.7% [181/10,184]</p> <p>13.5% [6/44]</p> <p>11.6 wythnos</p> <p>0%</p>
TGCh	<p>Cau 85% o alwadau i'r ddesg gymorth o fewn 1 niwrnod</p> <p>Diffyg argaeledd y system yn is na 10 awr</p>	<p>96% [423/440]</p> <p>0 awr</p>

Diogelwch gwybodaeth	Dim digwyddiadau wedi eu hadrodd i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth	1 ⁵
Ceisiadau gwybodaeth (FOI / SAR / EIR)	Delio â phob (100%) Cais Gwrthrych am Wybodaeth o fewn dyddiadau cau statudol	100% [3/3]
	Delio â phob (100%) cais Deddf Rhyddid Gwybodaeth o fewn dyddiadau cau statudol	100% [19/19]
Cwynion	Cydnabod 100% o gwynion ymhen pum niwrnod	100% [3/3]
	Cwblhau ymateb i bob cwyn o fewn 28 niwrnod	100% [3/3]
Iechyd a diogelwch	Dim digwyddiadau yn achosi niwed wedi eu hadrodd	0
Penderfyniadau adran 29	Nifer o achosion a dderbyniwyd [o gymharu â'r llynedd]	2,335 [2,137]
	Nifer o achosion Gyfarfodydd Achos a gynhaliwyd [o gymharu â'r llynedd]	20 [28] ⁶
	Apeliadau a gyflwynwyd [o gymharu â'r llynedd]	18 [19] ⁷
	Ystyried 100% o benderfyniadau perthnasol o fewn y dyddiad cau statudol	100% (2,335)
Adolygiadau Perfformiad	Cyhoeddi adolygiadau perfformiad 2022 o fewn 3 mis i ddiwedd y cyfnod adolygu	100% [10/10]
Pryderon y cyhoedd am Gyrff Rheoleiddio	Cydnabod 100% o bryderon o fewn pum niwrnod gwaith ers 1 Ebrill 2022	99% (351/355) ⁸

⁵ Cawsom un digwyddiad. Mae hyn yn ymwneud â hunan-atgyfeiriad a wnaed i'r ICO mewn perthynas â gwybodaeth breifat am gofrestrydd yn cael ei lanlwytho'n ddamweiniol i'r wefan, cafodd ei dileu cyn gynted ag y gwelwyd. Casglodd yr ICO nad oedd angen cymryd camau pellach.

⁶ Roedd ein hadroddiad blynyddol a chyfrifon ar gyfer 2021/22 yn cynnwys ffigurau ar gam ar gyfer nifer yr adolygiadau achos manwl a gynhaliwyd, yn hytrach na chyfarfodydd achos a gynhaliwyd.

⁷ Yn cynnwys 1 achos dan a.40B y Ddeddf Feddygol, yn ymuno ag apêl y GMC.

⁸ Methodd tri phryder y DPA o un (x2) a phum diwrnod, yn y drefn honno. Trosglwyddiadau hwyr o flychau post PSA eraill oedd y rhain. Methodd un pryder y DPA o 13 diwrnod oherwydd derbyn gohebiaeth drwy lythyr yn ystod y symud swyddfa.

Cofrestrau Achrededig – prosesau cyfredol	90% o Gofrestrau'n cael asesiad llawn o fewn tair blynedd i'r asesiad blaenorol.	100% (25/25)
	90% o benderfyniadau am y gwiriad blynyddol o fewn blwyddyn i'r asesiad blaenorol.	92% (23/25)
	95% o'r Amodau'n cael eu hadolygu o fewn dau fis i'r dyddiad yr oedden nhw i fod.	100% (33/33)
	95% o adolygiadau targedig yn cael eu cwblhau o fewn tri mis i'r dyddiad cychwyn	67% (2/3) ⁹
	90% o benderfyniadau wedi eu gwneud ar geisiadau newydd ar gyfer achrediad o fewn dau fis i dderbyn yr holl wybodaeth.	100% (3/3)
Defnydd o'r wefan	Data blwyddyn hyd yma ar ddefnydd gwefan ar gyfer Mawrth 2023 gyda'r un cyfnod y llynedd (Mawrth 2022) mewn cromfachau	
	<ul style="list-style-type: none"> Cyfanswm yr ymweliadau â thudalennau ar draws y wefan Tudalen Ianio Gwirio Ymarferwr a thudalennau ymarferwyr penodol Tudalen hafan Cofrestrau Achrededig a thudalennau Cofrestrau Achrededig cysylltiedig 	<p>491,011 (558,930)</p> <p>154,120 (163,811)</p> <p>76,608 (93,849)</p>

Dadansoddiad o berfformiad

- 2.3 Fel y dengys yr adroddiad hwn, rydym wedi parhau i ffocysu ar ddiogelu'r cyhoedd, gwella rheoleiddio proffesiynol a chofrestru a chyflawniad effeithiol o'n holl swyddogaethau statudol. Rydym wedi gweithio'n galed i sicrhau ein bod wedi cynnal safon ein perfformiad.
- 2.4 Mae swm y gwaith a gyflawnir gan staff wedi parhau i fod yn uchel. Rydym yn gwerthfawrogi'r gefnogaeth a chydweithrediad yr ydym wedi derbyn gan y

⁹ Gweler paragraff 2.5 am esboniad

rheolyddion, yn arbennig eu cydweithrediad gyda'r cylch cynllunio busnes a'r ymgynghoriad ffioedd.

- 2.5 Ar y cyfan, mae DPA ar gyfer Cofrestrau Achrededig wedi eu bodloni trwy gydol y flwyddyn, ac eithrio 'cwblheir 95% o adolygiadau targedig o fewn tri mis i'r dyddiad cychwyn'. Cyflawnwyd 67% yn erbyn y targed hwn. Cwblhawyd cyfanswm o dri adolygiad wedi'u targedu yn ystod 2022/23, ac fe fethodd un (ar gyfer Cyngor Seicotherapi'r DU, a gwblhawyd ym mis Mai 2022) y DPA o ddau ddiwrnod gwaith. Roedd hyn oherwydd pwysau ar gapasiti tîm yn deillio o gynnydd parhaus mewn ceisiadau newydd, a heb fod ag adnoddau ychwanegol yn eu lle eto.

3. Gwaith rheoleiddio a gosod safonau

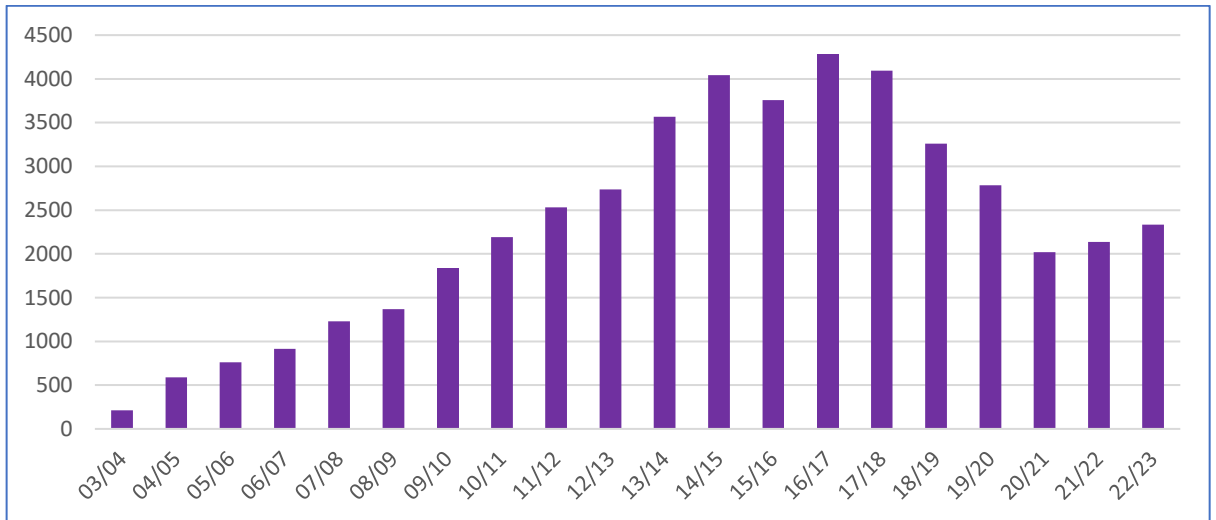
Adran 29

- 3.1 Dan Adran 29 Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, gallwn gyfeirio penderfyniadau terfynol addasrwydd i ymarfer (FTP) a wneir gan y 10 rheoleiddiwr at y Llys (gan fod atgyfeiriad gennym yn cael ei ystyried fel apêl gan y Llys) os byddwn yn ystyried nad yw'r penderfyniad yn ddigonol i ddiogelu'r cyhoedd.
- 3.2 Eleni rydym wedi gweld cynnydd o 9% yn y nifer o benderfyniadau achosion addasrwydd i ymarfer gan y rheolyddion, o 2,137 yn 2021/22 i 2,335 yn 2022/23 (gweler tabl 2).
- 3.3 Roedd mwyafrif y penderfyniadau a adolygwyd gennym (44%) yn benderfyniadau panel yr NMC.
- 3.4 O'r 2,335 o achosion a dderbyniom yn 2022/23, cafodd 96% (2,239) eu cau heb fod angen rhagor o wybodaeth. Fodd bynnag, roedd 535 o'r achosion hyn wedi arwain at y rheoleiddiwr yn dileu enw'r person cofrestredig oddi ar ei gofrestr, peidio ei adfer i'r gofrestr, neu ei atal am gyfnod amhenodol, ac felly nid oedd yn codi unrhyw bryderon am ddiogelu'r cyhoedd ac nid oedd angen ymyrraeth gan yr Awdurdod. Nid ydym ychwaith yn edrych ar achosion ble mae panel adolygu wedi cyflwyno ataliad pellach, ataliad yn dilyn cyfnod o gofrestriad amodol, neu ble mae gwaharddiad wedi ei gyflwyno ar gyfer y cyfnod uchafswm mewn achos yn ymwneud ag iechyd, perfformiad, diffyg ieithyddol neu ddiffyg cydymffurfriad â'r broses reoleiddio gan y person cofrestredig. Yn defnyddio'r dull hwn, cafodd 294 o achosion eu cau. Caewyd 46 o achosion eraill yr NMC yn dilyn canfyddiad o amhariad ond lle'r oedd cofrestriad yr unigolyn cofrestredig wedi dod i ben yn ystod y broses FTP. Yn yr achosion hyn, pe bai'r cofrestrai'n gwneud cais am adferiad, byddai'r pryderon FTP blaenorol yn cael eu cyfeirio'n ôl drwy'r broses FTP.
- 3.5 O'r achosion a dderbyniwyd yn ystod 2022/23, gwnaethom ofyn am ragor o wybodaeth mewn 96 o achosion a chynhaliwyd adolygiadau achos manwl mewn 88 o'r rhain (3.7% o'r holl achosion), o gymharu â 101 (4.6%) yn 2021/22. Caewyd wyth achos gennym ar ôl gofyn am ragor o wybodaeth gan inni benderfynu bod angen cynnal adolygiad achos manwl llawn yn yr achosion hyn ar ôl i ni dderbyn y wybodaeth.
- 3.6 Yn ystod 2022/23, fe wnaethom ystyried 20 penderfyniad panel mewn cyfarfodydd achos Adran 29 ffurfiol. Ni chynhaliwyd unrhyw gyfarfodydd i ystyried a ddylid ymuno ag apeliadau GMC ai peidio ('cyfarfod Adran 40B'). I gymharu, yn 2021/22, fe wnaethom gynnal 26 o gyfarfodydd, dau ohonynt yn gyfarfodydd achos Adran 40B.
- 3.7 Cyfeiriom 18 o achosion i'r Llys o dan ein hawdurdodaeth Adran 29 (o gymharu â 19 a gyfeiriwyd yn 2021/22). Roedd dwy o'r rhain yn apeliadau a gyflwynwyd o dan ein proses benderfynu ar derfynau amser statudol, lle na chynhaliwyd cyfarfod achos Adran 29. Cafodd ein hapêl ar dri achos a gyfeiriwyd o fewn y flwyddyn ariannol hon eu cynnal neu setlo trwy gydsyniad, ac mae 15 achos yn weddill wedi eu rhestru ar gyfer gwrandawriad yn ystod

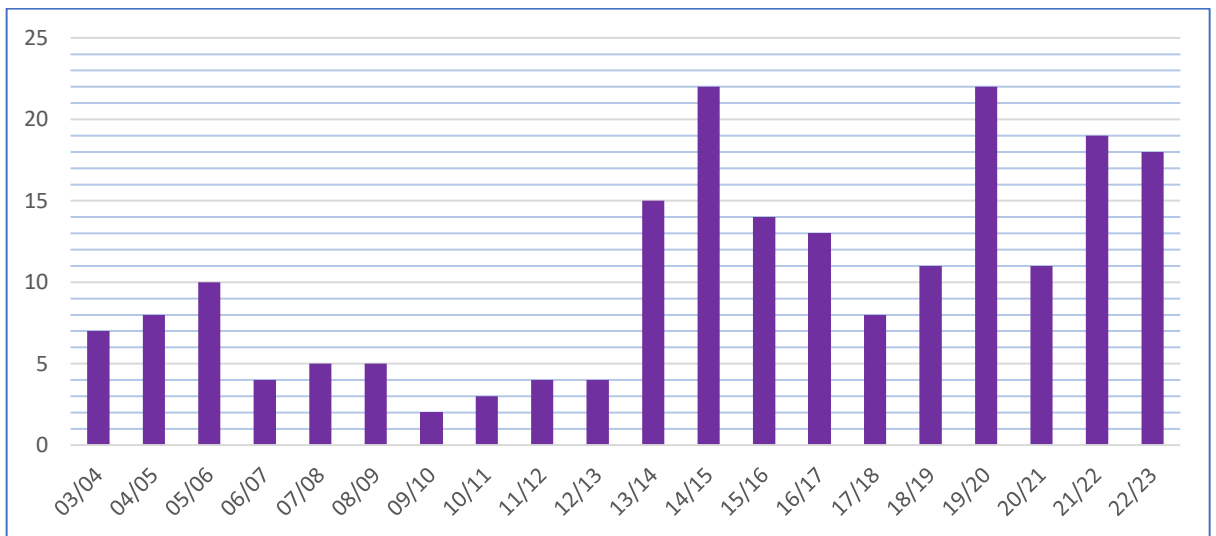
blwyddyn ariannol 2023/24, a bydd eu canlyniadau yn cael eu hadrodd yn adroddiad blynyddol y flwyddyn nesaf.

- 3.8 Yn y ddau a ystyriom mewn cyfarfodydd achos ffurfiol ond ble penderfynom beidio cyfeirio at y Llys, fe nodom bwyntiau dysgu i'w porthi yn ôl i'r rheolyddion.
- 3.9 Eleni rydym wedi gweld gostyngiad bach yng nghanran yr achosion a gyfeiriwyd i'r Llys o'r rhai a gawsom (i lawr i 0.77 % o 0.89%) o gymharu â'r flwyddyn flaenorol (gweler tabl 3).
- 3.10 O'r 18 o atgyfeiriadau i'r Llys o dan awdurdodaeth Adran 29 a wnaethom yn 2022/23, roedd saith yn ymwneud â phenderfyniadau panel yr NMC, pump yn ymwneud â phenderfyniadau panel SWE, dau yn ymwneud â phenderfyniadau a wnaed gan y Gwasanaeth Tribiwnlys Ymarferwyr Meddygol, dau yn ymwneud â phenderfyniadau panel y GDC, a dau benderfyniad panel HCPC.
- 3.11 O'r 11 o atgyfeiriadau i'r Llys a wnaed yn 2021/22 nas datryswyd yn y flwyddyn ariannol honno, mae pob un ond un bellach wedi'i gwblhau. Tynnwyd un apêl yn ôl oherwydd i'r unigolyn cofrestredig gael ei dynnu oddi ar gofrestr y rheoleiddiwr mewn achosion eraill ac ni ellid gwrandao apêl arall gan fod y Llys wedi dyfarnu nad oedd Adran 29 yn berthnasol i amgylchiadau'r achos. Cafodd wyth apêl eu cadarnhau neu eu setlo trwy ganiatâd. Bydd canlyniad yr un apêl sy'n weddill o 2021/22 yn cael ei adrodd yn adroddiad blynyddol y flwyddyn nesaf.

Tabl 2 Nifer o achosion addasrwydd i ymarfer a dderbyniwyd yn flynyddol

Tabl 3 – Nifer o achosion a gyfeiriwyd at y Llys yn flynyddol

Tabl 4 – Cynnydd achosion a gyfeiriwyd at y Llys

Rheoleidd iwr	Nifer o benderfyniad a gyfeiriwyd at y Llys dan Adran 29 Deddf 2002	Canlyniad
NMC	Saith	<p>Setlwyd dwy apêl drwy Orchymyn Cydsynio. Yn y ddau achos cymeradwyodd y Llys y Gorchymynion Cydsynio i gynnal yr apeliadau a dileu'r penderfyniadau.</p> <p>Mewn un achos disodlwyd yr amodau gydag ataliad. Yn yr achos arall, disodlwyd y canfyddiad o ddim amhariad gan ganfyddiad o nam.</p> <p>Disgwyliwn i'r pum apêl sy'n weddill ddod i ben yn 2023/24.</p>
GMC	Dau	Disgwyliwn i'r ddwy apêl ddod i ben yn 2023/24.
SWE	Pump	<p>Cafodd un apêl ei setlo drwy Orchymyn Cydsynio. Cymeradwyodd y Llys y Gorchymyn Cydsynio i gadarnhau'r apêl, gan ddileu'r penderfyniad a dychwelyd yr achos i banel SWE.</p> <p>Cafwyd gwrandawriad ar gyfer un apêl ond cadwyd dyfarniad yn ôl tan ddyddiad yn 2023/24.</p> <p>Disgwyliwn i'r tair apêl sy'n weddill ddod i ben yn ystod 2023/24.</p>
HCPC	Dau	Disgwyliwn i'r apeliadau hyn gael eu cwblhau yn ystod 2023/24.
GDC	Dau	Disgwyliwn i'r apeliadau hyn gael eu cwblhau yn ystod 2023/24.

Adolygiad perfformiad

- 3.12 Mae gennym ddyletswydd statudol i adrodd yn flynyddol ar berfformiad y rheolyddion o ran cyflawni eu dyletswydd i ddiogelu'r cyhoedd. Rydym yn gwneud hyn trwy asesu eu perfformiad yn erbyn ein Safonau Rheoleiddio Da. Rydym yn adolygu ac adrodd ar berfformiad pob rheoleiddiwr pob blwyddyn.

- 3.13 Yn ystod y flwyddyn ariannol, cyhoeddodd 13 adroddiad adolygiad perfformiad. Roedd tri o'r adroddiadau hyn o'r cylch adolygu perfformiad y gwnaethom ddechrau ein hasesiadau ar ei gyfer ym mis Ionawr 2021. O'r adroddiadau hynny, cyflawnodd y GDC 17 o 18 o Safonau, cyflawnodd Social Work England 16 o Safonau a chyflawnodd PSNI 17 o Safonau.
- 3.14 Mae'r Safonau a gyflawnwyd gan bob rheoleiddiwr ar gyfer y cylch adolygu llawn a gwmpesir gan y flwyddyn ariannol hon wedi'u cynnwys yn y tabl isod.

Tabl 5: Safonau a fodlonir gan bob rheoleiddiwr yn y cylch yn dechrau Ionawr 2022

Rheoleiddiwr	Cyrraedd safonau allan o 18
Y Cyngor Ceiropractig Cyffredinol	17
Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol	16
Y Cyngor Meddygol Cyffredinol	18
Y Cyngor Optegol Cyffredinol	18
Y Cyngor Osteopathig Cyffredinol	18
Y Cyngor Fferyllol Cyffredinol	15
Y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal	13
Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth	17
Cymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon	18
Social Work England	16

Cyflwyno ymagwedd newydd i'n hadolygiadau perfformiad

- 3.15 Yn gynnar yn 2022, cyflwynom ddull newydd o asesu perfformiad y rheolyddion. Fe symudom i broses ble rydym yn cynnal adolygiad 'cyfnodol' manwl o bob rheoleiddiwr bob tair blynedd ac yn monitro eu perfformiad yn y blynedd eraill. Ym mlwyddyn gyntaf y broses hon, fe wnaethom gynnal dau adolygiad cyfnodol (o'r CDC a'r GOC) ac wyth adolygiad monitro.
- 3.16 Un o'n nodau allweddol wrth gyflwyno'r dull newydd hwn oedd canolbwyntio mwy ar y risgiau a nodir gennym drwy ein sylfaen dystiolaeth ac felly cyfeirio ein hadnoddau'n fwy effeithiol at y meysydd hyn. Roeddem am dreulio llai o amser yn edrych ar feysydd arferol lle nad oedd gennym unrhyw bryderon.
- 3.17 Yn ogystal â chanolbwyntio mwy ar risgiau, roeddem am gyhoeddi ein hadroddiadau yn gynt ac ymgysylltu â rhanddeiliaid yn fwy effeithiol i helpu llywio'r meysydd perfformiad y dylem edrych arnynt ar gyfer pob rheoleiddiwr. Gosodwyd targed i ni ein hunain o gyhoeddi pob adroddiad o fewn tri mis i ddiwedd cyfnod adolygu rheolyddion a chyflawnwyd y DPA ar gyfer pob un o'r 10 rheoleiddiwr eleni. Roeddem hefyd am ymgysylltu mwy â'r rheolyddion i wella tryloywder ein prosesau.

3.18 Rydym wedi cael adborth cadarnhaol gan reolyddion a rhanddeiliaid a byddwn yn gwerthuso gweithrediad blwyddyn gyntaf y dull newydd yn ystod 2023.

HCPC

3.19 Mewn blynyddoedd blaenorol, rydym wedi adrodd ar berfformiad yr HCPC a'r camau y mae wedi'u cymryd i fynd i'r afael â'r pryderon a nodwyd gennym gyntaf yn 2016/17 a pharhau i weld pryd y gwnaethom waith dilynol ar gynydd i fynd i'r afael â'r rhain yn 2019/20.

3.20 Rydym wedi parhau i weithio gyda HCPC eleni i fonitro ei gynydd yn erbyn ei gynllun gwella addasrwydd i ymarfer a gyflwynwyd ym mis Tachwedd 2020. Rydym wedi gweld cynnydd a wnaed gan yr HCPC eleni ac wedi archwilio elfennau o'i brosesau addasrwydd i ymarfer lle roeddem yn disgwyl gweld effaith ei waith gwella. Mae'n bwysig nodi bod ei berfformiad yn erbyn y Safonau Rheoleiddio Da fel yr amlinellir yn nhabl 5 uchod yn ymwneud â'i berfformiad yn y flwyddyn ariannol flaenorol. Byddwn yn cyhoeddi ein hadroddiad ar berfformiad yr HCPC ar gyfer y cyfnod rhwng mis Ebrill 2022 a mis Mawrth 2023 erbyn diwedd mis Mehefin 2023.

Data

3.21 Fel rhan o'n gwaith casglu tystiolaeth ar gyfer y broses adolygu perfformiad, rydym yn casglu set gyson o ddata gan y rheolyddion bob chwarter, sy'n ein galluogi i nodi tueddiadau dros amser ac yn rhoi gwybodaeth i lywio gwaith pellach. Rydym hefyd yn casglu set data blynyddol gan y rheolyddion. Mae'r tabl isod yn amlinellu rhai o'r ystadegau allweddol ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2022 hyd 31 Mawrth 2023. Nid yw'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gennym.

Data ar gyfer 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023	GCC	GDC	GMC	GOC	GOsC	GPhC	HCPC	NMC	PSNI	SWE
Nifer o bersonau cofrestredig	3,196	116,220	359,885	23,800 o weithwyr proffesiynol 5,761 o fyfyrwyr a hyffordd eion 2,826 cyrff corfforae thol	5,437	101,773 yn cynnwys 13,805 eiddo	320,594	788,638	2,921	99,567
Nifer o geisiadau cofrestru cychwynnol newydd a dderbyniwyd	244	12,829	26,834	1,357	245	4,157	31,041	52,148	138	5,569
Nifer o apeliadau cofrestru a gwblhawyd ble na chyflwynwyd gwybodaeth newydd, ac a ategwyd.	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0

Data ar gyfer 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023	GCC	GDC	GMC	GOC	GOsC	GPhC	HPCP	NMC	PSNI	SWE
Canolrif amser (mewn dyddiau) a gymerwyd i broses ceisiadau cofrestru cychwynnol ar gyfer:										
Graddedigion y Deyrnas Unedig	1	40	1	3.3	2	Fferyllwyr = 0 Technegydd Fferyllfa = 0	4	0	9.5	0
Rhyngwladol	1	50	15	4.5	2	Fferyllwyr = 0 Technegydd Fferyllfa = 0	27	0	22	0
Ffi dargadw flynyddol	£800	£690 deintyddion £114 DCPs	£420	£360 (optometryddion, optegwyr cyflenwi a busnesau) £30 (myfyrwyr)	£320 (mynediad) £430 (BI2 y DU) £215 (BI2 graddfa is) £570 (BI3+ y DU) £320 (BI3+ graddfa is)	£257 (Fferyllwyr) £121 (Technegwyr Fferyllfa) £365 (Eiddo)	£98.12	£120	£398 (Fferyllwyr) £155 (Eiddo)	£90
Amser a gymer (mewn wythnosau) o dderbyn cwyn cyntaf i benderfyniad y pwyllgor archwilio terfynol:										
Canolrif amser i ddod i gasgliad	52	83	40	63	37	94.3	63	96	59.5	81
Achos hiraf i ddod i gasgliad	163	383	547	274	74	372.1	321	472	125	300.9
Achos cyflymaf i ddod i gasgliad	21	12	2	12	11	27.0	10	20	34	13
Amser o dderbyn cwyn cyntaf (mewn wythnosau) i benderfyniad gwrandawriad addasrwydd i ymarfer terfynol:										
Canolrif amser i ddod i gasgliad	87	110	135	75	58	126.5	153	154	109.5	178.3
Achos hiraf i ddod i gasgliad	184	361	492	358	184	414.6	355	407	160	318.9
Achos cyflymaf i ddod i gasgliad	53	48	12	32	41	58.0	45	19	62	28.6

Data ar gyfer 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023	GCC	GDC	GMC	GOC	GOsC	GPhC	HCPC	NMC	PSNI	SWE
Yr amser canolrif (mewn wythnosau) o dderbyn cwyn i benderfyniad gorchymyn dros dro, ac o dderbyn gwybodaeth yn dynodi angen am orchymyn dros dro i benderfyniad gorchymyn dros dro:										
Derbyn cwyn	34	16	9.4	15.1	10	16.3	18	4	4.5	32.4
Derbyn gwybodaeth	5	3	3	3.9	3	3.1	3	NA	2.5	3.7
Nifer o apeliadau personau cofrestredig /Awdurdod yn erbyn penderfyniadau terfynol addasrwydd i ymarfer:										
Apeliadau personau cofrestredig	1	3	14	1	0	3	3	8	0	6
Apeliadau gan yr Awdurdod	0	2	2	0	0	0	2	7	0	5
Nifer o geisiadau adolygiad barnwrol ble rhoddwyd caniatâd	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0

3.22 Mae amrywiaethau yn y data perfformiad ystadegol ar gyfer y gwahanol reolyddion yn adlewyrchu maint eu cofrestrau, eu cyfyngiadau deddfwriaethol a'r gwahanol amgylcheddau maent yn gweithio ynddynt. Rydym yn cydnabod y gall rheolyddion gyda llwyth achosion llai ganfod bod eu perfformiad cyffredinol wedi ei sgiwio gan ambell i achos hir na ellir eu hosgoi neu hyd yn oed rai byr iawn.

Apwyntiadau

- 3.23 Ac eithrio'r PSNI a Social Work England, gwneir penodiadau i gynghorau'r rheolyddion gan y Cyfrin Gyngor. Mae'r Awdurdod yn cynorthwyo'r Cyfrin Gyngor trwy graffu ar y broses a ddefnyddir gan reolyddion i argymhell ymgeiswyr i'w penodi. Yn dilyn ein craffu, rydym yn cynghori'r Cyfrin Gyngor os gall fod â hyder ym mhroses y rheoleiddiwr.
- 3.24 Rydym yn gweithio'n agos gyda rheolyddion, gan gynnig cyngor ar sut i fodloni ein safonau gofynnol ar gyfer penodiadau a hyrwyddo arfer gorau. Ar gyfer y penodiadau hynny sy'n cael eu gwneud trwy gystadleuaeth agored, mae gennym gam rhybudd ymlaen llaw sy'n ein galluogi i godi unrhyw

bryderon sydd gennym am gynlluniau'r rheoleiddiwr cyn iddynt wahodd ceisiadau.

- 3.25 Yn 2022/23, rhoesom gyngor i'r Cyfrin Gyngor mewn perthynas â 14 o brosesau sy'n cael eu rhedeg gan saith o'r wyth rheoleiddiwr yr ydym yn craffu eu penodiadau. Roedd wyth o'r prosesau hyn yn ymwneud ag argymhellion ar gyfer penodi a wnaed yn dilyn cystadleuaeth agored a oedd yn cwmpasu cyfanswm o 13 o swyddi gwag. Roedd y chwe phroses arall yn ymwneud ag ailbenodi, gydag wyth aelod o'r cyngor yn cael eu hargymell i'w hailbenodi. Gwnaethom hysbysu'r Cyfrin Gyngor y gallai fod yn hyderus ym mhob un o'r prosesau y buom yn craffu arnynt.
- 3.26 Cynhaliwyd ein seminar penodiadau ym mis Ionawr gyda phresenoldeb cryf gan bob un o'r rheolyddion yr ydym yn goruchwyllo eu penodiadau a'r Cyfrin Gyngor. Eleni, gofynnem i reolyddion roi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni am y cynnydd y maent wedi'i wneud wrth ymgorffori dulliau EDI yn eu gwaith penodi. Gwnaeth yr ymdrech a wnaed gan reolyddion i ddarparu eu diweddiadau a'u hymrwymiad i EDI yn yr agwedd hon o'u gwaith argraff arnom.

Pryderon

- 3.27 Cysylltir â ni bron pob dydd gan unigolion a gweithwyr iechyd a gofal sydd eisiau rhannu eu profiad o'r rheolyddion gyda ni. Yn ogystal, derbyniwn nifer o geisiadau am wybodaeth neu gyngor ynghylch gwasanaethau iechyd a gofal. Er na allwn ymchwilio i gwynion am y rheolyddion, rydym yn gwneud ein gorau i ddarparu gwybodaeth ddefnyddiol ac, o bryd i'w gilydd, byddwn yn cysylltu â rheoleiddiwr am bryder a dderbyniwn. Mae'r holl adborth a gawn o'r pryderon yn cael ei ystyried trwy ein proses adolygu perfformiad.
- 3.28 Yn ystod 2022/23 cawsom 355 o bryderon am reolyddion, ffigwr tebyg i'r flwyddyn flaenorol. Roedd y nifer fwyaf o bryderon a gawsom (67) yn canolbwyntio ar achosion addaswydd i ymarfer parhaus y rheolyddion ac, fel yn y flwyddyn flaenorol, roedd llawer o'r rhain yn ymwneud ag oedi gan reolyddion cyn cwblhau eu hymchwiliadau. Clywsom am effeithiau'r oedi hwn ar gleifion ac ymarferwyr.
- 3.29 Cawsom hefyd 51 o bryderon pellach gan y cyhoedd ynghylch penderfyniadau a wnaed gan reolyddion yng nghamau cynnar eu proses, yn gwrthod mynd ag achos ymlaen ar gyfer ymchwiliad pellach neu wrandawiad.
- 3.30 Cysylltodd 11 o unigolion â ni a oedd yn dymuno hysbysu ein hadolygiadau Adran 29 gyda'u pryderon am ganlyniad terfynol gwrandawiad addaswydd i ymarfer. Fe wnaethom gymryd y pryderon hyn i ystyriaeth yn ystod ein hadolygiadau ac, ar ôl eu cwblhau, fe wnaethom esbonio'n drylwyr y rhesymau dros ein penderfyniad i weithredu ai peidio. Cawsom hefyd bryderon gan gofrestryddion am benderfyniadau yr oeddent yn meddwl eu bod yn rhy llym neu, mewn sawl achos, a allai fod yn wahaniaethol. Ni allwn adolygu canlyniadau gwrandawiadau addaswydd i ymarfer ar ran cofrestryddion ond rydym yn ystyried yr adborth hwn trwy ein hadolygiad perfformiad.

- 3.31 Cawsom nifer cynyddol o bryderon ynghylch prosesau cofrestru'r rheolyddion, hyd at 55 o gymharu â 36 y flwyddyn flaenorol. Roedd yn ymwneud i raddau helaeth ag ymgeiswyr, ymgeiswyr rhyngwladol yn aml, yn profi oedi.

Polisi ac ymchwil

- 3.32 Rydym yn gwneud amrywiaeth o waith i helpu sicrhau bod rheoleiddio yn diogelu'r cyhoedd yn effeithlon. Mae hyn yn cynnwys cyflawni ymchwil a chyhoeddi cyngor polisi ac edrych i'r dyfodol, i ragweld newid a sicrhau fod rheoleiddio yn parhau i fod yn ystwyth. Ein hamcan yw sicrhau fod rheoleiddio a chofrestru yn seiliedig ar dystiolaeth o beth sy'n gweithio fel bod y rheolyddion a'r Cofrestrau Achrededig yn effeithiol o ran diogelu'r cyhoedd. Mae ein ffocws eleni wedi bod ar y diwygiadau rheoleiddio sydd ar ddod a'n cyhoeddiad *Gofal Mwy Diogel i Bawb*.

Diwygio deddfwriaethol

- 3.33 Ymgynghorodd pedair Llywodraeth y DU yn gynharach eleni ar ddeddfwriaeth i ddod ag Aelodau Cyswllt Anesthesia ac Aelodau Cyswllt Meddygon i reoleiddio statudol, gan y Cyngor Meddygol Cyffredinol. Bydd y model a gynigir ar gyfer y ddau grŵp hyn yn ffurfio'r glasbrint ar gyfer diwygio ar gyfer rheoleiddio meddygon, a'r holl reolyddion eraill yr ydym yn eu goruchwyllo maes o law.¹⁰ Byddai'r newidiadau i'r model rheoleiddio yn rhoi mwy o annibyniaeth i'r GMC a rheolyddion eraill benderfynu sut y maent yn rheoleiddio. Byddai hefyd yn rhoi pwerau newydd iddynt waredu achosion addasrwydd i ymarfer heb wrandawriad.
- 3.34 Rydym yn cefnogi nodau'r diwygiadau hyn oherwydd byddant yn rhoi'r hyblygrwydd i reolyddion addasu a gwella. Fe wnaethom awgrymu rhai newidiadau i'r ddeddfwriaeth ddrafft yn ein hymateb i'r ymgynghoriad, wedi'u harwain gan feini prawf¹¹ rydym wedi bod yn eu defnyddio ers 2021 ar gyfer asesu llwyddiant y diwygiadau hyn. Roedd y rhain yn cynnwys newidiadau i'r drafftio i wneud yn siŵr bod gan reolyddion y pwerau sydd eu hangen arnynt i reoleiddio'n effeithiol mewn meysydd penodol, ond hefyd rhai cwestiynau'n ymwneud â'r polisi sylfaenol.
- 3.35 Yn ein hymateb i'r ymgynghoriad blaenorol,¹² fe wnaethom argymhell newidiadau penodol i bwerau'r Awdurdod i gydbwyso ymreolaeth y rheoleiddiwr newydd. Rydym yn derbyn penderfyniad y Llywodraeth i beidio â bwrw ymlaen â'r newidiadau hyn a'r nod o roi mwy o ymreolaeth i reolyddion, ond mae'n dal yn bwysig bod hyn yn cael ei gydbwyso'n briodol ag atebolrwydd effeithiol. Byddwn yn ystyried yn 2023/24 sut y gallwn helpu'r diwygiadau i weithio'n dda ar ôl i'r ddeddfwriaeth gael ei phasio.

---

¹⁰ Ac eithrio Social Work England, sef rheoleiddiwr cymharol newydd sy'n debyg i'r hyn sy'n cael ei gynnig ar gyfer y lleill.

¹¹ https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/psa-first-look-at-government-consultation-on-reforming-regulation.pdf?sfvrsn=f9a44920_5

¹² <https://www.professionalstandards.org.uk/publications/detail/professional-standards-authority-response-to-regulating-healthcare-professionals-protecting-the-public>

Polisi ac ymchwil

- 3.36 Yn mis Medi, fe gyhoeddodd *Gofal mwy diogel i bawb – atebion o reoleiddio proffesiynol a thu hwnt*.¹³ Mae ein hadroddiad yn ystyried beth arall y gall rheoleiddio ei wneud i helpu mynd i'r afael â rhai o'r heriau mawr sy'n wynebu'r sector gan gynnwys mynd i'r afael ag anghydraddoldebau, rheoleiddio ar gyfer risgiau newydd sy'n deillio o newid modelau gofal, wynebu argyfwng y gweithlu a chydbwyso atebolrwydd, ofn a diogelwch y cyhoedd. Dau argymhelliad allweddol oedd cyflwyno Comisiynydd Iechyd a Gofal Cymdeithasol a Diogelwch i roi'r camau angenrheidiol ar waith ar draws sefydliadau i wella diogelwch cleifion a defnyddwyr gwasanaeth; a datblygu Strategaethau Rheoleiddio i gyd-fynd â strategaethau gweithlu ym mhob gwlad.
- 3.37 Gwnaethom hefyd edrych yn fanwl ar drefniadau rheolyddion a Chofrestrau Achrededig ar gyfer rheoli a dadansoddi eu data; eu harfer presennol a chynlluniau ar gyfer gwneud eu data yn fwy tryloyw ac ar gael i randdeiliaid; eu gwaith i ddadansoddi a hyrwyddo dysgu o'u data; a'u gwaith i gyfuno eu data gyda sefydliadau eraill. Rydym yn bwriadu parhau â'r gwaith hwn yn 2023-2024 i gefnogi cydweithredu.
- 3.38 Fe wnaethom gomisiynu ymchwil ansoddol yn edrych ar beth yw ymddygiad gwahaniaethol mewn iechyd a gofal cymdeithasol a'r gwahanol ffyrdd y gallai'r ymddygiad hwn effeithio ar ddiogelwch a hyder y cyhoedd. Bydd yn cael ei gyhoeddi ddechrau haf 2023.
- 3.39 Fe wnaethom adolygu 36 o ymgynghoriadau gan gyrff eraill yn erbyn ein meini prawf ac ymateb i 19. Roedd hyn yn cynnwys diweddarau rhyw ar gofrestr, cynigion ar gyfer Comisiynydd Diogelwch Cleifion yn yr Alban, a Chynllun Iechyd Meddwl a Lles DHSC.

Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

- 3.40 Cynhaliwyd amrywiaeth o weithgareddau ymgysylltu â rhanddeiliaid i gefnogi ein hamcanion strategol a blaenoriaethau sefydliadol. Prif feysydd ffocws ar gyfer ymgysylltu oedd diwygio rheoleiddio, ein Cynllun Strategol, adroddiad *Gofal Mwy Diogel i Bawb* a Chofrestrau Achrededig. Gwnaethom hefyd gynnal gwaith ymgysylltu wedi'i dargedu i gefnogi ein hadolygiad o Safon 3 (Safonau Rheoleiddio Da) sy'n asesu ymagwedd y rheolyddion at gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Ym mis Mawrth, cynhaliom ein chweched seminar blynyddol 'Datblygiadau rheoleiddio a'r cyd-destun Cymreig', a gynhelir gennym ar y cyd â Llywodraeth Cymru i archwilio rôl rheoleiddio wrth gefnogi'r gweithlu iechyd a gofal nawr ac yn y dyfodol. Rydym wedi cynyddu'r adnoddau i gefnogi'r gwaith o ymgysylltu â rhanddeiliaid wrth benodi Pennaeth Ymgysylltu a Chyfathrebu â Rhanddeiliaid i'r Awdurdod.

Cynllun Strategol

- 3.41 Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar ein Cynllun Strategol drafft 2023-26 a ddaeth i ben ym mis Chwefror 2023. Mae pedair thema yn ein hadroddiad *Gofal Mwy Diogel i Bawb* o fynd i'r afael ag anghydraddoldebau; rheoleiddio ar gyfer risgiau newydd; wynebu'r argyfwng gweithlu; ac atebolrwydd, ofn a

¹³ <https://www.professionalstandards.org.uk/safer-care-for-all>

diogelwch y cyhoedd yn rhedeg drwy ein hamcanion yn ein Cynllun Strategol. Roedd cefnogaeth arbennig o gryf i ganolbwyntio mwy ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant a helpu cefnogi diwylliannau gweithio cadarnhaol.

Ymgysylltiad

- 3.42 O ran Cofrestrau Achrededig, adeiladodd ymgysylltu ar y gweithgarwch a gynhaliwyd o amgylch yr adolygiad strategol o'r rhaglen yn y flwyddyn ariannol flaenorol ac mae wedi ceisio ymgorffori gwerth y rhaglen yn llawn gyda rhanddeiliaid allweddol yn y sector. Fel rhan o hyn, cynhaliom seminar Cofrestrau Achrededig ar 1 Chwefror 2023. Cynhaliwyd dau ymgynghoriad ar feysydd penodol ar gyfer y rhaglen gan gynnwys ar gyflwyno safon EDI ac a ddylid cyflwyno gofynion cryfach ar ddiogelu.
- 3.43 Rydym wedi parhau i ymgysylltu'n rheolaidd â rhanddeiliaid ar draws y sector i gefnogi'r gwaith o gyflawni ein swyddogaethau statudol gan gynnwys drwy gyfarfodydd rheolaidd, digwyddiadau a phresenoldeb mewn digwyddiadau allanol gan gynnwys Cynhadledd Reoleiddio'r Alban, NICON a CLEAR a digwyddiadau rhanddeiliaid yng Nghymru a'r Alban a drefnwyd ochr yn ochr â'n cyfarfodydd Bwrdd a gynhaliwyd yn y gwledydd hyn ym mis Mai a mis Medi 2022.
- 3.44 Ym mis Rhagfyr 2022, cawsom hysbysiad cydymffurfio drafft gan Gomisiynydd y Gymraeg yn amlinellu'r safonau Cymraeg newydd y bydd yn ofynnol inni eu bodloni. Buom yn ymgysylltu'n helaeth â swyddfa Comisiynydd y Gymraeg a'r rheolyddion gweithwyr iechyd proffesiynol wrth lunio ein hymateb i'r ymgynghoriad ar y safonau, a gyflwynwyd gennym ym mis Mawrth 2023. Rydym nawr yn cynllunio ar gyfer gweithredu'r safonau newydd, y disgwyliwn ddod i rym tua diwedd 2023.

Cofrestrau Achrededig

- 3.45 Mae rhaglen Cofrestrau Achrededig yr Awdurdod yn cwmpasu tua 104,000 o ymarferwyr dros ystod o fwy na 60 o rolau ym maes iechyd a gofal cymdeithasol.
- 3.46 Mae bod yn achrededig yn golygu bod sefydliad wedi ein bodloni ei fod yn diwallu ein holl *Safonau ar gyfer Cofrestrau Achrededig*¹⁴ (y Safonau). Unwaith y bydd wedi'i hachredu, mae gan y Gofrestr a'i chofrestryddion yr hawl i ddefnyddio Marc Ansawdd achredu'r Awdurdod (a ddangosir isod). Mae hyn yn galluogi'r cyhoedd, cyflogwyr a chomisiynwyr i ddewis ymarferwr sy'n hyderus yn eu hymrwymiad i safonau uchel.

---

¹⁴ https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/accredited-registers/standards-for-accredited-registers/standards-for-accredited-registers.pdf?sfvrsn=cc2c7f20_6

- 3.47 Mae'n ofynnol i bob Cofrestr yr ydym wedi'i hachredu wella ei harfer mewn un maes neu fwy er mwyn bodloni'r Safonau ar gyfer Cofrestrau Achrededig cyn ennill achrediad. Gall ein Panelau Achredu gyhoeddi amodau (newidiadau y mae'n rhaid eu gwneud o fewn amserlen benodol i gynnal achrediad) ac Argymhellion (camau a fyddai'n hyrwyddo arfer gorau ond nad oes angen eu cwblhau i gynnal achrediad) yn ystod achrediad cychwynnol ac mewn asesiadau adnewyddu llawn i wella arfer yn erbyn y Safonau. Rhaid bodloni amodau i gynnal achrediad.
- 3.48 Ym mis Gorffennaf 2021, fe wnaethom gyflwyno newidiadau i'r rhaglen yn dilyn adolygiad strategol. Roedd y rhain yn cynnwys model ffioedd newydd a oedd yn adlewyrchu maint cofrestrau yn well; newidiadau i'r cylch asesu sy'n golygu bod pob Cofrestr bellach yn cael asesiad llawn unwaith bob tair blynedd yn hytrach na bob blwyddyn, gyda gwiriad blynyddol yn y blynyddoedd rhwng hynny; a chyflwyno 'prawf lles y cyhoedd' newydd (Safon 1b), i asesu effaith achredu'n well.
- 3.49 2022/23 oedd blwyddyn lawn gyntaf gweithredu'r prosesau newydd hyn. Arhosodd ffioedd adnewyddu ar y lefel pan gyflwynwyd hwy ym mis Gorffennaf 2021, ac roeddent yn cynnwys ffi sylfaenol o £10,500 ac elfen fesul cofrestrydd o £5.70; gyda chap o £60,000. Arhosodd y ffioedd ar gyfer ceisiadau newydd ar £13,798.
- 3.50 Gall cofrestrau hefyd wneud cais am benderfyniad cychwynnol, dros dro yn erbyn 'prawf budd y cyhoedd' newydd cyn cyflwyno cais llawn. Y ffi am hyn yw £1,300 sy'n ad-daladwy yn erbyn cost llawn y cais. Mae hwn yn llwybr poblogaidd ar gyfer Cofrestrau newydd, gyda nifer o geisiadau Safon Un yn dod i law yn ystod 2022/23 fel y nodir isod.

Penderfyniadau achredu yn 2022/23

- 3.51 Gellir dod o hyd i adroddiadau am benderfyniadau achredu ar ein tudalen we *Penderfyniadau Achredu*.¹⁵

Ceisiadau newydd

- 3.52 Ym mis Awst 2022 fe wnaethom achredu Cofrestr Gweithlu Seicolegol Ehangach Cymdeithas Seicolegol Prydain (BPS).¹⁶ Corff cynrychioliadol ar gyfer seicolegwyr a seicolegwyr yn y DU yw'r BPS. Mae'r rolau ar ei Gofrestr Achrededig yn cynnwys Ymarferwyr Lles Seicolegol, a rolau eraill a ddatblygwyd fel rhan o Therapiau Siarad GIG Lloegr, ar gyfer rhaglen pryder

¹⁵ <https://www.professionalstandards.org.uk/what-we-do/accredited-registers/read-our-assessments/panel-decisions>

¹⁶ [British Psychological Society - initial accreditation decision August 2022 \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/bps-initial-accreditation-decision-august-2022)

ac iselder (a elwid gynt yn Gwella Mynediad i Therapiau Seicolegol). Yn ogystal â'i Gofrestr Achrededig newydd ar gyfer y Gweithlu Seicolegol Ehangach, mae ei aelodau'n cynnwys Ymarferwyr Seicolegwyr, sy'n cael eu rheoleiddio gan y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC).

- 3.53 Ym mis Ionawr 2023, fe wnaethom achredu Cymdeithas y DU ar gyfer Dadansoddi Ymddygiad (UK-SBA).¹⁷ Mae'r UK-SBA yn cofrestru Dadansoddwyr Ymddygiad (Bas). Mae'r gwaith hwn yn cynnwys cymhwyso dulliau ac egwyddorion i ddylunio rhaglenni triniaeth ymddygiadol gyda'r nod o wella canlyniadau i blant ac oedolion.
- 3.54 Cafodd Cofrestr Achrededig y BPS, a'r UK-SBA ill dau eu hachredu ar ôl i'r Panel Achredu gael ei ohirio i ddechrau a'i gwneud yn ofynnol i'r Cofrestrau fynd i'r afael â chamau gweithredu pellach sydd eu hangen i fodloni'r Safonau. Rhoddwyd cyfnod o chwe mis i'r ddwy Gofrestr fynd i'r afael â'r camau gweithredu.
- 3.55 Yn 2022/23 fe wnaethom barhau i asesu dau gais newydd a dderbyniwyd yn 2021/22. Roedd y rhain gan Gymdeithas Hylendid Galwedigaethol Prydain; cais cyfun gan Gymdeithas Seicotherapi Ymddygiad Gwybyddol Prydain (BABCP) a'r Gymdeithas Therapi Ymddygiad Emosiynol Rhesymol (AREBT); Sefydliad y Tricolegwyr (a Chyngor Cenedlaethol y Seicotherapyddion Integreiddiol).
- 3.56 Ym mis Mehefin 2022, cawsom gais llawn am achrediad gan Athena Herd, sy'n cofrestru Gweithwyr a Hwylusir gan Geffylau. Roedd y Gofrestr wedi bodloni Safon Un dros dro ym mis Chwefror 2022.
- 3.57 Ym mis Ionawr 2023, canfuom fod y Cyngor Aelodau Cyswllt Practisiau Iechyd wedi bodloni Safon Un dros dro.¹⁸ Mae HPAC yn cofrestru clinigwyr cyn ysbyty.
- 3.58 Ym mis Chwefror 2023 cawsom gais newydd ar gyfer Safon Un gan y Gymdeithas Gwyddonwyr Darlifiad Clinigol. Mae Gwyddonwyr Darlifiad Clinigol yn gweithio fel rhan o dimau llawfeddygol cardiothorasig ac yn rheoli'r peiriant calon-ysgyfaint (dargyfeirio cardio-pwlmonaidd) yn ystod gweithdrefnau dargyfeirio cardio-pwlmonaidd.

Asesiadau adnewyddu

- 3.59 Fe wnaethom gynnal 18 o wiriadau blynyddol yn 2022/23. Arweiniodd tri o'r rhain at Adolygiadau wedi'u Targedu. Mae Adolygiad wedi'i Dargedu yn adolygiad manwl o un neu fwy o Safonau, a all gael eu sbarduno gan newidiadau neu bryderon sylweddol yn cael eu nodi mewn gwiriad blynyddol, neu drwy ein proses Rhannu Eich Profiad (SYE).
- 3.60 Fe wnaethom gynnal Adolygiad wedi'i Dargedu i'r Cristnogion mewn Cwnsela a Phroffesiynau Cysylltiedig, a arweiniodd at ddau Amod. Bodlonwyd yr Amodau hyn ym mis Ionawr 2023. Gwnaethom hefyd gynnal Adolygiad wedi'i Dargedu o Play Therapy UK, a arweiniodd at bedwar Amod.

¹⁷ [Initial Accreditation Report for the UK Society for Behaviour Analysis \(professionalstandards.org.uk\)](https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/accredited-registers/panel-decisions/accredited-registers-standard-one-assessment-hpac.pdf?sfvrsn=f77e4b20_3)

¹⁸ https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/accredited-registers/panel-decisions/accredited-registers-standard-one-assessment-hpac.pdf?sfvrsn=f77e4b20_3

Ar 31 Mawrth 2023, roedd adolygiad wedi'i dargedu o'r Academi Gwyddor Gofal Iechyd ar y gweill.

- 3.61 Cwblhawyd asesiadau adnewyddu llawn ar gyfer Cyngor Aciwbigo Prydain, Cyngor Seicdreiddiol Prydain a Chyd-gyngor Ymarferwyr Cosmetig. Ar ddiwedd mis Mawrth 2023, roedd yr asesiadau adnewyddu llawn ar gyfer Cymdeithas Ymarferwyr Seicoleg Ddyneiddiol y DU a Sefydliad Human Givens ar y gweill.
- 3.62 Mae'r tabl isod yn dangos y rhestr lawn o Gofrestrau Achrededig, a'r nifer o amodau ac argymhellion oedd yn weithredol ar 31 Mawrth 2023.

Cofrestr Achrededig	Aseiad diwethaf	Math o aseiad	Amodau ¹⁹	Argymhellion ²⁰
Academi Gwyddor Gofal Iechyd	Mawrth 2023	Gwiriad blynyddol	0	0
Cynghrair Ymarferwyr y Sector Preifat	Hydref 2022	Gwiriad blynyddol	0	1
Cymdeithas Seicotherapyddion Plant	Gorffennaf 2022	Gwiriad blynyddol	0	0
Cymdeithas Cynghorwyr Cristnogol	Mehefin 2022	Gwiriad blynyddol	2	0
Cyngor Aciwbigo Prydain	Ebrill 2022	Aseiad llawn	0	8
Cymdeithas Cynghori a Seicotherapy Prydain	Medi 2022	Gwiriad blynyddol	0	3
Cymdeithas Therapyddion Chwarae Prydain	Mawrth 2023	Gwiriad blynyddol	0	0
Cymdeithas Adferwyr a Hyfforddwyr Chwaraeon Prydain	Rhagfyr 2022	Gwiriad blynyddol	0	0
Cyngor Seicdreiddiol Prydain	Ebrill 2022	Aseiad llawn	2	6
Cofrestr Lles Seicolegol Ehangach	Awst 2022	Cofrestrriad cychwynnol	7	22

¹⁹ Mae amodau yn newidiadau sy'n rhaid eu gwneud o fewn cyfnod amser penodedig i gynnal achrediad.

²⁰ Mae argymhellion yn weithredoedd a fyddai'n hyrwyddo arfer da ond nad oes rhaid eu cwblhau i gynnal achrediad

Cyngor Seicolegol Prydain				
Cyngor Gofal Iechyd Cyflenwol a Naturiol	Rhagfyr 2022	Gwiriad blynyddol	1	0
Counselling & Psychotherapy in Scotland (COSCA)	Mehefin 2022	Gwiriad blynyddol	0	0
Human Givens Institute	Mawrth 2023	Asesiad llawn	0	0
Ffederasiwn Rhyngwladol Aromatherapyddion	Mai 2022	Gwiriad blynyddol	0	0
Cyd-Gyngor Ymarferwyr Cosmetig	Mawrth 2023	Asesiad llawn	1	9
Cymdeithas Cynghori Genedlaethol/Cymdeithas Hypnotherapi Cenedlaethol	Rhagfyr 2022	Gwiriad blynyddol	0	0
Play Therapy UK	Tachwedd 2022	Gwiriad blynyddol	4	0
Cofrestr y Technolegwyr Clinigol	Ionawr 2023	Gwiriad blynyddol	0	0
Rhwydwaith Gweithwyr Adsefydlu Proffesiynol	Mawrth 2023	Gwiriad blynyddol	12	24
Save Face	Mawrth 2023	Gwiriad blynyddol	0	0
Cymdeithas y Deyrnas Unedig ar gyfer Ymarferwyr Seicoleg Ddyneiddiol	Mawrth 2023	Asesiad llawn	0	0
Bwrdd Caplaniaid gofal Iechyd y Deyrnas Unedig	Tachwedd 2022	Gwiriad blynyddol	0	3
Cyngor Seicotherapi'r Deyrnas Unedig	Ionawr 2023	Gwiriad blynyddol	0	0

Cofrestr Iechyd Cyhoeddus y Deyrnas Unedig	Mawrth 2023	Gwiriad blynyddol	0	0
Cymdeithas y DU ar gyfer Dadansoddi Ymddygiad	Ionawr 2023	Cofrestriad cychwynnol	2	8

Gwiriadau diogelu a chofnodion troseddol

- 3.63 Hyd yn hyn, mae Cofrestrau Achrededig wedi profi heriau o ran cael mynediad at wiriadau cofnodion troseddol ar gyfer eu cofrestryddion. Mae hyn wedi golygu bwlch yn y gwiriadau ar gyfer unigolion cofrestredig sy'n hunangyflogedig ac nad yw'r gwiriadau hyn yn cael eu cyflawni gan gyflogwyr. Mae gwiriadau cefndir cofnodion troseddol yn rhan bwysig o fesurau diogelu i amddiffyn cleifion a'r cyhoedd. Cânt eu cynnal gan wahanol asiantaethau, yn dibynnu ar ble yn y DU y mae'r gwaith yn cael ei wneud. Cyflogwyr yw'r prif lwybr ar gyfer cynnal y gwiriadau. Er nad yw'r rheolyddion a Chofrestrau Achrededig yn gyflogwyr, mae rhai yn cynnal gwiriadau cofnodion troseddol ar gyfer unigolion cofrestredig hunangyflogedig.
- 3.64 Ym mis Mehefin 2022, cwblhawyd cynllun peilot²¹ gennym gyda'r nod o fynd i'r afael â'r bwlch presennol o ran gwiriadau ymarferwyr y Gofrestr Achrededig hunangyflogedig. Cymerodd sampl fach, a ddewiswyd ar hap, o ymarferwyr hunangyflogedig ar Gofrestr Cymdeithas y Seicotherapyddion Plant ran. Helpodd y peilot i bennu'r trefniadau ymarferol ar gyfer Cofrestrau Achrededig i gael mynediad at wiriadau manylach y Cynllun Datgelu a Gwahardd (DBS), gyda gwiriad o'r rhestr wahardd plant, ar gyfer unigolion cofrestredig hunangyflogedig.
- 3.65 Rhwng 16 Tachwedd 2022 a 7 Chwefror 2023, cynhaliom ymgynghoriad cyhoeddus i geisio barn ynghylch a ddylid ehangu'r gwiriadau hyn yn y dyfodol drwy gyflwyno gofynion newydd ar gyfer Cofrestrau Achrededig o fewn ein Safonau. Cawsom dros 360 o ymatebion i'r ymgynghoriad gan ystod eang o randdeiliaid gan gynnwys unigolion cofrestredig, Cofrestrau Achrededig, pobl sydd wedi profi hanes troseddol, a chleifion a'r cyhoedd.
- 3.66 Cyhoeddwyd Adolygiad Annibynnol y Llywodraeth o'r Gyfundrefn Datgelu a Gwahardd ym mis Chwefror 2022 a chyhoeddodd ei ganfyddiadau ym mis Ebrill 2023. Bydd canfyddiadau'r adolygiad hwn, a'n hymgyngoriad ein hunain, yn llywio penderfyniadau ar y camau nesaf gyda'r gwaith hwn.

Safon Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant newydd

- 3.67 Fel rhan o'n hymrwymiad i gefnogi a hyrwyddo EDI fe wnaethom ddatblygu Safon EDI newydd, benodol i'r *Safonau ar gyfer Cofrestrau Achrededig*.

²¹ <https://www.professionalstandards.org.uk/what-we-do/accredited-registers/accredited-registers-safeguarding-pilot>

Gofynnwyd am farn ar gyflwyno'r Safon hon rhwng 25 Tachwedd 2022 a 17 Ionawr 2023 drwy ymgynghoriad cyhoeddus.²²

- 3.68 Derbyniom 95 ymateb gan amrywiaeth o randdeiliaid. Ar y cyfan, roedd yr ymatebion yn amlwg yn cefnogi cyflwyno'r Safon newydd fel ffordd o sicrhau cysondeb o fewn EDI ar draws y rhaglen a defnyddio cyrhaeddiad cyfunol y Cofrestrau Achrededig a'r Awdurdod i helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau o fewn y system iechyd a gofal ehangach.
- 3.69 Fe wnaethom addasu'r amserlen ar gyfer gweithredu mewn ymateb i awgrymiadau gan yr ymatebwyr a gwneud rhai diwygiadau i'n gofynion sylfaenol. Bydd y Safon EDI newydd (Safon 9) yn cael ei chyflwyno yn 2023-24.

Codi ymwybyddiaeth a chydabyddiaeth

- 3.70 Yn unol â pholisi'r llywodraeth, rydym yn hyrwyddo'r neges, wrth ddewis ymarferwyr sy'n gweithio mewn rolau heb eu rheoleiddio, y dylai'r cyhoedd, cyflogwyr ac eraill ddewis ymarferwyr ar Gofrestrau Achrededig, lle bynnag y bo modd, i'w helpu i wneud dewis gwybodus ac elwa ar y diogelwch cynyddol y mae'n ei gynnig.
- 3.71 Rydym yn parhau i weithio i godi ymwybyddiaeth o'r rhaglen, y manteision a pham ei bod yn bwysig defnyddio ymarferwyr sydd wedi'u cofrestru o dan fantell y rhaglen Cofrestrau Achrededig. Rydym yn hyrwyddo'r Marc Safon – arwydd clir bod rhywun wedi'i achredu a'i fod wedi cyrraedd ein safonau. Rydym yn defnyddio ein blog a'n sianeli cyfryngau cymdeithasol yn rheolaidd i hyrwyddo'r rhaglen ac amlygu gwaith a wneir gan gydweithwyr.
- 3.72 Eleni, rydym wedi datblygu ein perthynas â chyrrff allweddol o fewn y system iechyd a gofal gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth a chydabyddiaeth o'r rhaglen. Er enghraifft, lanswyd arolwg ar y cyd ar gyfer unigolion cofrestredig gyda Gweithwyr Proffesiynol y GIG, i gynnig cyfleoedd gweithio hyblyg.
- 3.73 Mae'r cyfleuster Gwirio ymarferwr (CAP)²³ ar ein gwefan yn caniatáu i'r holl randdeiliaid chwilio am gofrestr, neu ymarferydd sy'n gweithio mewn rôl benodol. Mae'r defnydd o offeryn chwilio'r CAP yn parhau i gynyddu o fis i fis, sy'n dangos ei fod yn adnodd gwerthfawr.
- 3.74 Mae ein hymgysylltiad â rhanddeiliaid wedi cynyddu yn ystod y flwyddyn hon ac rydym wedi creu perthnasoedd gwerthfawr gyda sefydliadau yn y sector gofal iechyd a fydd yn cefnogi ein gwaith cyfathrebu yn y flwyddyn i ddod.

Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant

- 3.75 Ym mis Ebrill 2022 cyhoeddodd yr Awdurdod ei gynllun gweithredu EDI (cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant) cyntaf i helpu gwreiddio EDI yn ein gwaith a'n diwylliant. Roedd gan y cynllun dri amcan a fwriadwyd i yrru

²² https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/accredited-registers/consultation/2022-ar-edi-consultation/consultation-on-strengthening-our-approach-to-equality-diversity-and-inclusion-with-accredited-registers-2022.pdf?sfvrsn=3b2c4b20_7

²³ www.checkapractitioner.com

ein gweledigaeth yn ei blaen o ddod yn esiampl dda mewn EDI o fewn rheoleiddio. Y rhain oedd:

1. Byddwn yn datblygu ein gallu fel bod gennym y wybodaeth a'r ddealltwriaeth i arwain trwy esiampl wrth greu diwylliant sy'n grymuso a chynhwysol a hyrwyddo amrywiaeth yn ein penderfyniadau.
2. Byddwn yn hyrwyddo diwylliant cynhwysol yn y gweithle lle mae pawb yn teimlo eu bod wedi'u grymuso, yn ymgysylltu ac yn cael eu gwerthfawrogi.
3. Byddwn yn defnyddio ein dylanwad i annog hyrwyddo a datblygu EDI ar draws rheolyddion iechyd a gofal cymdeithasol a Chofrestrau Achrededig.

3.76 Mae'r canlyniadau allweddol a gyflawnwyd gennym eleni yn cynnwys:

- Datblygu Safon EDI newydd ar gyfer y Safonau Achrededig mewn ymgynghoriad â Chofrestrau Achrededig
- Cyflwyno rhaglen olygyddol yn dathlu ac yn nodi digwyddiadau cenedlaethol allweddol ar gyfer EDI am y flwyddyn
- Dadansoddiad EDI o ddata gweithlu i nodi a gweithredu camau allweddol i fynd i'r afael â thangynrychiolaeth
- Yn y broses o sefydlu cynllun profiad gwaith i alluogi myfyrwyr o grwpiau a dangynrychiolir i gael profiad o waith yr Awdurdod
- Recriwtio Aelod Bwrdd Cyswllt anweithredol.

3.77 Ym mis Ionawr 2023, adolygodd archwiliad mewnol o EDI drefniadau'r Awdurdod sydd ar waith i gyflawni'r cynllun gweithredu EDI a chefnogi gwelliant cadarnhaol mewn EDI o fewn yr Awdurdod ac yn allanol. Bydd canfyddiadau'r archwiliad yn helpu llywio Cynllun Gweithredu EDI 2023-24.

TG

3.78 Yn y flwyddyn 2022/23 fe wnaethom gwblhau prosiect trawsnewid cwmwl a oedd yn golygu ein bod yn trosglwyddo o Seilwaith TG traddodiadol sy'n heneiddio ar y safle i amgylchedd cwbl fodern a reolir a dull gweithredu cwmwl yn gyntaf. Roedd yn cynnwys mudo'r holl seilwaith caledwedd a gwasanaethau presennol megis gweinyddwyr, byrddau gwaith rhithwir, copïau wrth gefn o ddata a theleffoni i amgylchedd cwmwl Microsoft 365 ac Azure, gan alluogi tyfu yn unol â'r anghenion, diogelwch, a chost effeithlonrwydd sy'n addas ar gyfer y ffordd fodern o gweithio. Rhannwyd y mabwysiadu cwmwl yn wahanol ffrydiau gwaith a'i gwblhau o fewn pum mis.

Crynodeb ariannol

- 3.79 Roedd ein hincwm gweithredu ar gyfer 2022/23 yn cynnwys £4.6 miliwn mewn ffioedd a dalwyd gan y rheolyddion a £0.68 o incwm heb fod yn ffioedd. Yn 2021/22 ein cyllid oedd £4.5 miliwn o ffioedd a godwyd gan y rheolyddion a £0.724m o gyllid nad yw'n ffioedd.
- 3.80 Ar 31 Mawrth 2023, gwnaethom gario ymlaen gyfanswm cronfeydd wrth gefn o £2.4 miliwn, yr oedd £0.7 miliwn ohono yn anghyfyngedig a £1.7 miliwn yn gyfyngedig (2021/22: £2.6 miliwn i gyd, £0.7 miliwn anghyfyngedig a £1.9 miliwn yn gyfyngedig), ar ôl diffyg gweithredu net o 0.166 miliwn (2021/22: gwargred gweithredu net o £0.287 miliwn). Dychwelom £0.1 miliwn i'r

rheolyddion yn ymarfer cynllunio busnes 2023/24 (£0.216 miliwn yn 2022/23). Cyfrifir gwariant gweithredu ar gyfer 2022/23 yn net o ffioedd a dderbyniwyd gan y rheolyddion, a gofnodir fel incwm yn unol ag IFRS 15.

- 3.81 Yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023, cynhyrchom ddiffyg a ostyngodd ein sefyllfa cronfeydd wrth gefn o £0.166 miliwn.
- 3.82 Dangosir disgrifiad o bolisiau cyfrifyddu yn nodyn 1 y cyfrifon.

Tryloywder

- 3.83 Mae'r Awdurdod yn ymroddedig i ddarparu gwybodaeth i'r cyhoedd.
- 3.84 Cynhelir ein polisi taliad credydwr yn unol â Pholisi Taliad Gwell y llywodraeth, sydd ar hyn o bryd yn darparu tâl ar gyfer cyflenwyr o fewn pum niwrnod gwaith i dderbyn anfoneb, ac eithrio ble gall fod ymholiad neu anghydfod am anfoneb.
- 3.85 Mae'r targed hwn yn heriol, yn arbennig i sefydliad bach fel ni, a dim ond trwy gyflogi mwy o staff y gellid cyflawni hyn. Felly, ein nod yw talu 60% o anfonebau diamheuol o fewn pum niwrnod a 100% o fewn 10 niwrnod.
- 3.86 Yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23, talwyd 100% o anfonebau o fewn 10 niwrnod a 84% (yn ôl nifer o anfonebau) a 75% (yn ôl cyfanswm gwerth anfonebau) o fewn pum niwrnod. Ceir manylion ein cofnod taliadau ar ein gwefan.²⁴
- 3.87 Ni thalwyd unrhyw log dan y Ddeddf Taliadau Hwyr o Ddyledion Masnachol (Llog) 1998.
- 3.88 Y balans oedd yn ddyledus i gredydwr masnach ar 31 Mawrth 2023 oedd £40,669 (2021/22: £30,349). Fel cyfran o'r cyfanswm a anfonebwyd gan gyflenwyr yn y flwyddyn, mae hyn yn cyfateb i 8.49 diwrnod (2021/22: 7.71 diwrnod).
- 3.89 Mae gwybodaeth arall y gellir ei gweld ar adrannau datgeliad a thryloywder llywodraeth ein gwefan yn cynnwys:
- Gwariant dros £25,000
  - Treuliau aelodau'r Bwrdd
  - Treuliau'r tîm gweithredol
  - Lletygarwch.

Cynaliadwyedd

- 3.90 Oherwydd ein maint, nid yw'n ofynnol i ni ddarparu adroddiad cynaliadwyedd. Rydym, fodd bynnag, yn ceisio lleihau effaith ein gweithgareddau ar yr amgylchedd.

---

²⁴ www.professionalstandards.org.uk/about-us/ask-us-for-information/government-disclosure/payment-statistics

Buckingham Palace Road (1 Ebrill 2022 – Mawrth 2023)

- 3.91 Cafodd ein swyddfa ei hailddodrefnu, cyn i ni ddod yn denantiaid, yn unol â'r safon asesiad amgylcheddol BREEAM, sy'n edrych ar wresogi, goleuo, ailgylchu a deunyddiau eraill, gan dderbyn graddiad 'rhagorol'.
- 3.92 Roeddem yn meddiannu 2.58% o'r adeilad.
- 3.93 Casglwyd dŵr glaw a'i ddefnyddio i gyflenwi'r cyfleusterau glanweithiol, gan leihau ein defnydd o ddŵr glân.
- 3.94 Roedd gan ein swyddfeydd gyfleusterau i ddioli gwastraff i'w ailgylchu, ac i annog staff i wneud hyn ni chasglwyd unrhyw wastraff o finiau wrth ddesgiau. Roedd gwastraff yn cael ei wahanu i ailgylchadwy, nid i'w ailgylchu a gwastraff bwyd. Roedd contractwr yn didoli'r deunydd ailgylchu cymysg. Nid oedd unrhyw wastraff yn mynd i safleoedd tirlenwi. Roedd gwastraff na ellid ei ailgylchu yn cael ei losgi. Roedd cost cael gwared ar waredu gwastraff wedi ei gynnwys yn nhaliadau gwasanaeth yr adeilad.
- 3.95 Cyfrifwyd ein defnydd o nwy a dŵr fel 2.58% o gyfanswm yr adeilad. Roedd ein trydan wedi ei fonitro ar wahân ac mae'r defnydd ar gyfer y gofod a rhentir gan y landlord yn hysbys. Nodir ein defnydd ar gyfer 2022/23 a'r flwyddyn flaenorol isod.

	2022/23	2021/22
Nwy	3,724kWh	4,083kWh
Trydan	51,703kWh	49,320kWh
Dŵr	67.54 m ³	44.13 m ³
Gwaredu gwastraff	1.56 tunnell	1.08 tunnell

- 3.96 Daw'r holl drydan a ddefnyddir o ffynonellau adnewyddadwy 100% gan EDF Energy (a gadarnhawyd gan yr Ymddiriedolaeth Garbon).

New Bridge Street (o Fawrth 2023)

- 3.97 Mae gan yr adeilad Dystysgrif Perfformiad Ynni gradd B, yn unol â'r Safonau Isafswm Effeithlonrwydd Ynni (MEES), ystyrir bod yr eiddo'n cydymffurfio.
- 3.98 Mae glanhau ac ailgylchu ein swyddfa yn cael ei wneud gan Greenzest. Mae Greenzest wedi bod yn garbon niwtral ers 2021. Maent yn defnyddio dulliau cynaliadwy o ddsbarthu nwyddau glanhau ac eitemau traul ac yn cyflwyno cerbydau dosbarthu trydan. Maent wedi partneru â BioHygiene sy'n cynhyrchu asiantau glanhau sy'n seiliedig ar blanhigion sy'n effeithiol ac yn gyfeillgar i'r amgylchedd.
- 3.99 Rydym wedi rhoi cyfleusterau ar waith i wahanu gwastraff i'w ailgylchu, ac i annog staff i wneud hyn, nid oes unrhyw wastraff yn cael ei gasglu o finiau wrth ddesgiau. Mae gwastraff yn cael ei wahanu i ailgylchadwy, nid i'w ailgylchu a gwastraff bwyd. Mae ein contractwr, Greenzest, yn gwahanu'r deunyddiau ailgylchu cymysg. Nid oes unrhyw wastraff yn mynd i safleoedd tirlenwi. Mae gwastraff na ellir ei ailgylchu yn cael ei losgi.
- 3.100 Nid oes gennym unrhyw ddata defnydd nwy neu ddŵr ar gyfer y safle hwn eto.

- 3.101 Rydym yn ceisio lleihau effaith ein gweithgareddau ar yr amgylchedd. Pan fyddwn yn prynu offer, rhoddir ystyriaeth i ddefnydd ynni. Defnyddiwn ddeunydd wedi ei ailgylchu ble bynnag fo'n bosibl a'i fod yn cynnig gwerth am arian.
- 3.102 Rydym yn parhau i geisio lleihau'r defnydd o bapur trwy wneud y defnydd gorau posibl o'n safle mewnwyd a gwefan i ddosbarthu gwybodaeth. Rydym hefyd yn defnyddio fersiynau electronig o bapurau cyfarfod ble fo'n dechnegol ymarferol. Ble defnyddir papur, rydym yn anelu at leihau defnydd ohono trwy reolaeth weithredol o argraffwyr yn gorfodi argraffu dwyochrog.

Hawliau dynol

- 3.103 Rydym yn ymroddedig i barchu hawliau dynol fel yr ymgorfforwyd yn y Datganiad Cyffredinol o Hawliau Dynol a'i ddau gyfamod cyfatebol, Y Cyfamod Rhyngwladol ar Hawliau Sifil a Gwleidyddol a'r Cyfamod Rhyngwladol ar Hawliau Economaidd, Cymdeithasol a Diwylliannol.
- 3.104 Rydym yn ymdrechu i sicrhau nad ydym yn troseddu ar hawliau dynol, yn osgoi cymryd rhan mewn tramgwyddau ar hawliau dynol eraill, ac yn cydymffurfio gyda chyfreithiau'r gwledydd yr ydym yn gweithio ynddynt.

Gwrthlygredd a gwrthlwgrwobrwyath

- 3.105 Rydym yn ymroddedig i gyflawni ein gwaith mewn modd onest a moesol. Yn unol â Deddf Llwrwobrwyo 2010, rydym yn gweithredu llywodraethu trwy weithredu a gorfodi polisiau a gweithdrefnau cadarn i ddiogelu yn erbyn unrhyw ymddygiad anghyfreithiol.
- 3.106 Mae ein polisi chwythu'r chwiban yn cael ei adolygu'n flynyddol gan ein Pwyllgor Archwilio a Risg a'n neges i'n staff yw y bydd unrhyw faterion a godir yn cael eu trin gyda'r pwys mwyaf.
- 3.107 Yn dilyn gweithdy ar Wrth-dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Llygredd ym mis Mai 2022, fe wnaethom gynnal adolygiad llawn o'n polisi Gwrth-dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Llygredd. Y cam cyntaf oedd cynnal asesiad risg o'r meysydd busnes risg uchel gan gynnwys meysydd megis caffael. Buom yn cysylltu â'n harchwilwyr mewnol, a ddarparodd awgrymiadau defnyddiol ar yr adrannau allweddol sy'n ofynnol mewn unrhyw bolisi cadarn. Cymeradwywyd y polisi diwygiedig gan y Pwyllgor Archwilio a Risg ym mis Chwefror 2023 ac aeth yn fyw ym mis Mawrth 2023.

Risg

- 3.108 Ceir manylion hyn ym mharagraffau 4.23 to 4.26.

4. Adroddiad atebolrwydd

Adroddiad llywodraethu corfforaethol

- 4.1 Sefydli'r ein trefniadau llywodraethu mewn Fframwaith Llywodraethu ffurfiol sy'n disgrifio'r amrywiol rolau a chyfrifoldebau yn yr Awdurdod.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

- 4.2 Mae gennym dîm gweithredol fel y nodir isod, yn ymdrin â'n tri maes gwaith: Gwasanaethau Corfforaethol; Craffu ac Ansawdd; a Safonau a Pholisi.
- 4.3 Mae cofrestr buddiannau Swyddogion Gweithredol²⁵ ac Anweithredol²⁶ ar gael ar ein gwefan.
- 4.4 Mae cyfarwyddwyr yn aelodau o staff ac yn cael eu talu yn unol â pholisïau staff.

Alan Clamp	Prif Weithredwr
Jane Carey	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol
Mark Stobbs	Cyfarwyddwr Craffu ac Ansawdd
Christine Braithwaite	Cyfarwyddwr Safonau a Pholisi

Bwrdd yr Awdurdod

- 4.5 Mae Bwrdd yr Awdurdod yn cynnwys saith aelod anweithredol ac un aelod gweithredol. Ni all unrhyw aelodau anweithredol o'n Bwrdd fod nac erioed wedi bod yn aelod o broffesiwn a reoleiddir gan unrhyw un o'r 10 rheoleiddiwr a oruchwylir gennym, fel ein bod yn awdurdod annibynnol o broffesiynau a rheolyddion iechyd a gofal cymdeithasol. Ym mis Mai 2022, am y tro cyntaf, fe wnaethom benodi aelod Bwrdd Cyswllt am dymor o ddwy flynedd.
- 4.6 Y Bwrdd yw fforwm penderfyniadau uchaf yr Awdurdod, ble trafodir materion strategol a gweithredol arwyddocaol, ac y gwneir penderfyniadau canlyniadol.
- 4.7 Mae gan Fwrdd yr Awdurdod gyfrifoldeb corfforaethol am sicrhau ei fod yn cyflawni ei ddyletswyddau statudol ac am hyrwyddo defnydd effeithiol ac effeithlon o'i adnoddau.
- 4.8 I'r diben hwn, ac ar drywydd ei gyfrifoldebau corfforaethol ehangach, mae'r Bwrdd:
- Yn gosod cyfeiriad strategol cyffredinol yr Awdurdod o fewn y statud a'r fframwaith polisi ac adnoddau

²⁵ [management-team-register-of-interests-2016.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](#)

²⁶ [board-register-of-interests.pdf \(professionalstandards.org.uk\)](#)

- Yn sicrhau y cydymffurfir ag unrhyw ofynion statudol neu weinyddol i ddefnyddio cyllid cyhoeddus; fod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn terfynau ei awdurdod statudol, ac yn unol ag unrhyw amodau eraill yn ymwneud â defnydd o gyllid cyhoeddus
  - Yn sicrhau bod yr Awdurdod yn derbyn ac adolygu gwybodaeth ariannol reolaidd parthed rheolaeth yr Awdurdod; yn cael ei hysbysu mewn modd amserol am unrhyw bryderon am weithgareddau'r Awdurdod; ac yn darparu sicrwydd positif y cymerwyd camau priodol ar bryderon o'r fath
  - Yn arddangos safonau uchel o lywodraethu corfforaethol ar bob adeg, yn cynnwys sefydlu pwyllgor archwilio i helpu'r Awdurdod i ddelio â risgiau ariannol allweddol ac eraill sy'n ei wynebu
  - Yn penodi'r Prif Weithredwr i'r Awdurdod ac yn gosod amcanion perfformiad ac amodau tâl yn gysylltiedig i'r amcanion hyn ar gyfer y Prif Weithredwr, sy'n rhoi pwys i reolaeth briodol a defnydd o gyllid cyhoeddus.
- 4.9 Gwneir penodiadau i'r Bwrdd am gyfnod cychwynnol o bedair blynedd, y gellir ei ymestyn am ail dymor. Ni ddylai cyfanswm yr amser a wasanaethir fod yn fwy nag wyth mlynedd.
- 4.10 Rhodda Atodlen 7 Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 gyfarwyddiadau ar gyfer penodi aelodau i'r Cyngor.
- 4.11 Penodwyd Caroline Corby gan y Cyfrin Gyngor yn Gadeirydd ar 1 Chwefror 2021.
- 4.12 Ceir manylion penodiadau'r Bwrdd a pwy sy'n eu gwneud yn y tabl isod.
- 4.13 Ceir manylion swyddi cyfarwyddwyr a buddiannau arwyddocaol sydd gan y Bwrdd yn y gofrestr buddiannau ar ein gwefan.²⁷

²⁷ www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/board/board-register-of-interests.pdf

Aelodau'r Bwrdd

Aelod o'r Bwrdd	Penodwyd gan	Term
Caroline Corby (Cadeirydd)	Cyfrin Gyngor	1 Mawrth 2021 hyd 28 Chwefror 2025
Antony Townsend	Cyfrin Gyngor (ailbenodwyd 2019)	1 Ionawr 2015 hyd 31 Rhagfyr 2022
Frances Done CBE	Cyfrin Gyngor (ailbenodwyd 2021)	1 Ionawr 2017 hyd 31 Rhagfyr 2024
Renata Drinkwater	Cyfrin Gyngor (ailbenodwyd 2019)	1 Ionawr 2015 hyd 31 Rhagfyr 2022
Thomas Frawley CBE	Adran Iechyd Gogledd Iwerddon (ailbenodwyd 2021)	1 Ionawr 2017 hyd 31 Rhagfyr 2024
Moiram Ali	Gweinidogion yr Alban (ailbenodwyd 2021)	1 Ionawr 2017 hyd 31 Rhagfyr 2024
Marcus Longley	Gweinidogion Cymru (ailbenodwyd 2021)	1 Mai 2017 hyd 30 Ebrill 2025
Alan Clamp	Bwrdd yr Awdurdod (2018)	Amh Aelod gweithredol
Amrat Khorana (Aelod Cyswllt)	Bwrdd yr Awdurdod	2 Mai 2022 hyd 1 Mai 2024
Juliet Oliver	Cyfrin Gyngor	1 Ionawr 2023 hyd 31 Rhagfyr 2026
Nick Simkins	Cyfrin Gyngor	1 Mawrth 2023 hyd 28 Chwefror 2027

4.14 Mae ein Prif Weithredwr yn weithiwr i'r Awdurdod. Prif swyddogaethau, dyletswyddau a phwerau'r Prif Weithredwr yw:

- I sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni ei swyddogaethau statudol
- I baratoi a chyhoeddi safonau rheoleiddio da
- I drefnu cyhoeddi cyngor ac arweiniad polisi
- I anfon adroddiad blynyddol i'r Senedd ar berfformiad y rheolyddion a oruchwylir gennym
- I gadw cyfrifon cywir a chofnodion cywir parthed y cyfrifon, i baratoi datganiad o gyfrifon parthed pob blwyddyn ariannol, ac i anfon copi o'r cyfrifon blynyddol at y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol ac i'r rhain gael eu paratoi yn unol a chyfrifo ISA, FReM a'r llywodraeth
- I weithredu a rheoli'r Awdurdod yn unol â'r strategaeth a sefydlwyd gan y Bwrdd.

4.15 Mae gan y Prif Weithredwr gyfrifoldeb dros ddarparu arweinyddiaeth effeithiol ar bob mater yn ymwneud â dyletswyddau statudol a gweinyddol. Mae hyn yn cynnwys gweithredu'r strategaeth, arwain ar faterion gweithredol, hyrwyddo defnydd effeithiol ac effeithlon o staff ac adnoddau eraill, annog safonau uchel o gywirdeb a chynrychioli'r Awdurdod yn gyhoeddus.

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

- 4.16 Mae'r Cyfrin Gyngor wedi penodi'r Prif Weithredwr fel Swyddog Cyfrifyddu. Mae ei gyfrifoldebau perthnasol fel Swyddog Cyfrifyddu yn cynnwys ei gyfrifoldeb ar gyfer cywirdeb a chysondeb y cyllid cyhoeddus mae'n atebol amdanynt ac am gadw cofnodion cywir. Er nad ydym yn Gorff Cyhoeddus Anadrannol, mae'n rhoi ystyriaeth i'r egwyddorion a sefydlir yn y Memorandwm Swyddogion Cyfrifyddu Cyrff Cyhoeddus Anadrannol a gyhoeddir gan Drysorlys EF ac yn 'Managing Public Money'.
- 4.17 Dan Atodlen 7 Paragraff 15 Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2008 a'r Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012, mae'r Cyfrin Gyngor wedi cyfeirio'r Awdurdod Safonau Proffesiynol i baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar y ffurf a'r sail a gyfarwyddir gan y Cyfarwyddyd Cyfrifon. Paratwir y cyfrifon ar sail cronïadau ac mae'n rhaid iddynt roi darlun cywir a theg o sefyllfa'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ynghyd â'i incwm a'i wariant, Datganiad Sefyllfa Ariannol a llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.
- 4.18 Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn neilltuol:
- Arsylwi'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a roddwyd gan y Cyfrin Gyngor, gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cadw cyfrifon a datguddiadau, a gweithredu polisiau cyfrifyddu perthnasol a'u defnyddio'n gyson
  - Gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol
  - Paratoi'r cyfrifon ar sail gweithredu fel busnes parhaus
  - Datgan a gyflawnwyd y safonau cyfrifyddu cymwys fel y'u nodir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, a datgelu ac egluro unrhyw achosion perthnasol o beidio â gwneud hynny yn y cyfrifon
  - Cadarnhau bod yr Adroddiad a'r Cyfrifon Blynnyddol ar y cyfan yn deg, cytbwys a dealladwy a chymryd cyfrifoldeb am yr Adroddiad a Chyfrifon Blynnyddol a'r penderfyniadau gofynnol i bennu ei fod yn deg, cytbwys a dealladwy.
- 4.19 Fel y Swyddog Cyfrifyddu, rwyf wedi cymryd pob cam posibl i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu bod archwilwyr yr Awdurdod Safonau Proffesiynol yn ymwybodol o'r wybodaeth honno. Felly hyd y gwn i, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni.

Alan Clamp
Swyddog Cyfrifyddu
21 Mehefin 2023

Datganiad Llywodraethu

Cwmpas cyfrifoldeb

- 4.20 Fel Swyddog Cyfrifyddu i'r Awdurdod, rwy'n gyfrifol am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi cyflawniad polisiâu, nodau ac amcanion yr Awdurdod wrth ddiogelu arian ac asedau sefydliadol yr wyf yn bersonol gyfrifol amdanynt. Rwy'n talu sylw gofalus i'r canllaw a sefydlwyd yn Managing Public Money.
- 4.21 Mae'r Awdurdod yn adrodd i Senedd y Deyrnas Unedig ac yn cydweithio'n agos â'r gweinyddiaethau datganoledig yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon, yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn Lloegr ac i'r Adran Addysg i gyflenwi'n hoblygiadau statudol ac amcanion allweddol ein cynllun busnes. Mae hyn yn cynnwys nodi ac ymateb yn briodol i risgiau mewnol ac allanol.

Cydymffurfiaid â chod llywodraethu corfforaethol Trysorlys Ei Mawrhydi

- 4.22 Rydym wedi cydymffurfio â Chod Llywodraethu Corfforaethol Trysorlys Ei Mawrhydi cyn belled â'i fod yn berthnasol i ni.

Dull rheoli risg a'r Gofrestr risgiau

- 4.23 Mae Grŵp y Cyfarwyddwyr yn adolygu'r gofrestr risg strategol yn fisol. Ystyrir y gofrestr wedi ei ddiweddarau gan y Pwyllgor Archwilio a Risg (ARC), ac yna gan y Bwrdd. Bydd risgiau yn cael eu hychwanegu, diweddarau neu ddileu tu allan i'r broses hon wrth i'r angen godi.
- 4.24 Roedd y risgiau mwyaf arwyddocaol ar gyfer 2022/23 yn ymwneud ag
- Ôl-groniadau Addasrwydd i Ymarfer, yn arbennig y gallent beryglu effeithiolrwydd rheoleiddiol ac felly leihau diogelwch y cyhoedd
  - Diwygio rheoleiddio ac yn arbennig y risg y caiff ei roi ar waith yn wael, gan leihau effeithiolrwydd rheoleiddio.
- 4.25 Mae'r Grŵp Cyfarwyddwyr yn datblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol ac yn darparu sicrwydd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg, sydd yn ei dros yn darparu cyngor strategol i'r Bwrdd, ble cynhelir cyfrifoldeb cyffredinol bod trefniadau'r Awdurdod yn effeithiol.
- 4.26 Mae elfennau allweddol y system reolaeth fewnol yn cynnwys:
- Gweithdrefnau ariannol yn manylu rheoliadau ariannol, ar gyfer y cyfrifoldebau ac awdurdodau a ddirprwywyd i'r Grŵp Cyfarwyddwyr
  - Prosesau cynllunio busnes yn sefydlu amcanion yr Awdurdod wedi eu cefnogi gan incwm blynyddol manwl, gwariant, cyfalaf a chyllidebau llif arian
  - Adolygiadau rheolaidd o berfformiad, ynghyd ag adrodd amrywiant, cynllunio senario ac ail-ddarogan
  - Y fframwaith sicrwydd.

Fframwaith sicrwydd

- 4.27 Y Fframwaith Sicrwydd yw'r ffordd o sicrhau aelodau'r Bwrdd am weithrediad yr Awdurdod.
- 4.28 Mae'r Fframwaith wedi'i nodi yn nhermau'r model tair llinell amddiffyn. Mae'r fframwaith wedi ei strwythuro o amgylch y meysydd llywodraethu da hynny a fydd angen cymorth ar bob adeg, yn hytrach nag amcanion blynyddol y Bwrdd a fydd yn esblygu'n barhaus.
- 4.29 Mae'r dulliau sicrwydd a restrir yn fewnbynnau y mae'r Bwrdd yn defnyddio i ddyfarnu ar eu lefel sicrwydd. Nid yw'r fframwaith yn anelu i fod yn rhestr hollgynhwysol nac yn offeryn i'r gweithgor gyflawni gweithrediadau.

Cadeirydd y Bwrdd

- 4.30 Mae gan y Cadeirydd gyfrifoldeb arweinyddiaeth ar y materion canlynol:
- Arwain y Bwrdd o ran llunio ein strategaeth
  - Sicrhau bod y Bwrdd, wrth wneud ei benderfyniadau, yn cymryd sylw dyledus o unrhyw ganllaw perthnasol
  - Hyrwyddo defnydd effeithiol, economaidd, ac effeithlon o adnoddau, yn cynnwys staff
  - Annog safonau uchel o gywirdeb
  - Sicrhau fod y Bwrdd yn cwrdd yn rheolaidd trwy gydol y flwyddyn a bod cofnodion y cyfarfodydd yn gofnod cywir o'r penderfyniadau a wnaed a, ble fo'n briodol, trafodaethau'r Bwrdd
  - Sicrhau yr adroddir yn flynyddol ar waith yr Awdurdod i'r Senedd fel sy'n ofynnol dan Statud.

Presenoldeb yng nghyfarfodydd cyhoeddus y Bwrdd

- 4.31 Cynhaliwyd chwech cyfarfod o'r Bwrdd rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023.
- 4.32 Roedd presenoldeb aelodau yng nghyfarfodydd y Bwrdd yn ystod 2022/23 fel a ganlyn:

Aelod o'r Bwrdd	Nifer o gyfarfodydd a fynychwyd	Posibl
Caroline Corby (Cadeirydd)	6	6
Antony Townsend	4	4
Frances Done CBE	6	6
Renata Drinkwater	4	4
Thomas Frawley CBE	5	6
Moiram Ali	5	6
Marcus Longley	6	6
Alan Clamp	6	6
Amrat Khorana	5	6
Juliet Oliver	2	2
Nick Simkins	0	1

- 4.33 Yn ystod y flwyddyn a adolygir, roedd y Bwrdd yn weithredol o ran sicrhau y cynhaliwyd ein swyddogaethau statudol a bod y risgiau yr oeddem yn eu hwynebu yn cael sylw. Cyflawnodd hyn trwy ddefnydd effeithiol a monitro'r gofrestr risg a fframwaith sicrwydd a thrwy fod yn wyladwrus ynglŷn ag ansawdd ein hallbynnau.
- 4.34 Mae'r Bwrdd yn hyderus ei fod yn dal i dderbyn adroddiadau priodol, cyflawn a pherthnasol gan y gweithgor i sicrhau y gall gyflawni ei rôl strategol ac y gall ddal y gweithgor yn atebol. Darperir sicrwydd ansawdd gan y Pwyllgor Craffu a'r Pwyllgor Archwilio a Risg, sy'n adrodd i'r Bwrdd. Mae'r Bwrdd hefyd yn adolygu'r holl bapurau polisi ac adroddiadau allweddol cyn cyhoeddi i sicrhau eu bod yn bodloni'r safonau uchel disgwylidig. Mae'r Bwrdd yn derbyn adroddiadau ariannol ym mhob cyfarfod ac yn adolygu'r gofrestr risg ddwywaith y flwyddyn.
- 4.35 Mae'r Bwrdd yn talu sylw arbennig i gyflawniad ymchwiliadau ac adolygiadau arbennig yr Awdurdod ac yn sicrhau ei hun yn ofalus ynghylch ansawdd yr adroddiadau terfynol.
- 4.36 Mae'r Bwrdd yn chwarae rôl bwysig o ran sefydlu'r cyfeiriad strategol ar gyfer yr Awdurdod ac mae'n ystyried hyn a materion eraill cysylltiedig yn ei digwyddiad cynllunio blynyddol.
- 4.37 Mae'r Bwrdd hefyd yn adolygu ei berfformiad ei hun yn rhan o'i gynllunio strategol. Yn chwarter olaf 2022/23, comisiynwyd adolygiad allanol o effeithiolrwydd y Bwrdd. Roedd y canfyddiadau'n gadarnhaol iawn. Canfu'r

adolygiad fod y Bwrdd a'i bwyllgorau yn gweithredu'n effeithiol a gwnaeth nifer o argymhellion ar gyfer gwelliannau pellach.

- 4.38 Mae cynnal ansawdd ein gwaith yn ystyriaeth bwysig i'r Bwrdd. Mae'n cyfrannu i gyhoeddiadau ac adroddiadau cyn eu cyhoeddi ac yn cymryd diddordeb mewn ymchwil ac mewn datblygiad polisi.
- 4.39 Mae'r Bwrdd hefyd yn adolygu gwybodaeth a dderbynia am berfformiad yr Awdurdod gan bartïon allanol yn cynnwys y rheolyddion statudol, y Cofrestrau Achrededig, yr Adrannau Iechyd yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon a'r Adran Addysg yn Lloegr.
- 4.40 Mae holl aelodau'r Bwrdd yn cael eu harfarnu yn flynyddol gan y Cadeirydd ac yn gallu rhoi sylw ar berfformiad y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr. Mae'r Cadeirydd yn cael ei arfarnu gan y Dirprwy Gadeirydd, gan ddefnyddio adborth gan aelodau'r Bwrdd, uwch aelodau o staff a rhanddeiliaid allanol.
- 4.41 Mae manylion sicrwydd ansawdd wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Adroddwn ar eu gweithgareddau ar wahân. Adolygir Cylch Gorchwyl y ddau bwyllgor yn flynyddol.

Pwyllgorau a gweithgorau'r Bwrdd

Pwyllgor Archwilio a Risg

- 4.42 Mae gan y Bwrdd Bwyllgor Archwilio a Risg i'w gefnogi yn ei gyfrifoldebau i reoli risg a llywodraethu. Mae'r pwyllgor yn arolygu pa mor gynhwysfawr yw sicrwydd o ran bodloni anghenion sicrwydd y Bwrdd a'r Swyddog Atebolrwydd ac adolygu dibynadwyedd a chywirdeb y sicrwydd hwn.
- 4.43 Cynhaliwyd pedwar cyfarfod Pwyllgor Archwilio a Risg rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023.
- 4.44 Roedd presenoldeb aelodau yng nghyfarfodydd y pwyllgor yn ystod 2022/23 fel a ganlyn:

Aelod o'r pwyllgor	Nifer o gyfarfodydd a fynychwyd	Posibl
Frances Done CBE	4	4
Moiram Ali	4	4
Tom Frawley	4	4
Amrat Khorana	3	4

- 4.45 Adroddir ar gofnodion cyfarfodydd y Pwyllgor yn ffurfiol i'r Bwrdd yn ogystal â barn y Pwyllgor ar y gofrestr risg a'r newidiadau a wnaed iddi.
- 4.46 Mae'r Pwyllgor yn adolygu ei Gylch Gorchwyl a rhaglen waith yn flynyddol ac yn adrodd unrhyw newidiadau y bydd yn cynnig i'r Bwrdd. Pob blwyddyn, mae'n adrodd yn ffurfiol i'r Bwrdd ar:
- Ei waith yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf
  - Asesiad o drefniadau llywodraethu gwybodaeth
  - Yr adroddiadau archwiliad mewnol a gyflwynwyd iddo
  - Barnau'r archwilwyr.

- 4.47 Mae'r Pwyllgor yn gosod ei raglen waith ei hun ar gyfer y flwyddyn i ddod ac mae hyn yn dylanwadu ar y rhaglen waith a osodir gan yr archwilwyr mewnol.
- 4.48 Fel arfer, bydd y Bwrdd yn dirprwyo cymeradwyaeth derfynol o'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon i'r Pwyllgor hwn.

Archwiliad mewnol

- 4.49 RSM oedd ein harchwilwyr mewnol ar gyfer 2022/23.
- 4.50 Roedd y gwaith archwilio mewnol ar gyfer eleni yn canolbwyntio ar:
- Cynllun gweithredu EDI
  - Cyflogres
  - Llywodraethu TG a seiberddiogelwch
  - Arolygon perfformiad

Cynllun Gweithredu EDI

- 4.51 Derbyniodd yr adolygiad hwn Sicrwydd Rhesymol. Gwnaed dau argymhelliad â blaenoriaeth ganolig ynghylch ffyrdd o fesur a hyrwyddo ymgysylltiad staff. Mae'r ddau argymhelliad yn cael eu gweithredu.

Cyflogres

- 4.52 Derbyniodd yr adolygiad hwn Sicrwydd Rhesymol. Gwnaethpwyd un argymhelliad blaenoriaeth Ganolig a dau argymhelliad blaenoriaeth Isel ynghylch gwella'r ffurflen ddechreuwr newydd a'r rhestrau gwirio ymadawyr. Mae'r argymhellion hyn eisoes wedi'u rhoi ar waith.

Adolygiad perfformiad

- 4.53 Derbyniodd yr adolygiad hwn Sicrwydd Rhesymol. Gwnaed un argymhelliad blaenoriaeth Ganolig ac un argymhelliad blaenoriaeth Isel. Roedd yr argymhelliad canolig yn ymwneud â rhannu gwersi a ddysgwyd yn ehangach. Yr argymhelliad isel oedd cynnal dadansoddiad o anghenion hyfforddi. Bydd yr holl argymhellion hyn yn eu lle erbyn Mehefin 2023.

Llywodraethu TG a Seiberddiogelwch

- 4.54 Derbyniodd yr adolygiad Sicrwydd Rhannol. Gwnaed tri argymhelliad blaenoriaeth Uchel, Pump Canolig a Phump Isel. Roedd yr argymhellion lefel Uchel yn ymwneud â Phensaernïaeth a Chyfluniad, Rheoli Bregusrwydd a Diogelwch Data. Bydd y rhain i gyd wedi cael sylw erbyn diwedd mis Mehefin 2023.

Pwyllgor Craffu

- 4.55 Mae'r Pwyllgor Craffu yn derbyn adroddiadau ar ein gweithrediad craffu a goruchwyllo o'r 10 rheoleiddiwr gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol ac yn darparu sicrwydd ansawdd ar benderfyniadau Adran 29 a'r rhaglen Cofrestrau Achrededig ac adolygiadau perfformiad y rheolyddion.

4.56 Cynhaliwyd pedwar cyfarfod Pwyllgor Craffu rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023.

4.57 Roedd presenoldeb aelodau yng nghyfarfodydd y pwyllgor yn ystod 2022/23 fel a ganlyn:

Aelod o'r pwyllgor	Nifer o gyfarfodydd a fynychwyd	Posibl
Antony Townsend	3	3
Renata Drinkwater	2	3
Marcus Longley	4	4
Moiram Ali	1	1
Juliet Oliver	1	1

Penodiadau i gynghorau rheolyddion

4.58 Ym mhob un o'r pedwar cyfarfod, ystyriodd y Pwyllgor Craffu adroddiadau ar weithgarwch a datblygiadau diweddar. Cafodd y Pwyllgor hefyd adroddiad ar y seminar penodiadau blynyddol, a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2023. Roedd y seminar yn canolbwyntio ar y gwaith y mae rheolyddion yn ei wneud yn y maes hwn mewn perthynas ag EDI, ynghyd â gwrthdaro buddiannau posibl rhwng ymgeiswyr ac aelodau Cyngor/Bwrdd.

Adolygiad o benderfyniadau terfynol addasrwydd i ymarfer (awdurdodaeth Adran 29 yr Awdurdod)

4.59 Ym mhob cyfarfod, derbyniodd y Pwyllgor Craffu ddiweddariad ar gynnydd apeliadau a llwyth achosion presennol y tîm. Adolygodd y Pwyllgor achosion gorchmynion cydsynio a setlwyd mewn un cyfarfod fel rhan o'i rôl oruchwylio. Cytunodd y Pwyllgor fod prosesau tîm Adran 29 wedi bod yn gadarn ac wedi cyflawni canlyniadau a oedd yn ddigonol i amddiffyn y cyhoedd. Yn ei gyfarfod ym mis Chwefror 2023, adolygodd y Pwyllgor ei rôl o ran sicrhau ansawdd a goruchwylio prosesau. Mae proses wedi'i diweddarau yn cael ei datblygu gyda'r bwriad o'i rhoi ar waith yn 2023.

Adolygiad perfformiad blynyddol y rheolyddion

4.60 Derbyniodd y Pwyllgor Craffu adroddiadau rheolaidd ar gynnydd Adolygiadau Perfformiad. Mae'r Pwyllgor hefyd wedi cael adroddiadau rheolaidd ar weithrediad y dull newydd o adolygu perfformiad, ac mae'n fodlon ar y rhain.

4.61 Yn ystod y flwyddyn, adolygodd y Pwyllgor ddull y tîm adolygiadau perfformiad o asesu perfformiad rheolyddion mewn perthynas ag amseroldeb addasrwydd i ymarfer. Mae'r Pwyllgor wedi bod yn bryderus ynghylch nifer y rheolyddion nad ydynt yn bodloni'r Safon berthnasol a gofynnodd am sicrwydd bod y tîm yn gwneud popeth o fewn ei allu i geisio gwelliant.

Cofrestrau Achrededig

- 4.62 Cyflawnodd y Pwyllgor Craffu ei graffu ar y rhaglen Cofrestrau Achrededig. Derbyniodd ddiweddariadau cynnydd ar geisiadau yn mynd trwy asesiadau cychwynnol, adolygiadau blynyddol o achrediad a hysbysiadau o newid.
- 4.63 Goruchwyliodd y Pwyllgor y broses o roi'r newidiadau ar waith a ddeilliodd o adolygiad strategol o'r rhaglen Cofrestrau Achrededig. Bu hefyd yn ystyried canfyddiadau 'archwiliad dwfn' i benderfyniadau a wnaed o dan y prosesau newydd.
- 4.64 Hysbyswyd y Pwyllgor hefyd am y gweithgareddau cyfathrebu a'r ymgysylltu â rhanddeiliaid i godi ymwybyddiaeth o'r rhaglen, a risgiau newydd a allai effeithio ar y rhaglen a nodwyd drwy sganio'r gorwel.

Pwyllgor Cyllid

- 4.65 Sefydlwyd y Pwyllgor Cyllid ym mis Mai 2020 i roi cymorth, cyngor ac argymhellion i'r Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â thri phrosiect mawr yn ogystal â chynghori'n gyffredinol ar gyfrifoldebau'r Bwrdd dros faterion cyllid (cyfalaf a referiw). Daeth y Pwyllgor i ben ym mis Rhagfyr 2022, wrth i'r prosiectau mawr yr oedd wedi'u sefydlu i'w goruchwylio gael eu cyflawni'n llwyddiannus. Mae materion eraill a oruchwyliwyd gan y Pwyllgor Cyllid wedi'u cynnwys yng ngwaith y pwyllgorau eraill a'r Bwrdd ei hun.
- 4.66 Cynhaliwyd tri chyfarfod Pwyllgor Cyllid yn 2022/23.
- 4.67 Roedd presenoldeb aelodau yng nghyfarfodydd y pwyllgor yn ystod 2022/23 fel a ganlyn:

Aelod o'r pwyllgor	Nifer o gyfarfodydd a fynychwyd	Posibl
Renata Drinkwater	3	3
Frances Done	3	3
Antony Townsend	3	3

Rheoliadau cynllun pensiwn

- 4.68 Fel cyflogwr gyda staff sydd â hawl i aelodaeth o Gynllun Pensiwn y GIG, mae gennym fesurau rheoli i sicrhau y cydymffurfir â phob gofyniad ar gyflogwyr o fewn rheoliadau'r cynllun. Mae hyn yn cynnwys sicrhau fod didyniadau o gyflogau, cyfraniadau cyflogwr a thaliadau i'r cynllun yn unol â'r rheolau a bod cofnodion cynllun pensiwn aelodau yn cael eu diweddar'u'n gywir yn unol â'r amserlen a fanylir yn y rheoliadau.

Trin data

- 4.69 Mae'n system o reolaeth fewnol yn seiliedig ar Fframwaith Polisi Diogelwch Llywodraeth EF ac rydym yn parhau i fonitro ac adolygu ein cydymffurfriad â hyn.
- 4.70 Ychydig o wybodaeth bersonol a gedwir gennym. Mae'r prif fath o ddata personol sydd gennym yn ymwneud â'n staff ein hun. Mae'n ofynnol i staff

weithio trwy fynediad o bell i'n gweinydd ac mae dilysiadau aml-factor ar waith i ddarparu haen arall o ddiogelwch.

- 4.71 Mae staff yn parhau i gyflawni cyfuniad o hyfforddiant ar-lein 'Diogelu Gwybodaeth' y llywodraeth a hyfforddiant diogelwch gwybodaeth mewnol yr Awdurdod. Mae'r hyfforddiant 'Diogelu Gwybodaeth' yn seiliedig ar asesiad.
- 4.72 Rhaid i'r holl staff gwblhau'r lefel sy'n briodol i'w lefel o gyfrifoldeb ar gyfer trin data. Cwblhaodd pob aelod o staff yr hyfforddiant yn 2022/23.
- 4.73 Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg wedi darparu datganiad ei bod yn fodlon bod gennym bolisiau priodol i'r staff ddilyn, cyn belled â'u bod yn berthnasol i'r Awdurdod, a bod prosesau priodol yn eu lle i liniaru risgiau i'n gwybodaeth.
- 4.74 Paratowyd y datganiad hwn wedi ystyriaeth o Asesiad Blynyddol yr Awdurdod o Reolaeth Risg Gwybodaeth ar gyfer 2022/23 a'r sicrwydd a geir trwy hynny.
- 4.75 Adroddwyd am un digwyddiad data personol eleni i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO).
- 4.76 Ymchwiliodd yr ICO i'r mater a daeth i'r casgliad bod yr holl gamau priodol wedi'u cymryd a bod y toriad wedi'i gydnabod a'i adrodd yn gyflym iddynt felly daeth i'r casgliad nad oedd angen unrhyw gamau pellach.

Pwrpas y system rheolaeth fewnol

- 4.77 Cynlluniwyd y system rheolaeth fewnol i reoli risg i'r graddau y bo hynny'n rhesymol yn hytrach na dileu pob risg o fethu cyflawni polisiau, amcanion a nodau; felly gall roi sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd y gall ei wneud, ond nid sicrwydd llwyr.
- 4.78 Mae'r system o reolaeth fewnol wedi ei chynllunio i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion sefydliadol, i werthuso'r tebygolrwydd y cyflawnir y risgiau hynny a'r effaith pe byddant yn cael eu cyflawni, ac i'w rheoli'n effeithiol, effeithlon ac economaidd.
- 4.79 Mae'r system o reolaeth fewnol wedi bod yn weithredol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a chyfrifon blynyddol ac yn cyd-fynd â chanllaw Trysorlys EF. Mae elfennau allweddol y system reolaeth fewnol yn cynnwys:
  - Gweithdrefnau ariannol yn manylu rheoliadau ariannol ar gyfer cyfrifoldebau dros, ac awdurdodaeth a ddirprwywyd i, y tîm rheoli
  - Prosesau cynllunio busnes yn sefydlu amcanion yr Awdurdod wedi eu cefnogi gan fanylion incwm blynyddol, gwariant, cyfalaf a chyllidebau llif arian
  - Adolygiadau rheolaidd o berfformiad ynghyd ag adrodd amrywiant, cynllunio senario ac ail-ddarogan.

Adolygu effeithiolrwydd

- 4.80 Fel Swyddog Atebolrwydd, rwy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol. Hysbysir fy adolygiad o waith yr archwilwyr mewnol, a'r Grŵp Cyfarwyddwyr, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y rheoliadau

mewnol, a sylwadau gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Bwrdd wedi fy nghynghori o oblygiadau canlyniadau fy adolygiad ar y system o reolaeth fewnol.

- 4.81 Cynhaliwyd ac adolygwyd effeithiolrwydd y system o reolaeth fewnol trwy:
- Fwrdd yr Awdurdod, a gyfarfu chwech o weithiau
  - Y Pwyllgor Archwilio a Risg, sy'n cynnwys tri aelod o'r Bwrdd. Rwyf hefyd yn mynychu cyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd ynghyd â'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol a'r Pennaeth Cyllid. Mae cynrychiolwyr o'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol a'n harchwilwyr mewnol hefyd yn bresennol
  - Trefniadau rheoli risg sy'n nodi risgiau allweddol allai effeithio ar gyflawniad ein hamcanion a bod y risgiau hynny wedi eu rheoli'n weithredol, gan adrodd ar gynnydd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg a, thrwyddo, i Fwrdd yr Awdurdod
  - Ein hasesiad blynyddol o reolaeth risg gwybodaeth a gyflawnwyd yn unol â chanllaw Swyddfa'r Cabinet
  - Adroddiadau rheolaidd gan yr archwilwyr mewnol, RSM, yn cydymffurfio gyda Safonau Archwilio Mewnol y llywodraeth
  - Sylwadau a wnaed gan yr archwilwyr allanol, yr NAO, yn eu llythyr rheoli ac adroddiadau eraill.
- 4.82 RSM fu ein harchwilwyr mewnol ar gyfer y flwyddyn dan sylw. Dywedodd y Pennaeth Archwilio Mewnol yn ei adroddiad ar gyfer 2022/23: 'Mae gan y sefydliad fframwaith digonol ac effeithiol ar gyfer rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol. Fodd bynnag, mae ein gwaith wedi nodi gwelliannau pellach i'r fframwaith rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn ddigonol ac yn effeithiol'.
- 4.83 Nid wyf o'r farn fod gennym wendidau arwyddocaol yn ein system o reoliadau mewnol. Mae rhaglen o fonitro rheolaidd yn bodoli, mewn ymgynghoriad â'r Pwyllgor Archwilio a Risg, archwilwyr mewnol ac archwilwyr allanol, i sicrhau ein bod yn bodloni safonau arfer gorau ym mhob maes o'n gweithrediadau.
- 4.84 Mae ein Fframwaith Sicrwydd yn cael ei monitro ynghyd â'r gofrestr risg gan y Grŵp Cyfarwyddwyr, y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Bwrdd. Ystyrir dylanwadau mewnol ac allanol gan drafod unrhyw risgiau allai fod yn arwyddocaol gyda rhanddeiliaid allweddol cyn gynted ag y'i gwelir. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg wedi adolygu ein fframwaith sicrwydd yn ystod y flwyddyn i sicrhau ei fod yn darparu lefel briodol o sicrwydd i'r Pwyllgor a'r Bwrdd.
- 4.85 Rwy'n fodlon bod yr asesiad blynyddol o reoli risg gwybodaeth yn adlewyrchu'r risgiau gwybodaeth yr ydym wedi eu rheoli'n ddigonol a'n bod wedi ystyried risgiau yn y dyfodol. Ystyriaf ein bod wedi cymryd y camau angenrheidiol i reoli risgiau gwybodaeth yn effeithiol. Rwy'n hyderus fod staff yn ymwybodol o'u cyfrifoldeb i storio, rhannu a dinistrio gwybodaeth yn ddiogel.

Handwritten signature of Alan Clamp in black ink.

Alan Clamp
Swyddog Cyfrifyddu
21 Mehefin 2023

Adroddiad cydnabyddiaeth a staff

Polisi tâl

- 4.86 Deliodd y Pwyllgor Cyllid â chydabyddiaeth ariannol staff nes iddo gael ei ddirwyn i ben ym mis Rhagfyr 2022. Cynhaliwyd tri chyfarfod Pwyllgor Cyllid rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Rhagfyr 2022.
- 4.87 Mae'r Pwyllgor Enwebiadau yn ymdrin â materion tâl y Bwrdd ac ers mis Ionawr 2023, tâl staff. Cynhaliwyd tri chyfarfod Pwyllgor Enwebiadau rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023.
- 4.88 Yn gyffredinol fe gynigir cytundebau parhaol. Os y'i cynigir ar sail cyfnod sefydlog, mae hyn i adlewyrchu natur a chyd-destun y gwaith dan sylw. Pennir y cyfnod hysbysiad gofynnol gan swydd y deiliad.

Pwyllgor Enwebiadau

- 4.89 Mae'r Pwyllgor Enwebiadau yn sicrhau bod gan yr Awdurdod aelodaeth Bwrdd priodol trwy oruchwylio perfformiad y Bwrdd a recriwtio ar gyfer y Bwrdd.
- 4.90 Cynhaliwyd tri chyfarfod Pwyllgor Enwebiadau rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2023. Dangosir presenoldeb aelodau isod.

Aelod o'r Bwrdd	Nifer o gyfarfodydd a fynychwyd	Posibl
Caroline Corby	3	3
Frances Done CBE	3	3
Antony Townsend	3	3
Renata Drinkwater	3	3

Cytundebau uwch reolwyr²⁸

Enw	Teitl	Dyddiad cytundeb	Tymor heb ddod i ben	Cyfnod rhybudd
Alan Clamp	Prif Weithredwr	1 Tachwedd 2018	Contract parhaol	6 mis
Jane Carey	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	11 Ionawr 2021	Contract parhaol	3 mis
Mark Stobbs	Cyfarwyddwr Craffu ac Ansawdd	3 Mai 2016	Contract parhaol ²⁹	3 mis
Christine Braithwaite	Cyfarwyddwr Safonau a Pholisi	17 Mai 2010	Contract parhaol	3 mis

²⁸ Staff Gwasanaeth Sifil Uwch neu gyfatebol

²⁹ Ymddeolodd 31 Mawrth 2023

Cyflogau uwch reolwyr³⁰

Enw	Cyflog 2022/23 £'000	Taliadau treuliau (trethadwy) Cyfanswm £000	Tâl perfformiad a bonws £000	Hirdymor a bonws hirdymor £' 000	Holl fuddion sy'n ymwneud â phensiwn £' 000	CYFANS WM 2022/23 £'000
Alan Clamp	180-185	0	0	0	45	225-230
Jane Carey	100-105	0	0	0	25	125-130
Mark Stobbs	125-130	0	0	0	33	160-165
Christine Braithwaite	125-130	0	0	0	30	155-160

Enw	Cyflog 2021/22 £'000	Taliadau treuliau (trethadwy) Cyfanswm £000	Tâl perfformiad a bonws £000	Hirdymor a bonws hirdymor £' 000	Holl fuddion sy'n ymwneud â phensiwn £' 000	CYFANS WM 2021/22 £'000
Alan Clamp	175-180	0	0	0	43	220-225
Jane Carey	100-105	0	0	0	53	150-155
Mark Stobbs	120-125	0	0	0	31	155-160
Christine Braithwaite	120-125	0	0	0	29	150-155

Mae'r tablau uchod wedi eu harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

- 4.91 Roedd pob uwch reolwr yn y flwyddyn yn aelodau o Gynllun Pensiwn y GIG.
- 4.92 Mae cyfanswm ta cyn cynnwys cyflog a buddion cysylltiedig â phensiwn a gyfrifir yn unol â chanllaw Pensiynau'r GIG,³¹ sy'n ceisio meintoli'r cynnydd mewn buddion pensiwn yn y flwyddyn trwy gymharu'r buddion pensiwn cyffredinol ar ddechrau'r flwyddyn gyda'r rhai ar ddiwedd y flwyddyn. Ni chafwyd unrhyw gyflog sy'n gysylltiedig â pherfformiad heb ei gydgrynhoi buddion mewn da yn ystod 2021/22 na 2022/23.

³⁰ Staff Gwasanaeth Sifil Uwch neu gyfatebol

³¹ Datgeliad o Dâl Uwch Reolwyr (Greenbury) 2015.

Pensiynau

Enw	Teitl	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn yn 60 oed (bandiau o £2,500)	Cynnydd gwirioneddol mewn cyfandaliad pensiwn yn 60 oed (bandiau o £2,500)	Cyfanswm y pensiwn a gronnwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 2023 (bandiau o £5,000)	Cyfandaliad yn 60 oed yn gysylltiedig â phensiwn a gronnwyd ar 31 Mawrth 2023 (bandiau o £5,000)	Gwerth Trosglwyddo Cyfateb i Arian ar 31 Mawrth 2022 (i' r £1,000 agosaf)	Gwerth Trosglwyddiad yn Cyfateb i Arian ar 31 Mawrth 2023 (i' r £1,000 agosaf)	Cynnydd real yn y Gwerth Trosglwyddiad sy'n Cyfateb i Arian yn y flwyddyn a drodd (i' r £1,000 agosaf)
Alan Clamp	Prif Gweithredol	2.5-5	Amh*	15-20	Amh*	162	222	29
Jane Carey	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol	0-2.5	Amh*	5-10	Amh*	49	78	14
Mark Stobbs	Cyfarwyddwr Craffu ac Ansawdd	2.5-5	Amh*	15-20	Amh*	196	247	26
Christine Braithwaite	Cyfarwyddwr Safonau a Pholisi	0-2.5	0-2.5	30-35	95-100	Amh**	42	24

* Ddim yn berthnasol yng nghynllun 2008 a 2015.

** Pontio i gynllun newydd 1/04/2022

Mae'r tabl hwn wedi ei archwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Gwerthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod

- 4.93 Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf prisiad yr actwari manteision cynllun pensiwn cronodig aelod ar bwynt penodol mewn amser. Y manteision a brisir yw manteision cronodig aelodau ac unrhyw bensiwn cymar dilynol sy'n daladwy o'r cynllun. Mae CETV yn daliad a wneir gan gynllun pensiwn neu drefniant i sicrhau manteision pensiwn mewn cynllun arall neu drefniant pan fydd aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r manteision a gronnwyd yn y cynllun blaenorol. Mae a wnelo'r ffigurau pensiwn a ddangosir â'r buddiannau y mae'r unigolyn wedi eu cronni o ganlyniad i'w aelodaeth gyfan o'r cynllun pensiwn, ac nid dim ond y cyfnod a dreuliodd mewn uwch swydd y mae'r datgeliad yn gymwys iddo.
- 4.94 Mae'r ffigur CETV – ac o 2005-2006 y manylion pensiwn eraill – yn cynnwys gwerth unrhyw fanteision pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall mae'r

unigolyn wedi trosglwyddo i Gynllun Pensiwn y GIG. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fanteision pensiwn atodol i'r aelodau yn deillio o brynu blynyddoedd atodol o wasanaeth pensiwn yn y cynllun o'u poced eu hunain. Cyfrifir CETV o fewn y canllawiau a fframwaith a ragnodwyd gan Sefydliad a Chyfadrann yr Actwari.

- 4.95 Cyfrifir ffigurau CETV gan ddefnyddio'r canllawiau ar gyfraddau disgownt ar gyfer cyfrifo cyfraddau cyfraniadau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus heb eu hariannu a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2023. Cyhoeddodd Trysorlys EF ganllawiau wedi'u diweddarau ar 27 Ebrill 2023; bydd y canllawiau hyn yn cael eu defnyddio wrth gyfrifo ffigurau CETV 2023-24.

Cynnydd/(gostyngiad) gwirioneddol mewn CETV

- 4.96 Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd/(lleihad) real yn CETV. Mae'n ystyried y cynnydd mewn pensiwn cronol oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogwr a'r gweithiwr (yn cynnwys gwerth unrhyw fanteision a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniant arall) ac yn defnyddio ffactorau cyffredin gwerthuso'r farchnad ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.
- 4.97 Ni thalwyd unrhyw iawndal i gyn uwch reolwyr na gwneud taliadau i drydydd parti ar gyfer gwasanaethau uwch reolwr.
- 4.98 Mae'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.
- 4.99 Nid oedd gan unrhyw uwch reolwr dreuliau oedd yn amodol i dreth yn y Deyrnas Unedig.

Taliadau aelodau Bwrdd yr Awdurdod

- 4.100 Mae'r Cadeirydd yn derbyn tâl o £34,874 y flwyddyn (2021/22: £34,530 y flwyddyn); mae aelodau Gweinyddiaethau Datganoledig yn derbyn tâl blynyddol o £10,100 (2021/22: £10,000), mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg yn derbyn tâl blynyddol o £13,600 (2021/22: £13,465), mae Cadeirydd y Pwyllgor Craffu yn derbyn tâl blynyddol o £13,600 (2021/22: £13,465) ac derbyniodd Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid dâl blynyddol o £13,600 (2021/22: £13,465). Mae aelodau eraill yn derbyn tâl blynyddol o £8,159 y flwyddyn. Daeth cydnabyddiaeth ariannol yr aelodau yn ystod y flwyddyn i £117,852 (2021/22: £111,752) yn cynnwys costau nawdd cymdeithasol.
- 4.101 Mae tâl aelodau yn amodol i dreth ac yswiriant gwladol trwy TWE.
- 4.102 Yn ogystal, ad-dalwyd costau yn dod i £9,009 (2021/22: £3,027) i aelodau'r Bwrdd. Mae costau teithio yn gysylltiedig â theithio i swyddfeydd yr Awdurdod yn amodol i dreth sy'n cael ei dalu gan yr Awdurdod ar eu rhan, trwy gytundeb gyda CThEM.
- 4.103 Mae taliadau'r aelodau wedi eu harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.
- 4.104 Datgelir taliadau a wnaed i aelodau unigol isod.
- 4.105 Nid oedd unrhyw aelodau o'r bwrdd yn aelodau o gynllun pensiwn y GIG yn 2022/23.

Taliadau a wnaethpwyd i aelodau Bwrdd yr Awdurdod yn ystod 2022/23

	Cyflog 2022/23 (bandiau o £5,000)	2022/23 Costau teithio (bandiau o £5,000)	Cyflog 2021/22 (bandiau o £5,000)	2021/22 Costau teithio (bandiau o £5,000)
Cadeirydd				
Caroline Corby	30-35	0-5	30-35	0
Aelodau				
Antony Townsend*	10-15*	0-5	10-15	0-5
Frances Done CBE (Cadeirydd Archwilio a Risg)	10-15	0-5	10-15	0-5
Renata Drinkwater**	10-15**	0-5	10-15	0
Thomas Frawley CBE	10-15	0-5	10-15	0-5
Moiram Ali	10-15	5-10	10-15	0-5
Marcus Longley	10-15	0-5	10-15	0-5
Amrat Khorana***	5-10***	0-5	Amh	Amh
Juliet Oliver ****	0-5****	0-5	Amh	Amh
Nick Simkins*****	0-5*****	0-5	Amh	Amh

*Tan 31/12/2022 (Cyfateb i flwyddyn lawn 10-15)

**Tan 31/12/2022 (Cyfateb i flwyddyn lawn 10-15)

***O 03/05/2022 (Cyfateb i flwyddyn lawn 5-10)

****O 01/01/2023 (Cyfateb i flwyddyn lawn 5-10)

*****O 01/03/2023 (Cyfateb i flwyddyn lawn 5-10)

Adroddiad staff

- 4.106 Rydym oll yn ymroddedig i alluogi gweithwyr i gyflawni eu llawn botensial mewn amgylchedd a nodweddir gan urddas a pharch i'w gilydd. Mae ein polisiau cyflogaeth yn ceisio creu gweithle ble gall pob gweithiwr wneud ei orau a chyfrannu i'n llwyddiant ni a'u llwyddiant eu hunain. Fe adolygir y rhain a'u diweddarau'n rheolaidd gydag arbenigwyr allanol er mwyn sicrhau cydymffurfriad gyda deddfwriaeth.
- 4.107 Rydym yn defnyddio gwasanaethau Right Corecare, rydym wedi cael cydnabyddiaeth allanol fel cyflogwr ystyrlon ac mae gan ein staff i gyd fynediad at gymorth a chynghori os oes angen ac ystafell dawel fel gofod myfyriol.
- 4.108 Rydym wedi cyflawni Gwobr Gweithlu Iach Llundain i adlewyrchu ein hymroddiad i lesiant ein staff ac wedi derbyn Achrediad Hyderus o ran Anabledd Lefel 2.

- 4.109 Rydym yn cydnabod manteision busnes cael gweithlu amrywiol ac yn ymroddedig i gynnal diwylliant ble mae amrywiaeth a chydarddoldeb yn cael ei hyrwyddo'n weithredol a ble na oddefir gwahaniaethu. Rydym yn gweithredu polisi dethol teg ac agored ar gyfer ceisiadau am gyflogaeth a dyrchafiadau mewnol.
- 4.110 Ar ddiwedd 2022/23, roedd dau aelod o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn fenywod (40%) (2021/22, 33%) tra'n gyffredinol, roedd 31 o weithwyr yn fenywod (73%) (2021/22, 69%).
- 4.111 Ceir rhagor o wybodaeth am y tîm o uwch reolwyr yn adran Taliadau'r adroddiad hwn.
- 4.112 Roedd trosiant staff eleni o fewn ein dangosydd perfformiad allweddol.

Datgeliadau cyflogau teg

- 4.113 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu'r berthynas rhwng tâl y cyfarwyddwr sy'n derbyn y cyflog uchaf (yn ein hachos ni, y Prif Weithredwr) a'r gweithwyr ar y 25^{ain}, 50^{fed} a'r 75^{ain} canradd o gydnabyddiaeth ariannol gweithwyr yr endid ar gyfer y flwyddyn ariannol.
- 4.114 Mae'n ofynnol hefyd i'r Awdurdod ddatgelu
- Canran y newid ers y flwyddyn ariannol flaenorol mewn perthynas â'r cyfarwyddwr sy'n cael y cyflog uchaf (yn ein hachos ni, y Prif Weithredwr)
  - Y newid canrannol cyfartalog o'r flwyddyn ariannol flaenorol mewn perthynas â gweithwyr yr endid a gymerwyd fel cyfan (ac eithrio'r Prif Weithredwr).
- 4.115 Tâl y Prif Weithredwr ym mlwyddyn ariannol 2022/23 oedd £182,500 (a gyfrifwyd fel canol y band) a £177,500 ym mlwyddyn ariannol 2021/22 felly cafwyd cynnydd o 2.8% yn nhâl y Prif Weithredwr
- 4.116 Y cynnydd canrannol cyfartalog o'r flwyddyn flaenorol mewn perthynas â gweithwyr yr endid yn ei gyfanrwydd oedd 2.61% sydd i'w briodoli i bolisi gwobrwyo a dilyniant yr Awdurdod.
- 4.117 Roedd y wybodaeth am y gymhareb gyflog yn y flwyddyn 2022/23 (a 2021/22) fel a ganlyn:

Blwyddyn	Cymhareb gyflog 25 ^{ain} canradd	Cymhareb gyflog canolrifol	Cymhareb gyflog 75 ^{ain} canradd
2022/23	3.80:1	3.42:1	2.63:1
2021/22	3.84:1	3.55:1	2.64:1

- 4.118 Ni dderbyniodd unrhyw aelod o staff PSA dâl perfformiad na bonysau yn 2022/23 (dim yn 2021/22), felly mae cyfanswm tâl a buddion staff (ac eithrio pensiynau) yn hafal i gydran cyflog tâl a buddion.
- 4.119 Tâl y gweithlu ar y 25^{ain} canradd oedd £47,984 (£46,189 yn 2021/22) a £53,315 (£50,013 yn 2021/22) a £69,310 (£67,304 yn 2021/22) ar y canolrif a 75^{ain} canradd.

- 4.120 Tâl y Prif Weithredwr ym mlwyddyn ariannol 2022/23 oedd £182,500 (a gyfrifwyd fel canol y band) (£177,500 yn 2021/22). Roedd hyn 3.42 (3.55 yn 2021/22) yn fwy na thâl canolrifol y gweithlu, sef £53,315 (£50,013 yn 2021/22).
- 4.121 Ni dderbyniodd unrhyw weithiwr dâl oedd yn fwy na'r Prif Weithredwr yn 2022/23 na 2021/22. Roedd tâl yn amrywio o £31,989 i £181,273 (2021/22: £31,673 i £179,478).
- 4.122 Mae gwybodaeth ar ddatgeliadau tâl teg wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Absenoldeb salwch

- 4.123 Collwyd cyfanswm o 181 niwrnod (2021/22 295 niwrnod) o ganlyniad i absenoldeb salwch yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cyfateb i 4.11 niwrnod (2021/22 6.7 niwrnod) y pen.

Polisïau yn ymwneud ag anabledd

- 4.124 Rydym yn ymroddedig i weithredu ein polisi cyfle cyfartal ar bob cam o recriwtio a dethol.
- 4.125 Rydym wedi ennill achrediad Hyderus o ran Anabledd lefel 2 ac wedi ymrwmo i Siarter y Cyflogwr Ystyriol.
- 4.126 Rydym yn gweithio i sicrhau:
- Y penodir yr ymgeisydd mwyaf addas i bob swydd, gan dalu sylw i wir anghenion y swydd
  - Fod y broses yn agored, teg a gonest
  - Ein bod yn gwneud addasiadau rhesymol i drechu rhwystrau wrth gynnal cyfweiliadau a chyflogaeth
  - Y rhoddir cyfle cyfartal i bob ymgeisydd
  - Yr asesir ymgeiswyr mewnol ac allanol ar sail yr un meini prawf dethol
  - Mae gwahaniaethu a rhagfarn wedi eu dileu o'r broses, i'r fath raddau ag y mae'n bosibl gwneud hynny
  - Y bodlonir amcanion cyfreithiol, ac y dilynir arferion cyflogaeth da
  - Mae ein ffurflen gais yn darparu adran ble gall ymgeiswyr posibl gadarnhau p'un a ydynt yn ystyried eu hunain i fod ag anabledd neu beidio ac os felly os ydynt angen gwneud addasiadau rhesymol.
- 4.127 Os caiff ei nodi ar y ffurflen gais, bydd pob ymgeisydd sy'n bodloni'r meini prawf dethol lleiaf ar gyfer swydd wag yn cael eu cyfweld o dan y Cynllun Hyderus o ran Anabledd.
- 4.128 Er ein bod yn ymroddedig i'r Cynllun Hyderus o ran Anabledd, nid yw'r gofyniad hwn yn ymestyn i'r penderfyniad penodi, ble bydd yr unigolyn gorau ar gyfer y swydd yn cael ei benodi yn unol â deddfwriaeth cydraddoldeb.

Uchafbwyntiau Arolwg Staff 2022

- Cyfradd ymateb 2022 oedd 81% er cymhariaeth, y gyfradd ymateb ar gyfer Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil (CSPS) oedd 62%.
- Y gyfradd boddhad cyffredinol oedd 85% (y llynedd roedd yn 88% a'r flwyddyn flaenorol yn 87%; y gyfradd ar gyfer y CSPS y llynedd oedd 66%).
- Y llynedd fe wnaethom ychwanegu pedwar datganiad am weithio hybrid. Y sgôr gyfartalog ar gyfer y datganiadau hyn yn 2022 oedd 87% (85% yn 2021).
- Eleni fe wnaethom ychwanegu pedwar datganiad am EDI. Y sgôr gyfartalog ar gyfer y datganiadau hyn oedd 82%.

Iechyd a diogelwch yn y gweithle

- 4.129 Mae gan yr Awdurdod bolisi iechyd a diogelwch yn y gwaith ac mae'r holl staff wedi derbyn cyflwyniad a hyfforddiant ar hyn. Derbyniodd yr holl staff a fynychodd y swyddfeydd newydd ddiweddariad ar y polisïau a sesiwn sefydlu newydd ym mis Mawrth 2023.
- 4.130 Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau iechyd a diogelwch i'w hadrodd.

Perthynas undeb llafur

- 4.131 Nid yw'r Awdurdod yn gysylltiedig ag unrhyw Undeb Llafur ac felly nid oes ganddo ddim i'w adrodd.

Pobl

- 4.132 Cwblhaodd yr Awdurdod flwyddyn tri o'i Strategaeth Pobl 2020-23. Y cyflawniadau allweddol oedd;
- Ennill achrediad Hyderus o ran Anabledd (gan gydnabod y gwaith a wnawn i annog ymgeiswyr anabl i wneud cais)
  - Adolygu sut mae hysbysebion swyddi yn cael eu hysgrifennu a diweddarau hyn i apelio at gynulleidfa ehangach a bod yn fwy cynhwysol
  - Hysbysebu mewn amrywiaeth o leoedd newydd gan gynnwys gwefan DWP sydd wedi'i hanelu'n benodol at ystod amrywiol o ymgeiswyr, yn enwedig ymgeiswyr anabl
  - Cynnal nifer o adolygiadau polisi yn y gobaith o sicrhau bod yr iaith yn gyfeillgar i Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) a diweddarau ein polisïau megis y polisïau sy'n ystyriol o deuluoedd yn hyn o beth
  - Ymgorffori amcan EDI yn amcanion pob aelod o staff ar gyfer 2022/23. Bellach mae gan y Bwrdd rôl fwy diffiniedig yng ngwaith EDI yr Awdurdod a mwy o oruchwyliaeth dros hyn, trwy ddiweddariadau rheolaidd yng nghyfarfodydd y Bwrdd
  - Mae'r Pwyllgor Enwebiadau wedi bod yn canolbwyntio ar EDI a chynrychiolaeth mewn perthynas â phenodiadau Bwrdd yn y dyfodol gan gynnwys creu rôl Aelod Cyswllt o'r Bwrdd.

- 4.133 Mae gan yr Awdurdod gynllun cymorth cyflogeion ar waith a mynychwyd sesiwn staff yn 2022/23 i roi gwybod iddynt sut y gallai hyn eu cynorthwyo.
- 4.134 Cwblhaodd deuddeg aelod o staff hyfforddiant Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl yn 2022/23.
- 4.135 Cynhaliwyd nifer o sesiynau hyfforddi staff gan gynnwys seiberddiogelwch, cydraddoldeb ac amrywiaeth a recriwtio. Anogwyd y staff i drafod a mynychu hyfforddiant datblygiad personol priodol.
- 4.136 Yn 2022/23 roedd yr holl staff yn gweithredu ein polisi hybrid gyda chyfuniad o weithio yn y cartref ac yn y swyddfa.

Niferoedd staff a chostau cysylltiedig

Nifer cyfartalog y bobl a gyflogwyd

- 4.137 Mae cyfartaledd y nifer o staff llawn amser a rhan amser a gyflogir (yn cynnwys staff dros dro) yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2022/23	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2021/22
Cyfanswm	41.59	0.59	42.18	42.75	0.33	43.08

- 4.138 Ni chyflogwyd unrhyw staff ar brosiectau cyfalaf yn y cyfnod i 31 Mawrth 2023.

Costau personau a gyflogir

	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2022/23	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2021/22
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau	2,725	-	2,725	2,690	-	2,690
Costau nawdd cymdeithasol	333	-	333	292	-	292
Costau pensiynau	509	-	509	465	-	465
Staff asiantaeth/dros dro	-	48*	48	-	22	22
	3,567	48*	3,615	3,447	22	3,469

*Staff dros dro. Nid oedd unrhyw gostau ymgynghoriaeth yn 2022/23

- 4.139 Mae'r ddau dabl uchod wedi eu harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.
- 4.140 Ni thalwyd unrhyw becynnau ymadael yn 2022/23 (dim yn 2021/22).
- 4.141 Ni chododd unrhyw gostau diswyddo yn y flwyddyn ariannol 2022/23 (dim yn 2021/22).

- 4.142 Ni chyflogwyd unrhyw bersonau oddi ar y gyflogres nac ar sail ymgynghorol yn ystod y flwyddyn (dim yn 2021/22).
- 4.143 Mae'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Atebolrwydd seneddol ac adroddiad archwilio

Eglurhad

Colledion a thaliadau arbennig

- 4.144 Roedd colledion a thaliadau arbennig yn unigol ac yn gyfan gwbl islaw'r trothwy adrodd o £300,000. Mae'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Cysondeb gwariant

- 4.145 Mae'r Awdurdod yn gweithredu gyda phedwar ffrwd gwaith penodol a adlewyrchir yn segmentiad ein cyfrifon:
- Gwaith rheoleiddiol a gosod safonau – a delir amdano trwy ffioedd a gesglir gan y rheolyddion
  - Cofrestrau Achrededig – hunangyllido
  - Comisiynau gan Lywodraeth(au) – telir amdanynt gan y corff comisiynu
  - Cyngor i sefydliadau eraill – enillir trwy ffioedd.
- 4.146 Rhoddir cyfrif ar gyfer yr incwm a gwariant ar gyfer pob segmentiad ar wahân ac rydym yn gweithio i sicrhau nad oes unrhyw draws gymorthdal.
- 4.147 Mae'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Ffioedd a thaliadau

- 4.148 Darparodd y Ddeddf Iechyd a Gofal Cymdeithasol 2012 i'r Awdurdod gael ei ariannu gan y rheolyddion y mae'n eu goruchwyllo.
- 4.149 Y swyddogaethau o fewn cwmpas y Rheoliadau Ffioedd yw'r rhai o fewn ein ffrwd waith gyntaf; sef goruchwyllo rheoleiddio a gwaith gwella a gyflawnwyd parthed cyrff iechyd proffesiynol a reoleiddir dan statud.
- 4.150 Blwyddyn ariannol 2022/23 oedd seithfed flwyddyn lawn yr Awdurdod wedi ei gyllido'n bennaf trwy ffioedd. Bydd y cyfnod ffioedd ar gyfer 2023/24 o Ebrill i Fawrth yn cwmpasu'r un cyfnod â blwyddyn ariannol yr Awdurdod.
- 4.151 Rhoddir manylion y costau gweithredu cysylltiedig ar gyfer ein swyddogaeth rheoleiddio a gosod isod.

31 Mawrth 2023	Gwaith rheoleiddio a gosod safonau
	£'000
Costau gweithredu	4,883
Incwm gweithredol	(4,658)
(Incwm) gweithredu net/gwariant	225

4.152 Mae'r wybodaeth hon wedi ei harchwilio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Achosion adran 29

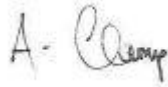
- 4.153 Gall y maes hwn o'n gwaith amrywio gryn dipyn ac felly mae'n anodd ei ragweld. Mae nifer o achosion yn cymryd dipyn o amser o'r dyddiad pan wneir cwyn i pan fyddant yn dod i'r Awdurdod, felly nid dim ond faint o waith a dderbynnir gan reoleiddiwr sydd angen ei ystyried, ond hefyd yr amser a gymer i'w prosesu sy'n dylanwadu ar lwyth gwaith yr Awdurdod.
- 4.154 Eleni rydym wedi gweld cynnydd o 9% yn y nifer o benderfyniadau achosion addasrwydd i ymarfer gan y rheolyddion, o 2,137 yn 2021/22 i 2,335 yn 2022/23. Yn ystod 2022/23 gofynnem am ragor o wybodaeth a chynnal adolygiadau achos manwl mewn 80 o achosion. I gymharu, fe gyflawnom 101 adolygiad achos manwl yn 2021/22.
- 4.155 Er ei bod yn ymddangos bod y llwyth achosion yn parhau i fod yn is nag yn y blynyddoedd cyn-bandemig, mae nifer yr achosion wedi cynyddu eto eleni, am yr ail flwyddyn yn olynol. Rydym yn dal i fod yn ymwybodol bod y pandemig wedi cael effaith sylweddol ar nifer yr achosion a glywyd gan y rheolyddion a bod ôl-groniad wedi cronni mewn rhai rheolyddion, felly gall y niferoedd barhau i gynyddu yn y blynyddoedd i ddod. Rydym yn adolygu lefelau staffio yn gyson, ac yn ystod cyfnodau arbennig o brysur, mae gennym drefniadau ar-alwad yn eu lle gyda'n darparwyr cyfreithiol allanol i sicrhau ein bod yn parhau i fodloni ein dyddiadau cau statudol. Rydym hefyd yn ceisio sicrwydd allanol o'n penderfyniadau i gau achosion, ble mae hyn yn ymddangos i fod yn briodol.

Newidiadau i'n deddfwriaeth

- 4.156 Mae posibilid y gallai newidiadau i ddeddfwriaeth effeithio'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ar ein gwaith. Byddai cyflwyno newidiadau arfaethedig i ddeddfwriaeth naill ai i ni neu'r rheolyddion yn gofyn am ddadansoddiad ac ystyriaeth. Mae yna gynigion ar gyfer newidiadau i reoleiddio gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol, ond nid yw'r rhain wedi eu datblygu i gyflwr fyddai'n galluogi'r Awdurdod i ystyried yr effaith ar ein gwaith neu wariant ar hyn o bryd.
- 4.157 Gan dybio fod ein llwyth gwaith yn dal yn gyson gyda'r flwyddyn gyfredol, nid ydym yn rhagweld newidiadau arwyddocaol i'n gwariant.
- 4.158 Wrth ysgrifennu'r adroddiad hwn, rwy'n hyderus iawn ynghylch gallu'r Awdurdod i barhau fel busnes gweithredol ac rwy'n rhagweld y bydd darpariaeth ein gwasanaeth yn parhau am y dyfodol rhagweladwy. Mae'r holl ffioedd gan y 10 rheoleiddiwr statudol ar gyfer 2023/24 wedi eu talu, sy'n cynrychioli oddeutu 90% o'r incwm disgwylidig ar gyfer y flwyddyn. Mae'r rhaglen Cofrestrau Achrededig yn cyfrif am 10% yn unig o incwm yr Awdurdod. Ar hyn o bryd mae gan yr Awdurdod gronfeydd anghyfyngedig o oddeutu £721,000.
- 4.159 Mae'r Awdurdod yn parhau i gyflawni ei swyddogaethau statudol. Y newid mwyaf arwyddocaol yn ystod 2023/24 fydd amrywiaethau yn y nifer o achosion addasrwydd i ymarfer a ddaw gan y rheolyddion. Efallai y bydd yna

newidiadau i amseriad a chwmpas adolygiadau perfformiad ar gyfer rhai rheolyddion yn ystod y flwyddyn, oherwydd llwyth gwaith y rheolyddion. Fodd bynnag ar hyn o bryd, rwy'n rhagweld y byddwn yn cwblhau'r holl adolygiadau sydd ar y gweill o fewn y flwyddyn fusnes.

- 4.160 Mae'r Awdurdod wedi symud yn llwyddiannus i weithio o bell yn ystod y pandemig Covid-19. Nid yw gweithio o bell wedi cael effaith hanfodol ar gynhyrchiant. Ym mis Medi 2021 fe wnaethom ddychwelyd i'r swyddfa a chyflwyno ein Polisi Gweithio Hybrid sy'n gweithio'n effeithiol.
- 4.161 Ym mis Mawrth 2023, fe wnaethom symud yn llwyddiannus i swyddfa newydd yn Blackfriars, Llundain. Ni effeithiodd y symudiad ar gynhyrchiant. Mae'r swyddfa newydd yn darparu amgylchedd gwaith gwell am gost is na'n swyddfa flaenorol yn Victoria, Llundain.
- 4.162 Yn olaf, nid wyf yn disgwyl unrhyw newidiadau polisi na deddfwriaeth arwyddocaol a fydd yn effeithio ar allu'r Awdurdod i barhau fel busnes gweithredol dros y 12 mis nesaf.

Alan Clamp,
Swyddog Cyfrifyddu
21 Mehefin 2023

5. TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD Y RHEOLWR AC ARCHWILYDD CYFFREDINOL I DDAU DŶ'R SENEDD, SENEDD YR ALBAN, CYNULLIAD GOGLEDD IWERDDON A SENEDD CYMRU

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n ardystio f Tystiaf fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth lechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal lechyd 2002.

Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys y canlynol mewn perthynas â'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol:

- Y Datganiad o Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2023;
- Y Datganiad Incwm Cynhwysfawr, y Datganiad o Lifoedd Arian Parod a'r Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a'r
- nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisiau cyfrifyddu o bwys.

Y fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi'r datganiadau ariannol yw'r gyfraith gymwys a'r Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol sydd wedi'u mabwysiadu yn y DU.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol ar 31 Mawrth 2023 a'r gost weithredu net am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi yn unol â Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth lechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal lechyd 2002 a chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan y Ddeddf honno.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd faterol, mae'r incwm a'r gwariant a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd ac mae'r trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) (ISAs y DU), y gyfraith berthnasol a Nodyn Ymarfer 10 y ddogfen *Archwilio Datganiadau Ariannol Cyrrff y Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig (2022)*. Ceir disgrifiad

pellach o'm cyfrifoldebau o dan y safonau hynny yn adran *Cyfrifoldebau'r Archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol* fy adroddiad.

Mae'r safonau hynny'n ei gwneud yn ofynnol i mi a'm staff gydymffurfio â *Safon Foesegol Ddiwygiedig 2019* y Cyngor Adrodd Ariannol. Wrth gymhwyso'r Safon Foesegol, nodais berthynas fusnes rhwng y Swyddfa Archwilio a'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol. Caiff manylion pellach eu datgelu yn Nodyn 4 i'r Cyfrifon. Mae'r refeniw a gafwyd yn ddibwys i'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol, ac rwyf o'r farn bod mesurau diogelu priodol wedi'u rhoi ar waith i ddiogelu fy ngwrthrychedd i, a gwrthrychedd tîm y Swyddfa Archwilio Genedlaethol, drwy gydol yr archwiliad. Rwyf yn annibynnol ar yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad a'r datganiadau ariannol yn y DU. Mae fy staff a minnau wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn.

Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi ei chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnydd yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol o'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Ar sail y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd materol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol y dystysgrif hon.

Caiff y sail busnes gweithredol o gyfrifyddu ei mabwysiadu ar gyfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol wrth ystyried y gofynion a nodir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, a gyhoeddwyd gan Drysorlys EF, sy'n ei gwneud yn ofynnol i endidau fabwysiadu'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol lle rhagwelir y bydd y gwasanaethau y maent yn eu darparu yn parhau i'r dyfodol.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol, ond nid yw'n cynnwys y datganiadau ariannol nac ychwaith fy nhystysgrif a'm hadroddiad fel archwilydd. Y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall.

Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy nhystysgrif, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn faterol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gefais wrth i mi gyflawni'r archwiliad, neu yn ymddangos fel arall fel pe bai wedi cael ei chamddatgan yn faterol.

Os wyf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad materol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf, ar sail y gwaith yr wyf wedi'i wneud, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r rhan o'r Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff sydd i'w harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002.

Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed yn ystod yr archwiliad:

- mae'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sy'n destun archwiliad wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Perfformiad, Dangosyddion Perfformiad Allweddol, yr adran Gwaith Rheoleiddio a Gosod Safonau a'r Adroddiad Atebolrwydd ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r gofynion cyfreithiol cymwys.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau materol yn yr Adroddiad Perfformiad, y Dangosyddion Perfformiad Allweddol, yr adran Gwaith Gosod Safonau a Rheoleiddio a'r Adroddiad Atebolrwydd.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os, yn fy marn i:

- Na chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol gan yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol neu os na chafwyd ffurflenni digonol ar gyfer fy archwiliad oddi wrth ganghennau nad yw fy staff wedi ymweld â hwy; neu
- nad wyf wedi cael yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhannau o'r Adroddiad Atebolrwydd sy'n destun archwiliad yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu

- nad yw rhai datgeliadau o gydnabyddiaeth ariannol a nodir gan Lawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth a gyhoeddwyd gan Drysorlys EF wedi'u gwneud neu nad yw rhannau o'r Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff sydd i'w harchwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- nad yw'r Datganiad Llywodraethu'n adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys ei Fawrhydi.

Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, y Swyddog Cyfrifyddu sy'n gyfrifol am y canlynol:

- cynnal cofnodion cyfrifyddu priodol;
- rhoi mynediad i'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol i'r holl wybodaeth y mae'r rheolwyr yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i'r gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol megis cofnodion, dogfennau a materion eraill;
- rhoi gwybodaeth ac esboniadau ychwanegol i'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol sydd eu hangen ar gyfer ei archwiliad;
- rhoi mynediad anghyfyngedig i'r Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol i bersonau o fewn yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol y mae'r archwilydd yn penderfynu ei bod yn angenrheidiol cael tystiolaeth archwilio ganddynt;
- sicrhau bod rheolaethau mewnol o'r fath ar waith fel y bernir sy'n angenrheidiol i alluogi paratoi'r datganiadau ariannol i fod yn rhydd o gamddatganiadau materol, boed hynny oherwydd twyll neu wall;
- sicrhau bod y datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg a'u bod wedi'u paratoi yn unol â chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth lechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal lechyd 2002;
- sicrhau bod yr adroddiad blynyddol, sy'n cynnwys yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff, yn cael ei baratoi yn unol â chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth lechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal lechyd 2002; ac
- asesu gallu'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion yn ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu oni bai bod y Swyddog Cyfrifyddu yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol, eu hardystio ac adrodd arnynt yn unol â Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi tystysgrif sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad materol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Y graddau yr ystyriwyd bod yr archwiliad yn gallu canfod diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau gan gynnwys twyll

Lluniau weithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau materol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll. Nodir isod i ba raddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll.

Nodi ac asesu risgiau posibl yn ymwneud â diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll

Wrth nodi ac asesu risgiau cam-ddatgan materol mewn perthynas â diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys twyll:

- ystyriais natur y sector, yr amgylchedd rheoli a pherfformiad gweithredol, gan gynnwys dyluniad polisiau cyfrifyddu a dangosyddion perfformiad allweddol yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol.
- holais y rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud â pholisiau a gweithdrefnau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol ynghylch y canlynol:
  - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau;
  - canfod ac ymateb i risgiau twyll; a'r
  - rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n ymwneud â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau gan gynnwys rheolaethau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol mewn perthynas â'i gydymffurfiaeth â Deddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a'r Proffesiynau Gofal Iechyd 2002; a Rheoliadau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Ffioedd) 2015; a

- holais y rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu:
  - a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau;
  - a oedd ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig;
- cefais drafodaeth â'r tîm ymgysylltu ynghylch sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll.

O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, ystyriais y cyfleoedd a'r cymhellion a all fodoli o fewn yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol ar gyfer twyll a nodais y potensial mwyaf ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: cydnabyddiaeth refeniw, postio cyfnodolion anarferol, trafodion cymhleth a rhagfarn yn amcangyfrifon y rheolwyr. Yn gyffredin â phob archwiliad o dan ISAs (DU), mae hefyd yn ofynnol i mi gyflawni gweithdrefnau penodol i ymateb i'r risg o wrthwneud gan reolwyr.

Cefais ddealltwriaeth o fframwaith awdurdod yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol a fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol yn gweithredu ynddynt. Canolbwytiais ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar symiau a datgeliadau materol yn y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol. Roedd y cyfreithiau a'r rheoliadau allweddol a ystyriais yn cynnwys Deddf Diwygio'r Gwasanaeth lechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal lechyd 2002, Rheoliadau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol (Ffioedd) 2015, cyfraith cyflogaeth, deddfwriaeth pensiynau a deddfwriaeth treth.

Ystyriais a yw'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol wedi adrodd yn briodol ar ei wariant rhwng ei waith ar waith rheoleiddio a safonau (y mae'n derbyn ffioedd ar ei gyfer gan y deg corff rheoleiddio) a'i feysydd gweithgarwch eraill.

Ymateb archwilio i risg a nodwyd

Er mwyn ymateb i'r risgiau a nodwyd sy'n deillio o'r gweithdrefnau uchod:

- adolygais ddatgeliadau'r datganiadau ariannol a phrofi'r dogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â darpariaethau'r cyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol a ddisgrifir uchod fel rhai sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol;
- holais y rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Risg ynghylch ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- adolygais gofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Bwrdd ac adroddiadau archwilio mewnol;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll wrth i reolwyr wrthwneud rheolaethau, profais briodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesais a yw'r penderfyniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon yn arwydd o ragfarn

bosibl; a gwerthusais resymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes; a

- phrofais a oedd gwariant wedi'i gofnodi'n gywir fel gwariant cyfyngedig sy'n gysylltiedig â gwaith rheoleiddio a safonau neu wariant anghyfyngedig sy'n gysylltiedig â meysydd gweithgarwch eraill

Cyfleais gyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau posibl o dwyll i bob aelod o'r tîm ymgysylltu ac arhosais yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae disgrifiad pellach o'm cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar gael ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities.. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm tystysgrif.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Mae'n ofynnol i mi gael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd a bod y trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Rwyf yn cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio o bwys, ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol y byddaf yn dod o hyd iddynt yn ystod fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Cyfieithiad Cymraeg

Rwyf wedi ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol hyn yn eu ffurf wreiddiol. Mae'r fersiwn hon yn gyfieithiad o'r fersiwn Saesneg wreiddiol. Mae Awdurdod Safonau Proffesiynol yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad hyn.

Gareth Davies
Y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol
Y Swyddfa Archwilio Genedlaethol
157-197 Buckingham Palace Road
Victoria
Llundain
SW1W 9SP

Dyddiad
26 Mehefin 2023

Datganiadau Ariannol

6. Datganiadau ariannol – datganiad o wariant net cynhwysfawr ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Nodyn	2022/23 £'000	2021/22 £'000
<i>Gwariant</i>			
Costau staff	3	3,615	3,469
Costau gweinyddol eraill	4	1,787	1,483
<i>Incwm</i>			
Incwm Ffioedd	5	(4,559)	(4,515)
Incwm gweithredol	6	(677)	(724)
Cost gweithredu net / (incwm)		166	(287)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 78 i 97 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Gwariant net cynhwysfawr arall

- 6.1 Nid oedd unrhyw wariant net cynhwysfawr arall yn y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023 (dim yn y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022)

7. Datganiadau ariannol – datganiad o sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2023

		31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Nodyn	£'000	£'000	£'000	£'000
Asedau nad ydynt yn gyfredol					
Asedau anniriaethol	7	144		111	
Eiddo, offer a chyfarpar	8	53		49	
Hawl i ddefnyddio ased	18	795		0	
Cyfanswm asedau nad ydynt yn gyfredol			992		160
Asedau cyfredol					
Masnach ac elfennau derbyniadwy eraill	9	403		247	
Buddsoddiadau	10	750		750	
Arian parod a chyfatebol i arian parod	11	6,758		6,810	
Cyfanswm asedau cyfredol			7,911		7,807
Cyfanswm Asedau			8,903		7,967
Rhwymedigaethau cyfredol					
Masnach ac elfennau taladwy eraill	12	(5,686)		(5,389)	
Rhwymedigaeth prydles	14	(62)		0	
Darpariaethau	13	(13)		(10)	
Cyfanswm rhwymedigaethau cyfredol			(5,761)		(5,399)
Rhwymedigaethau nad ydynt yn gyfredol					
Rhwymedigaeth prydles	14	(740)		0	
Cyfanswm rhwymedigaethau			(6,501)		0
Asedau llai'r rhwymedigaethau			2,402		2,568
Cronfeydd					
Cronfa wrth Gefn Gyffredinol			2,402		2,568

Mae'r nodiadau ar dudalennau 78 i 97 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Alan Clamp
Swyddog Cyfrifyddu

21 Mehefin 2023

8. Datganiadau ariannol – datganiad o lif arian ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Nod yn	2022/23	2021/22
		£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredol			
(Costau)/incwm gweithredu net ar gyfer y flwyddyn		(166)	287
Addasiad ar gyfer trafodion heb fod yn arian parod	4	120	90
Incwm buddsoddiad		(10)	
Lleihad/(cynnydd) mewn masnach a derbynion eraill	9	(156)	3
Cynnydd/(Lleihad) mewn masnach ac elfennau taladwy eraill	12	297	447
Cynnydd/(Lleihad) mewn darpariaethau	13	3	-
<i>Mewnlif (all-lif) arian net o weithgareddau gweithredol</i>		88	827
Llifoedd arian o weithgareddau buddsoddi			
Pryniant eiddo, cyfarpar, offer ac eitemau anniriaethol	7,8	(150)	(24)
Buddsoddiadau	10	10	(750)
<i>Mewnlif (all-lif) arian net o weithgareddau buddsoddi</i>		(140)	(774)
Llif arian parod o weithgareddau ariannu			
<i>Llif arian net o weithgareddau ariannu</i>		0	0
<i>Ariannu net</i>			
Cynnydd/(Lleihad) net mewn arian a chyfatebol i arian	11	(52)	53
Arian a chyfatebol i arian ar ddechrau'r flwyddyn ariannol	11	6,810	6,757
Arian parod a chyfatebol i arian parod ar ddiwedd y cyfnod ariannol	11	6,758	6,810

Mae'r nodiadau ar dudalennau 78 i 97 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

9. Datganiadau ariannol – datganiad o newidiadau yn ecwiti'r trethdalwr ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023

	Nodyn	Cronfa wrth gefn gyffredinol
		£'000
Balans ar 1 Ebrill 2021		2,281
Newidiadau mewn cronfeydd yn y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2023		
(Costau)/incwm gweithredu net		287
Cyllid DHSC		-
Balans ar 31 Mawrth 2022		2,568
Newidiadau mewn cronfa wrth gefn yn y flwyddyn ddaeth i 31 Mawrth 2023		
(Costau)/incwm gweithredu net		(166)
Balans ar 31 Mawrth 2023	15	2,402

Mae'r nodiadau ar dudalennau 78 i 97 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

10. Nodiadau ar y cyfrifon

1. Polisiau cyfrifo

Sail paratoi

- 10.1 Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi eu paratoi yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (FReM) 2022/23 a gyhoeddir gan Drysorlys EF ac yn unol â Deddf Diwygio'r GIG a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002.
- 10.2 Mae'r polisiau cyfrifo sydd wedi eu cynnwys yn y FReM yn cymhwyso'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel y'i haddaswyd neu dehonglwyd ar gyfer cyd-destun sector cyhoeddus y Deyrnas Unedig.
- 10.3 Ble fo'r FReM yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifo, dewiswyd y polisi cyfrifo a fernir i fod fwyaf priodol i amgylchiadau penodol yr Awdurdod i'r diben o roi golwg wir a theg.

- 10.4 Disgrifir y polisiau penodol a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod ar gyfer y cyfnod adrodd isod. Maent wedi eu gweithredu yn gyson wrth ddelio ag eitemau yr ystyrir eu bod yn berthnasol i'r cyfrifon.

Dyfarniadau cyfrifo critigol a ffynonellau allweddol ansicrwydd amcangyfrif

- 10.5 Wrth gymhwyso polisiau cyfrifo'r Awdurdod, rhaid i reolwyr wneud dyfarniadau, amcangyfrifon a thybiaethau ynglŷn â chario symiau o asedau ac atebolrwydd nad ydynt yn amlwg o ffynonellau eraill.
- 10.6 Mae'r amcangyfrifon a thybiaethau cysylltiedig yn seiliedig ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill a ystyrir i fod yn berthnasol.
- 10.7 Efallai y bydd y gwir ganlyniadau yn wahanol i'r amcangyfrifon hynny. Adolygir yr amcangyfrifon a'r thybiaethau sylfaenol yn barhaus.
- 10.8 Cydnabyddir adolygiadau i'r amcangyfrifon cyfrifo yn y cyfnod pan adolygir yr amcangyfrif os yw'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod hwnnw yn unig, neu yng nghyfnod yr adolygiad a chyfnodau yn y dyfodol sy'n adlewyrchu cyfnodau presennol ac yn y dyfodol.

Asedau anniriaethol

Asedau anghyffwrddadwy ac eraill a grëwyd yn fewnol

- 10.9 Cydnabyddir unrhyw ased anghyffwrddadwy ac eraill a grëwyd yn fewnol o weithgareddau a gwariant yr Awdurdod pan fydd yr holl amodau canlynol wedi eu bodloni:
- Crëir ased y gellir ei hadnabod (megis meddalwedd neilltuol)
  - Mae'n debygol y bydd yr ased a grëwyd yn creu manteision economaidd yn y dyfodol, h.y. mae gan yr Awdurdod reolaeth dros yr ased
  - Gellir mesur cost (yn cynnwys cost datblygu) yr ased yn ddibynadwy.
- 10.10 Mesurir asedau annirweddol sefydlog yn gychwynnol ar gost ac yna eu priso yn defnyddio cost amnewid wedi dibrisio neu a bennir i fod yn gyfwerth ar gyfer gwerth teg. Ar gyfer asedau anghyffwrddadwy gyda bywydau defnyddiol cyfyngedig, cyfrifir amorteiddiad er mwyn gallu dileu cost ased, llai ei werth gweddilliol a amcangyfrifir, dros ei fywyd economaidd defnyddiol.
- 10.11 Adolygir cyfnod amorteiddiad a dull amorteiddiad ased anniriaethol yn ystod diwedd pob blwyddyn ariannol. Os yw oed defnyddiol disgwylidig ased yn wahanol i amcangyfrifon blaenorol, bydd y cyfnod a dull amorteiddiad yn cael ei newid i adlewyrchu'r patrwm newydd.

Asedau nad ydynt yn gyfredol

Eiddo, offer a chyfarpar

- 10.12 Cyfalafir asedau nad ydynt yn gyfredol ac eithrio meddalwedd cyfrifiadurol fel eiddo, peiriannau ac offer fel a ganlyn:
- Offer gyda gwerth unigol o £1,000, neu fwy
  - Asedau mewn grŵp o natur debyg gyda gwerthu cytûn o £1,000 neu fwy

- Costau ailwampio gyda gwerth o £1,000 neu fwy.
- 10.13 Mae'r Awdurdod wedi mabwysiad IFRS 13 ac yn unol â FReM wedi pennu bod cost hanesyddol dibrisiedig yn ddewis amgen addas i werth cyfredol mewn defnydd cyfredol neu werth teg ble mae gan yr ased oes economaidd ddefnyddiol byr neu os yw o werth isel. Nid yw mynegeoio wedi ei gymhwyso ers 31 Mawrth 2008 gan na fyddai hyn yn faterol. Bydd gwerthusiad asedau yn cael eu hadolygu yn flynyddol, ar ddyddiad pob datganiad o safle ariannol, i sicrhau bod y gwerth i'w gario yn adlewyrchiad teg o'r gost bresennol.
- 10.14 Darperir dibrisiant ar sail linol, wedi ei gyfrifo ar y swm a ddatgelwyd i ddileu asedau, llai unrhyw falans gweddilliol a amcangyfrifir, yn ystod eu bywyd defnyddiol sy'n weddill.
- 10.15 Mae bywydau defnyddiol asedau nad ydynt yn gyfredol wedi eu hamcangyfrif fel a ganlyn:
- Dodrefn a gosodiadau yn ystod gweddill tymor prydles y llety
  - Offer cyfrifiadurol – tair blynedd.
- 10.16 Mae'r rhain yn darparu adlewyrchiad realistig o fywydau'r asedau.
- 10.17 Codir dibrisiant o'r mis pan gaffaelwyd yr ased.

Buddsoddiadau

- 10.18 Mae'r rhain yn adneuon tymor byr a gedwir gyda sefydliadau ariannol gyda dyddiad aeddfedu o dros dri mis ac yn ddim hirach na naw mis.

Arian yn y banc a cyfatebol i arian parod

- 10.19 Mae arian yn arian mewn llaw ac arian a gadwyd mewn unrhyw sefydliad ariannol gyda dyddiad aeddfedu o lai na thri mis.

Polisi wrth gefn

- 10.20 Nid yw amseriad pennu ffioedd yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod ac os bydd unrhyw oedi wrth dderbyn yr incwm ffioedd, bydd yr Awdurdod yn wynebu problemau llif arian a gallai fod yn anodd bodloni ei ofynion gwariant a dyletswyddau statudol.
- 10.21 Mae'r materion llif arian yn gysylltiedig i dderbyn yr incwm ffioedd. Os na chwblheir y broses ymgynghori mewn pryd gan y cyfrin gyngor er mwyn pennu erbyn dechrau Mawrth, yna bydd yr Awdurdod yn wynebu'r posibilid o fod heb arian ar ddechrau'r flwyddyn ariannol.
- 10.22 Efallai y bydd rhaid i'r Awdurdod hefyd ddelio â diffygion ariannol yn deillio yn codi yn ystod y flwyddyn ariannol. Rhaid amcangyfrif y gyllideb ar gyfer unrhyw flwyddyn benodol cyn cychwyn yr ymarfer ymgynghori, a gan ei fod yn broses maith rhaid cychwyn yn gynnar yn y flwyddyn flaenorol, felly gall fod amgylchiadau pan fydd rhaid i'r Awdurdod daclo gwariant annisgwyl yn ystod y flwyddyn wedi pennu'r ffi, er enghraifft, costau'n deillio o gynnydd yn ei lwyth gwaith, yr angen i gyflawni ymchwiliad neu newidiadau i ddeddfwriaeth.

- 10.23 Er bod gan yr Awdurdod y pŵer i ymgynghori ar ffi atodol yn ystod y flwyddyn, mae'r amser y byddai hyn yn ei gymryd yn ei wneud yn anymarferol o ran ymdrin â materion o'r fath. Golyga ceisio ffioedd atodol hefyd y byddai gofyn i'r rheolyddion ddarparu cyllid nad oeddynt wedi cyllidebu ar ei gyfer, gan arwain at bwysau ar eu cyllidebau eu hunain.
- 10.24 I ddarparu ar gyfer uchafbwyntiau gwariant annisgwyl a diffygion llif arian, ac i leihau'r posibilid o fod angen casglu ffioedd atodol, mae'r Bwrdd wedi cytuno y dylai'r Awdurdod gadw lefel a gytunir o gronfeydd cyllid, a fyddai'n ddigonol i sicrhau y gall ddal i weithredu ie swyddogaethau statudol.
- 10.25 Bydd cael cronfeydd y gellir eu defnyddio hefyd yn diddymu'r angen i dalu ffioedd trefnu a lles ar unrhyw arian a fenthycwyd.
- 10.26 Mae'r Awdurdod wedi cytuno i gadw cronfeydd o gyfanswm o dri mis o gostau gweithredu, sef tua £1.244 miliwn, ble mae'r gwahaniaeth rhwng y canlynol wedi ei nodi:
- Elfen gyfyngedig yn gysylltiedig i waith rheoleiddio a safonau
  - Elfen anghyfyngedig yn gysylltiedig i holl waith yr Awdurdod.
- 10.27 Y bwriad yw, gydag amser, bydd yr elfen gyfyngedig yn cyfateb i gyfanswm o ddau fis o gostau gweithredu.
- 10.28 Bydd lefel a lluniad ein cronfeydd yn cael eu hadrodd trwy ein Hadroddiad Blynyddol.
- 10.29 Bydd angen rhoi unrhyw arian a gymerir o'r cronfeydd yn ystod y flwyddyn sy'n ei leihau i lai na'r isafswm gofynnol yn ôl yn y flwyddyn neu flynyddoedd dilynol.
- 10.30 Os bydd angen galw am ddefnyddio elfen gyfyngedig y cronfeydd, byddwn yn adrodd am hyn i'r rheolyddion ar bwynt priodol.

Incwm ffioedd

- 10.31 Mae'r FReM yn ymestyn y diffiniad o gontract o fewn IFRS 15 Incwm o gontractau gyda chwsmeriaid i gynnwys deddfwriaeth (Rheoliadau Ffioedd 2015) sy'n galluogi'r Awdurdod i dderbyn arian parod neu asedau ariannol eraill. Mae ffioedd a dderbynnir gan y 10 corff statudol yn cael eu cydnabod dros amser h.y. misol, dros y flwyddyn ariannol a ddynodwyd yn y penderfyniad ffioedd blynyddol. Mae'r ffioedd hyn, sydd fel arfer yn cael eu derbyn cyn cychwyn y cyfnod ariannol maent yn berthnasol iddynt, yn cael eu cydnabod fel incwm gohiriedig (atebolrwydd contract) tan bydd y rhwymedigaethau perfformiad fel y nodwyd yn y pennu ffioedd blynyddol dros amser wedi eu cyflawni. Bydd unrhyw warged yn cael ei ystyried wrth gyfrifo cyfraddau ffioedd yn y dyfodol i'r fath raddau nad yw'n angenrheidiol i gynnal lefel briodol o gronfa wrth gefn yn unol â pholisi wrth gefn yr Awdurdod.

Incwm gweithredol

- 10.32 Mae'r incwm gweithredu yn cynnwys: Adferiadau costau achosion Adran 29; llog a dderbyniwyd ar fuddsoddiadau; ffioedd a dderbyniwyd o ddarparu gwasanaethau i aelodau eraill y gymuned rheoleiddio ieched; a ffioedd

achredu a dderbyniwyd gan ymgeiswyr y sector wirfoddol sydd eisiau cael eu hachredu.

- 10.33 Cydnabyddir incwm a dderbyniwyd o'r contractau ar gyfer comisiwn i lywodraeth a chyngor i sefydliadau eraill yn unol â'r broses pum cam o fewn IFRS 15 pan fydd goblygiadau perfformiad pob contract unigol wedi eu bodloni. Mae incwm o'r contractau hyn naill ai'n cael ei gydnabod yn llawn ar y pwynt hwnnw mewn amser e.e. cyflwyno'r adroddiad terfynol dros amser gan fod y costau yn codi le mae'r contract yn dynodi y bydd y cwsmer yn atebol am yr holl gostau tan y dyddiad terfynu. Mae cydnabyddiaeth incwm yn ystod y cyfnod yn seiliedig ar gostau staff a gwariant uniongyrchol sy'n codi ac wedi ei gydnabod yn y cyfrifon. Dyma yw costau cyflawni'r gwaith. Yn gyffredinol fe dderbynnir taliadau cyn y bodlonir rhwymedigaethau perfformiad ac felly mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel incwm gohiriedig ac fel incwm wedi bodloni rhwymedigaethau perfformiad.
- 10.34 Mae incwm Cofrestrau Achrededig yn cynnwys ffioedd achredu sefydlog ar gyfer cofrestrau newydd na ellir eu had-dalu, sy'n daladwy pan fydd dogfennau cais wedi eu cyflwyno i'r Awdurdod, a ffioedd adnewyddu, sy'n daladwy cyn daw blwyddyn yr achrediad i ben. Cydnabyddir incwm o ffioedd ceisiadau cychwynnol yn y datganiad cost gweithredu ar bwynt penderfyniad achredu'r Awdurdod yn unol ag IFRS 15 a chydabuwyd incwm o ffioedd adnewyddu ar adeg y penderfyniad achredu adnewyddu.
- 10.35 Rhoddwyd y model ffioedd newydd ar waith ar 1 Gorffennaf 2021 fel rhan o newidiadau ehangach i swyddogaeth y Cofrestrau Achrededig; ac mae'n cynnwys proses asesu ac achredu tair blynedd newydd yn seiliedig ar risg. Mae incwm o ffioedd adnewyddu bellach yn cael ei gydnabod yn y datganiad cost gweithredu dros amser h.y. misol, dros y flwyddyn ariannol, gan fod y rhwymedigaeth perfformiad bellach yn cael ei chyflawni dros amser yn unol ag IFRS 15. Mae'r ffioedd hyn, sydd fel arfer yn cael eu derbyn cyn cychwyn y cyfnod ariannol maent yn berthnasol iddynt, yn cael eu cydnabod fel incwm gohiriedig (atebolrwydd contract) hyd nes y cyflawnir y rhwymedigaeth dros amser, fel y nodir yn yr anfonebau ffioedd.

Costau ac adferiadau Adran 29

- 10.36 Dan ei rymoedd Adran 29, gall yr Awdurdod apelio i'r Uchel Lys yn erbyn penderfyniad disgyblu rheoleiddiwr. Codir costau'r Awdurdod wrth weithred apelïadau Adran 29 ar y datganiad gwariant net cynhwysfawr ar sail croniadau.
- 10.37 O ganlyniad i farnwriaeth a wneir gan y Llysoedd, gellir dyrannu costau i'r Awdurdod os yw'r achos yn llwyddiannus, neu gellir dyrannu costau yn erbyn yr Awdurdod os collir yr achos. Ble dyrannir costau i, neu yn erbyn, yr Awdurdod, gellir diddymu neu leihau'r rhain yn hwyrach o ganlyniad i apêl lwyddiannus naill ai gan yr amddiffynnydd neu'r Awdurdod. Cyn ystyried naill ai incwm neu wariant, mae'r Awdurdod yn ystyried canlyniad tebygol pob achos yn ôl ei rinweddau felly.
- 10.38 Os dyrannir costau'r achos i'r Awdurdod, ni ddaw'r incwm i gyfrif oni bai bod dyfarniad terfynol diwrthwynebiad o blaid yr Awdurdod neu gytundeb rhwng pleidiau o'r gyfradd o gostau fyd yn cael eu talu a'u cyflwyno i'r llysoedd ac mae setlo'r swm hwnnw wedi ei gytuno gan y ddau barti. Pan fydd achos

wedi ei ennill ond y canlyniad terfynol yn dal yn amodol i apêl, a'i bod bron yn sicr y bydd yr achos cael ei ennill ar apêl a chostau'n cael eu dyfarnu i'r Awdurdod, fe ddatgelir ased amodol.

- 10.39 Yn achos costau a ddyrannir yn erbyn yr Awdurdod, cydnabyddir costau yn incwm a gwariant pan fydd dyfarniad diwrthwynebiad terfynol yn erbyn yr Awdurdod. Yn ogystal, os collwyd achos ond bod y canlyniad terfynol yn dal yn amodol i apêl, a'i bod yn debygol y bydd costau yn cael eu dyfarnu yn erbyn yr Awdurdod, cydnabyddir darpariaeth yn y cyfrifon. Ble'i bod yn bosibl ond nid yn debygol y bydd yr achos yn cael ei golli ar apêl ac y gallai'r Awdurdod fod yn amodol i gostau, datgelir atebolrwydd amodol.

Dileu dyledion drwg Adran 29

- 10.40 Mewn amgylchiadau prin pan fo'r Awdurdod yn ystyried bod ased Adran 29 yn anadferadwy (gallai hyn fod oherwydd cost ariannol a gweinyddol casglu neu resymau moesegol) bydd dyled yn cael ei dileu'n uniongyrchol yn y datganiad incwm yn y cyfnod pan fo'r Awdurdod wedi penderfynu peidio ceisio casglu.

Treth ar Werth

- 10.41 Ni ellir adfer treth ar werth (TAW) ar bwrcasau, felly mae'n gost yn y datganiad gwariant net cynhwysfawr ac wedi ei gynnwys dan y pennawd perthnasol i'r math o wariant, na'i gyfalafu os yw'n ymwneud ag ased.

Costau budd-daliadau ymddeoliad

- 10.42 Mae gweithwyr presennol a gorffennol wedi eu cynnwys yn narpariaethau Cynllun Pensiynau'r GIG. Mae'r cynllun yn gynllun budd-daliadau diffiniedig, di-nawdd sy'n cwmpasu gweithwyr y GIG, meddygfeydd a chyrff eraill, a ganiateir dan gyfarwyddyd yr Ysgrifennydd Gwladol, yng Nghymru a Lloegr. Ni fwriedir i'r cynllun gael ei redeg mewn unrhyw fodd fyddai'n galluogi cyrff y GIG i adnabod eu cyfran o'r asedau ac atebolrwydd sylfaenol y cynllun.
- 10.43 Felly, cyfrifir ar gyfer y cynllun fel pe bai'n gynllun cyfraniad diffiniedig; cymerir y gost i'r GIG o gymryd rhan yn y cynllun fel cyfartal i'r cyfraniadau sy'n daladwy i'r cynllun ar gyfer y cyfnod cyfrifyddu.
- 10.44 Ar gyfer ymddeol yn gynnar, ac eithrio oherwydd salwch, ni ariennir y taliadau atebolrwydd pensiwn atodol gan y cynllun. Codir swm llawn yr atebolrwydd ar gyfer costau atodol i'r datganiad o wariant net cynhwysfawr ar yr un pryd ag y mae'r Awdurdod yn ymroi ei hun i ymddeoliad, waeth beth yw'r dull talu.
- 10.45 Disgwylir i gyfraniadau ar gyfer y cyfnod adrodd blynyddol nesaf fod tua £0.519 miliwn.

Prydlesi

- 10.46 Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu IFRS 16, fel y'i dehonglir ac a addaswyd yn FreM, o 1 Ebrill 2022.
- 10.47 Lle mae prydles wedi'i nodi, mae'r Awdurdod yn cydnabod yr ased hawl i ddefnyddio a rhwymedigaeth brydles gyfatebol, ac eithrio prydlesi (gan gynnwys prydlesi sy'n weddill) sy'n fyrrach na 12 mis neu/ac o werth llai na

£5,000. Caiff y prydles hyn eu trin fel prydlesu gweithredol gyda thaliadau prydles yn cael eu cydnabod yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

- 10.48 Mae costau prydlesau gweithredu blaenorol wedi'u disodli gan dâl dibrisiant a chostau llog ar rwymedigaethau prydles.
- 10.49 Cyfradd fenthyca gynyddrannol yr Awdurdod a ddiffinnir gan Drysorlys EF ar hyn o bryd yw 3.51%. Bydd yr ased hawl i ddefnyddio cysylltiedig yn cael ei fesur yn gyfartal â'r rhwymedigaeth les wedi'i haddasu ar gyfer unrhyw daliadau prydles rhagdaledig neu gronedig.
- 10.50 Mae ein trefniadau prydlesu cyllid presennol mewn perthynas â'r eiddo yn 16-18 New Bridge Street i fod i ddod i ben ar 14 Mawrth 2033 gyda chymal terfynu ar 14 Mawrth 2028. Nid oedd unrhyw drefniadau prydles eraill wedi'u cadarnhau ar waith ar 31 Mawrth 2023.
- 10.51 Nid yw'r Awdurdod yn cymhwyso IFRS 16 i brydles asedau anniriaethol ac mae'n cydnabod y rhain yn unol ag IAS 38.

Hawl i ddefnyddio asedau

- 10.52 Caiff asedau hawl i ddefnyddio eu dibrisio ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.
- 10.53 Fel y caniateir gan y FreM, caiff asedau hawl i ddefnyddio (ROU) eu mesur wedyn gan ddefnyddio'r model cost fel procsi ar gyfer mesur gwerth cost y defnydd, gan fod oes ddefnyddiol a gwerthoedd asedau ROU yn fyrrach na'u hasedau sylfaenol priodol.
- 10.54 Mae asedau hawl i ddefnyddio yn ymwneud ag asedau prydles mewn perthynas ag eiddo yn 16-18 New Bridge Street, Llundain.

Cymhwysiad cychwynnol IFRS 16

- 10.55 Mae Trysorlys EF wedi tynnu'n ôl y dewis polisi cyfrifyddu i gymhwyso IFRS16 yn ôl-weithredol i bob cyfnod cyfrifyddu blaenorol a gyflwynwyd yn unol ag IAS8. Ar ddyddiad y cais cychwynnol roedd yn rhaid i sefydliadau gydnabod effaith gronnus cymhwyso IFRS16 i ddechrau fel addasiad i falans agoriadol ecwiti trethdalwyr.
- 10.56 Yn unol â'r FReM nid ydym wedi cydnabod unrhyw asedau neu rwymedigaethau ar gyfer prydles lle mae'r ased gwaelodol o werth isel ac nid ydym wedi gwneud unrhyw addasiad ar gyfer prydles o'r fath. Yn yr un modd, nid ydym wedi cydnabod unrhyw ased neu rwymedigaethau gyda thymor o 12 mis neu lai yn weddill ac nid ydym wedi gwneud unrhyw addasiadau ar eu cyfer.
- 10.57 Ar 1 Ebrill 2022, roedd gan y PSA brydles gyda'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol mewn perthynas ag eiddo yn Buckingham Palace Road gyda'r brydles yn dod i ben ar 31 Hydref 2022. Mae FReM yn gorchymyn cymhwyso'r buddioldeb ymarferol yn IFRS 16 C10c (peidio â chymhwyso darpariaethau trosiannol IFRS 16 C8 i brydles y mae telerau'r brydles ar eu cyfer yn dod i ben o fewn 12 mis i ddyddiad y cais cychwynnol). Felly costwyd y brydles hon yn yr un modd â phrydles tymor byr. Nid oes unrhyw

ased neu rwymedigaeth wedi'i gydnabod mewn perthynas â'r brydles hon. Hon oedd yr unig brydles ar 1 Ebrill 2022.

10.58 Mae'r gost sy'n gysylltiedig â'r brydles hon wedi'i chynnwys yn Nodyn 18 Prydlesi.

10.59 Ar ôl trosglwyddo, nid oedd angen unrhyw addasiadau i'r Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol ar 1 Ebrill 2022.

Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS), addasiadau a dehongliadau dan sylw ond nid eto'n effeithiol neu wedi eu mabwysiadu

10.60 Mae Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS8), polisiau cyfrifo, newidiadau mewn amcangyfrifon a gwallau cyfrifyddu, yn gofyn am ddatgeliadau parthed IFRS newydd, addasiadau a dehongliadau sydd, neu a fydd yn berthnasol wedi'r cyfnod cyfrifyddu. Mae yna nifer o IFRS, addasiadau a dehongliadau a gyhoeddir gan y Bwrdd Safonau Cyfrifo Rhyngwladol sy'n effeithiol ar gyfer datganiadau ariannol wedi'r cyfnod cyfrifo hwn. Nid yw'r canlynol wedi eu mabwysiadu'n gynnar gan yr Awdurdod:

- IFRS 17 a diwygiadau i IFRs 17 – Contractau yswiriant.
- Addasiadau i IAS 1 – Dosbarthiad Atebolwydd fel Cyfredol na Anghyfredol
- Addasiadau i IFRS 3 – Cyfeiriad at y Fframwaith Cysyniadol
- Addasiadau i IAS 16 – Prydlesi ar werth ac adlesu
- Addasiadau i IAS 1 – Rhwymedigaethau anghyfredol gyda chyfamodau
- Addasiadau i IAS12 – Treth Ohiriedig sy'n ymwneud ag Asedau a Rhwymedigaethau sy'n deillio o Drafodion Sengl.

Safonau cyfrifyddu a gyhoeddwyd sydd wedi eu mabwysiadu'n gynnar

10.61 Nid yw'r Awdurdod wedi mabwysiadu unrhyw IFRSau, addasiadau na dehongliadau yn gynnar.

2. Dadansoddiad net o gostau/(incwm) gweithredu fesul segment

Dadansoddiad segmentau

10.62 Cododd costau/(incwm) gweithredu net i bedwar prif ffrwd gwariant yr Awdurdod fel a ganlyn. Nid yw'r Awdurdod yn cynnal datganiadau o safle ariannol ar wahân ar gyfer y ffrydiau hyn. Ni chafwyd unrhyw drafodion ar y cyd rhwng segmentau yn y flwyddyn.

2022/23	Gwaith rheoleiddio a gosod safonau	Cofrestrau Achrededig	Comisiynau gan Lywodraeth(au)	Cyngor i sefydliadau eraill	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Costau gweithredu	4,883	519	0	0	5,402
Incwm gweithredol	(4,658)	(578)	0	0	(5,236)
Costau/(incwm) gweithredu net	225*	(59)	0	0	166
2021/22	Gwaith rheoleiddio a gosod safonau	Cofrestrau Achrededig	Comisiynau gan Lywodraeth(au)	Cyngor i sefydliadau eraill	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Costau gweithredu	4,490	462	0	0	4,952
Incwm gweithredol	(4,720)	(519)	0	0	(5,239)
Costau/(incwm) gweithredu net	(230)	(57)	0	0	(287)

*Diffyg cynlluniedig oherwydd dau brosiect mawr yn ystod y flwyddyn: TG a symud Swyddfa

10.63 Disgrifir gwaith y segmentau gweithredu hyn yn yr adroddiad perfformiad.

3. Niferoedd staff a chostau cysylltiedig

10.64 Costau personau a gyflogir

	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2022/23	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2021/22
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cyflogau	2,725	-	2,725	2,690	-	2,690
Costau nawdd cymdeithasol	333	-	333	292	-	292
Costau pensiynau	509	-	509	465	-	465
Costau asiantaeth/staff dros dro	-	48	48	-	22	22
	3,567	48	3,615	3,447	22	3,469

10.65 Ni thalwyd unrhyw becynnau ymadael yn 2022/23 (dim yn 2021/22).

10.66 Ni chododd unrhyw gostau diswyddo yn y flwyddyn ariannol 2022/23 (dim yn 2021/22).

10.67 Ni chyflogwyd unrhyw bersonau oddi ar y gyflogres nac ar sail ymgynghorol yn ystod y flwyddyn (dim yn 2021/22).

Nifer cyfartalog y bobl a gyflogwyd

10.68 Mae cyfartaledd y nifer o staff llawn amser a rhan amser a gyflogir (yn cynnwys staff dros dro) yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2022/23	Cyflogir yn barhaol	Arall	Cyfanswm 2021/22
Cyfanswm	41.59	0.59	42.18	42.75	0.33	43.08

4. Costau gweinyddol eraill

	Nodia dau	2022/23	2021/22
		£'000	£'000
Tâl aelodau		117	112
Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol		566	432
Eiddo a pheiriannau sefydlog		623	645
Hyfforddiant a recriwtio		126	62
AD, cyfathrebu a chynadleddau		60	15
Costau sefydliadol		62	34
Ffi archwiliad allanol		29	28
Costau eraill		84	65
Cyfanswm		1,667	1,393
Gwariant nad yw'n arian parod:			
Amorteiddiad	7	76	50
Dibrisiant	8	37	40
Dibrisiant hawl i ddefnyddio ased	18	7	0
Cyfanswm gwariant nad yw'n arian parod		120	90
Cyfanswm costau gweinyddol		1,787	1,483

* Gwnaeth yr Awdurdod daliadau o £325,062.57 (£332,768.29 yn 2021/22) i'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol am waith nad oedd yn waith archwilio parthed costau llety'r Awdurdod am ddefnydd o ofod swyddfa yn 157-197 Buckingham Palace Road, Llundain.

5. Incwm Ffioedd

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Incwm Ffioedd gan y rheolyddion	4,559*	4,515
Cyfanswm	4,559	4,515

*Incwm ffioedd yn ymwneud â ffioedd statudol 2022/23.

Roedd incwm gan y GMC (£0.869m), NMC (£1.998m) a HCPC (£0.785m) yn cyfateb i 19%, 44% a 17% o gyfanswm yr incwm ffioedd yn y drefn honno.

6. Incwm Gweithredu

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Adfer costau Adran 29	89	142
Incwm Cofrestrau Achrededig	578	519
Cyngor i sefydliadau eraill	0	0
Incwm is-denantiaid	0	63
Incwm gweithredu arall	10	0

Comisiynau gan Lywodraeth	0	0
Cyfanswm Incwm Gweithredol	677	724

7. Anniriaethol

	Cronfa ddata Adran 29 ac Asedau anniriaethol eraill
	£'000
Prisiad	
Ar 1 Ebrill 2022	220
Ychwanegiadau	109
Gwarediadau	(70)
Ar 31 Mawrth 2023	259
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2022	109
Tâl am y flwyddyn	76
Gwarediadau	(70)
Ar 31 Mawrth 2023	115
Gwerth net yn y llyfrau	
Ar 31 Mawrth 2023	144
Ar 31 Mawrth 2022	111
	Cronfa ddata Adran 29 ac Asedau anniriaethol eraill
	£'000
Prisiad	
Ar 1 Ebrill 2021	613
Ychwanegiadau	-
Gwarediadau	(393)
Ar 31 Mawrth 2022	220
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2021	452
Cost am y cyfnod	50
Gwarediadau	(393)
Ar 31 Mawrth 2022	109
Gwerth net yn y llyfrau	

Ar 31 Mawrth 2022	111
Ar 31 Mawrth 2021	161

8. Eiddo, Peiriannau ac Offer

Eiddo, Peiriannau ac Offer

	Dodrefn, gosodiadau a ffitiadau	Offer TG	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Prisiad			
Ar 1 Ebrill 2022	154	470	624
Ychwanegiadau	5	36	41
Gwarediadau	(150)	(402)	(552)
Ar 31 Mawrth 2023	9	104	113
Dibrisiant			
Ar 1 Ebrill 2022	146	429	575
Newid yn y cyfnod	8	29	37
Gwarediadau	(150)	(402)	(552)
Ar 31 Mawrth 2023	4	56	60
Gwerth net yn y llyfrau			
Ar 31 Mawrth 2023	5	48	53
Ar 31 Mawrth 2022	8	41	49

10.69 Mae'r holl eiddo yn eiddo llwyr i'r Awdurdod heb unrhyw atebolrwydd ariannol cysylltiedig.

	Dodrefn, gosodiadau a ffitiadau	Offer TG	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Prisiad			
Ar 1 Ebrill 2021	153	447	600
Ychwanegiadau	1	23	24
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2022	154	470	624
Dibrisiant			
Ar 1 Ebrill 2021	133	402	535
Newid yn y cyfnod	13	27	40
Gwarediadau	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2022	146	429	575
Gwerth net yn y llyfrau			
Ar 31 Mawrth 2022	8	41	49
Ar 31 Mawrth 2021	20	45	65

9. Masnach ac elfennau derbyniadwy eraill

10.70 Symiau a ddaw yn ddyledus o fewn blwyddyn:

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Masnach ac elfennau derbyniadwy eraill	346	53
Rhagdaliadau	57	194
Cyfanswm masnach a derbyniadwyon eraill	403	247

10.71 Nid oes unrhyw symiau masnach nac asedau eraill sy'n daladwy wedi mwy na blwyddyn.

10. Buddsoddiadau

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill 2022	750	0
Newid net mewn adneuon	0	750
Balans ar 31 Mawrth 2023	750	750

10.72 Mae buddsoddiadau yn adneuon tymor byr yr ymrwymir iddynt gyda sefydliadau ariannol gyda dyddiad aeddfedu o fwy na thri mis a heb fod yn

hwy na naw mis. Mae'r adneuon yn cydymffurfio gyda pholisi wrth gefn yr Awdurdod. Ar 31 Mawrth 2023 mae un adnau tymor byr wedi aeddfedu a bydd yn cael ei ail-fuddsoddi.

11. Arian parod a chyfatebol i arian parod

	2022/23	2021/22
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	6,810	6,757
Newidiadau net mewn arian a chyfatebol i arian parod	(52)	53
Gweddill ar 31 Mawrth	6,758	6,810
<i>Roedd y balans canlynol wedi eu cadw yn:</i>		
Gwasanaeth Bancio'r Llywodraeth	49	50
Banciau masnachol ac arian mewn llaw	6,709	6,760
Gweddill ar 31 Mawrth	6,758	6,810

12. Masnach ac elfennau taladwy eraill

10.73 Symiau a ddaw yn ddyledus o fewn blwyddyn:

	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£'000	£'000
Masnach ac elfennau taladwy eraill	41	30
Trethu a nawdd cymdeithasol	92	88
Croniadau ac incwm gohiriedig	**5,553	*5,271
Cyfanswm masnach a symiau taladwy eraill	5,686	5,389

* Gwerth agoriadol atebolwydd contract gyda chwsmeriaid, £5,012k yn cael ei gydnabod fel incwm yn y flwyddyn gyfredol.

** Gwerthoedd cau atebolwydd contract a chroniadau.

10.74 Nid oedd unrhyw symiau masnach taladwy nac atebolwydd arall yn daladwy wedi mwy na blwyddyn.

13. Darpariaethau

	Darpariaethau
	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2022	10
Yn codi yn ystod y cyfnod	3
Darpariaeth a ddefnyddiwyd	-
Balans ar 31 Mawrth 2023	13

10.75 Mae'r ddarpariaeth gan CThEM ar 31 Mawrth 2023 yn cynrychioli atebolwydd treth yr Awdurdod ar les a dderbyniwyd gan fuddsoddiadau banc.

14. Rhwymedigaethau prydles

	Rhwymedigaethau prydles
	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2022	0
Rhwymedigaeth prydles cyllid cyfredol	62
Rhwymedigaethau anghyfredol sy'n ddyledus dim hwyrach na 5 mlynedd	740
Balans ar 31 Mawrth 2023	802

10.76 Mae atebolrwydd prydles yn cynrychioli rhwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r eiddo yn New Bridge Street.

15. Nodyn cronfeydd cyffredinol atodol

	Elfen Anghyfyngedig Holl waith (Rheoleiddio a gosod safonau / cofrestrau Achrededig / Comisiynau gan Lywodraeth(au) / Cyngor i sefydliadau eraill)	Elfen Gyfyngedig (Gwaith rheoleiddio a gosod safonau)	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2022	662	1,906*	2,568*
Newidiadau mewn cronfeydd yn y flwyddyn ddaeth i ben 31 Mawrth 2023			
Gwaith rheoleiddio a gosod safonau	-	(225)	(225)
Cofrestrau Achrededig	59		59
Comisiynau gan Lywodraeth(au)	-		-
Cyngor i sefydliadau eraill	-		-
Addasiadau cyfrifo eraill			
Balans ar 31 Mawrth 2023	721	1,681*	2,402*

*Mae hyn yn cynnwys elfennau arian parod ac nid arian parod.

16. Asedau ac atebolrwydd amodol

Asedau

- 10.77 Cafodd un achos Uchel Lys ei gwblhau a gorchymyn y costau o blaid yr Awdurdod. Ni ddaethpwyd i gytundeb ynghylch costau ar 31 Mawrth 2023 (un achos ar 31 Mawrth 2022).

Rhwymedigaethau

- 10.78 Roedd yna un achos ar bymtheg yn yr Uchel Lys, dan rymoedd Adran 29 yr Awdurdod, heb eu pennu ar 31 Mawrth 2023. Felly roedd ansicrwydd, ar y dyddiad hwnnw, o ran y canlyniad yr achosion a chanlyniadau ariannol cysylltiedig hyd nes y gwneir dyfarniad terfynol (10 erbyn 31 Mawrth 2022).
- 10.79 Gallai dyfarniad gan yr Uchel Lys ganiatáu adfer y costau hyn gan yr Awdurdod neu, godi tâl ar yr Awdurdod am gostau'r rheoleiddiwr a'i weithiwr cofrestredig. Mae'r Awdurdod yn ystyried ei bod yn bosibl ond nid yn debygol y bydd goblygiad o'r fath yn codi.

17. Ymrwymadau cyfalaf

- 10.80 Nid oedd gan yr Awdurdod unrhyw ymrwymadau cyfalaf ar ddyddiadau'r datganiad safle ariannol.

18. Ymrwymadau dan brydlesau

Prydlesi

- 10.81 Mae prydles cyllid yr Awdurdod yn cynrychioli'r brydles mewn perthynas ag eiddo yn 16-18 New Bridge Street a ddaw i ben ar 14 Mawrth 2033 gyda chymal terfynu ar 14 Mawrth 2028.
- 10.82 Yn 2022-23 roedd gwariant yn ymwneud â phrydlesi â chyfnod o 12 mis a llai yn £324,000.

Hawl i ddefnyddio ased	Adeiladau
	£'000
Cost neu brisiad	
Ar 1 Ebrill 2022	0
Ychwanegiadau	802
Ar 31 Mawrth 2023	802
Dibrisiant	
Ar 1 Ebrill 2022	0
Codwyd yn y flwyddyn	7
Ar 31 Mawrth 2023	7
Swm cario ym mis Mawrth 2023	795

10.83 Mae'r Awdurdod yn lliniaru'r risg hylifedd sy'n gynhenid i ddadansoddiad aeddfedrwydd trwy gynnal lefel resymol o gronfeydd wrth gefn.

Rhwymedigaethau prydles – dadansoddiad aeddfedrwydd	31 Mawrth 2023
	£'000
Adeiladau	
Dim hwyrach nag un flwyddyn	64
Yn hwyrach nag un flwyddyn ond dim hwyrach na 5 mlynedd	834
Llai elfen llog	(96)
Gwerth presennol rhwymedigaethau	802

19. Partïon cysylltiedig

10.84 Mae'r Awdurdod yn atebol i Senedd y Deyrnas Unedig.

10.85 Mae'r Awdurdod yn gorff cyhoeddus annosbarthedig. Fe'i hariannwyd a noddi gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol hyd at 31 Gorffennaf 2015 ac mae'n rhan o gyfrifon cyfunol DHSC. Mae'r Adran hefyd wedi darparu cyllid i gefnogi'r cynllun Cofrestrau Achrededig ac i dalu am gyngor a gomisiynwyd gan yr Awdurdod. Ystyrir yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol i fod yn barti cysylltiedig.

10.86 Yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023, ni dderbyniodd yr Awdurdod unrhyw gymhorthdal mewn perthynas â'r rhaglen Cofrestrau Achrededig (dim yn 2021/22) na chyllid arall (dim yn 2021/22) gan yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

10.87 Yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023, nid yw'r Awdurdod wedi derbyn unrhyw gyllid gan unrhyw Weinyddiaethau Datganoledig (dim yn 2021/22).

10.88 Mae'r HCPC yn perthyn i grŵp yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol ac fe'i cydnabyddir fel parti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023 mae'r Awdurdod wedi derbyn £0.81m mewn perthynas ag incwm ffioedd 2023/24 (2021/22 £0.78 miliwn mewn perthynas ag incwm ffioedd 2022/23) gan HCPC. Yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023 nid yw'r Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm mewn perthynas ag achosion Uchel Lys o dan bŵer Adran 29 yr Awdurdod (dim yn 2021/22).

10.89 Mae'r NMC yn perthyn i grŵp yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol ac fe'i cydnabyddir fel parti cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn i 31 Mawrth 2023 mae'r Awdurdod wedi derbyn £2.026m parthed incwm ffioedd 2023/24 gan yr NMC (2021/22 £1.998m parthed incwm ffioedd 2022/23). Yn ogystal â'r Awdurdod hwn, mae'r Awdurdod wedi derbyn £38k gan yr NMC mewn

perthynas â saith achos Uchel Lys o dan bŵer Adran 29 yr Awdurdod (2021/22: £34k).

- 10.90 Mae'r Awdurdod yn cynnal cofrestr o fuddiannau ar gyfer y Cadeirydd ac aelodau'r Bwrdd, sydd ar gael ar y wefan. O bryd i'w gilydd, bydd yr Ysgrifennydd Gweithredol yn diweddarau'r gofrestr i adlewyrchu unrhyw newid ym muddiannau aelodau'r Bwrdd. Yn ystod y cyfnod ddaeth i ben 31 Mawrth 2023 ni chyflawnodd unrhyw aelod o'r Bwrdd drafodion partiön cysylltiedig gyda'r Awdurdod (ar wahân i'r adroddiad tâl a ddisgrifir uchod yn yr Adroddiad Tâl a Staff).
- 10.91 Gofynnwyd i'r uwch dîm rheoli hefyd ddatgelu unrhyw drafodion trydydd partiön cysylltiedig. Yn ystod 2022/23, nid oedd unrhyw drafodion partiön cysylltiedig i'w datgelu (ar wahân i'r adroddiad tâl a ddisgrifir uchod yn yr Adroddiad Tâl a Staff).

20. Colledion a thaliadau arbennig

- 10.92 Roedd colledion a thaliadau arbennig yn unigol ac yn gyfan gwbl ymhell islaw'r trothwy adrodd o £300,000.

21. Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd

- 10.93 Cafodd y cyfrifon hyn eu hawdurdodi i'w cyhoeddi ar y dyddiad pan gawsant eu hardystio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

22. Arfau Ariannol

- 10.94 O fewn cwmpas Offerynnau Ariannol IFRS 9, mae'r Awdurdod yn cadw derbyniadwyon a thaladwyon masnach (nodiadau 9 a 12), buddsoddiadau byrdymor (nodyn 10) ac arian parod a chyfatebol i arian parod (nodyn 11).

Rheoli risg ariannol

- 10.95 Mae safon adrodd ariannol IFRS 7 yn gofyn am ddatgelu rôl arfau ariannol yn ystod y cyfnod o ran creu neu newid risgiau mae corff yn wynebu wrth gyflawni ei weithgareddau.
- 10.96 Os ystyried sut mae'r awdurdod wedi ei ariannu, a bod ganddo rymoedd cyfyngedig i fenthyg neu fuddsoddi cronfeydd dros ben, a bod ei asedau ac atebolrwydd ariannol wedi eu creu gan weithgareddau gweithredol dydd i ddydd ac yn syml eu natur, mae amlygiad yr Awdurdod i risgiau ariannol yn isel iawn.
- 10.97 Mae derbyniadwyon a thaladwyon fydd yn aeddfedu neu'n daladwy o fewn 12 mis i ddyddiad y datganiad o safle ariannol wedi eu hepgor o bob datguddiad.

Risg arian tramor

- 10.98 Mae'r Awdurdod yn sefydliad domestig gyda'r mwyafrif helaeth o drafodion, asedau ac atebolrwydd wedi eu seilio yn y Deyrnas Unedig ac ar Sterling. Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithredoedd dramor. Felly ni effeithir yr Awdurdod rhyw lawer gan amrywiaethau yn y gyfradd gyfnwid.

Risg cyfradd llog

10.99 Ni chafodd yr Awdurdod unrhyw fenthyciad ac fe dderbyniwyd y mwyafrif o ffioedd gan y rheolyddion yn 2022/23 felly roedd amlygiad yr Awdurdod i'r risg yma yn isel iawn. Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod falans arian parod nad yw'n dwyn llog o £5,359k a £2,149k mewn adnau banc yn creu swm bychan o log. Mae'r symiau a nodir hefyd yn cynnwys buddsoddiad o £750k.

Risg credyd

10.100 Gan y daw'r rhan fwyaf o incwm yr Awdurdod o ffioedd statudol sy'n daladwy gan reolyddion, mae'r risg credyd i'r Awdurdod yn isel.

Risg dirwyn i ben

10.101 Mae'r Awdurdod yn dibynnu'n bennaf ar incwm ffioedd gyda ffioedd statudol yn daladwy ar gychwyn y flwyddyn ariannol, felly mae amlygiad yr Awdurdod i risg dirwyn i ben yn isel. Fodd bynnag, gallai amseriad derbyn ffioedd statudol o bosibl arwain at broblemau llif arian byr dymor. Mae'r Awdurdod yn lliniaru'r risg hon trwy gynnal lefel resymol o arian wrth gefn.

ISBN 978-1-5286-4296-5

E02935349 07/23

Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol
16-18 New Bridge St
Llundain
EC4V 6AG

Ffôn: **020 7389 8030**
E-bost: info@professionalstandards.org.uk
Gwefan: www.professionalstandards.org.uk